

ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF BRAIN-BASED LEARNING READING ACTIVITY ON READING COMPREHENSION
ABILITY OF THIRD GRADE ELEMENTARY STUDENTS

Mrs. Panita Pongwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Elementary Education
Department of Curriculum and Instruction
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2016
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็น
ฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

โดย

นางภณิตา พงศ์วัชร

สาขาวิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จีระพันธุ์ พูลพัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนะกร)

ภณิตา พงศ์วัชร : ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (EFFECTS OF BRAIN-BASED LEARNING READING ACTIVITY ON READING COMPREHENSION ABILITY OF THIRD GRADE ELEMENTARY STUDENTS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ดร. ยุรวัดน์ คล้ายมงคล, หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีการสอนแบบปกติประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองจำนวน 48 คนเรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน และกลุ่มควบคุมจำนวน 48 คนเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานจำนวน 10 แผนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.44–0.96 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ -.06 -.21 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติทดสอบค่าที(t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ภาควิชา หลักสูตรและการสอน

ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ประถมศึกษา

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5783852027 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEYWORDS: BASED LEARNING / READING COMPREHENSION

PANITA PONGWAT: EFFECTS OF BRAIN-BASED LEARNING READING ACTIVITY ON READING COMPREHENSION ABILITY OF THIRD GRADE ELEMENTARY STUDENTS.

ADVISOR: YURAWAT KLAIMONGKOL, Ph.D., pp.

The purposes of research study were to: 1) Study the results of reading activity, regarding to the brain-based theory, which affects the ability to focus the main ideas of the passage of third grade Elementary students. 2) To compare the reading ability of third grade Elementary students particular in their main ideas after training with the brain-based approach and their ability using typical teaching methods in class. The research is done together with experiment. The Sample populations are Elementary students, divided into 2 groups in which are the first 48- students group, use reading activity regarding to brain-based and another 48- students group, applying normal teaching methods. The Tools and equipment involved are: 10 brain-based reading plans. Test to determine their Thai Reading ability. Analytical results of the assessment in drawing main ideas, ranges from 0.44-0.96 depending on difficulty. Discrimination range from -.06 - .21 and Validity 0.83, analyzed by finding the average mean and standard deviation as well as the t-test.

The Research result ware as follows:

1. The students who received teaching according to the brain-based learning approach on reading comprehension ability had post-test score higher than pre-test score with statistical significance at the .05 level.
2. The students who received teaching according to the brain-based learning approach score .05 levels higher than the traditional method in reading comprehension.

Department: Curriculum and Instruction Student's Signature

Field of Study: Elementary Education Advisor's Signature

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์และการสนับสนุนจาก อาจารย์ ดร.บุรวัฒน์ คล้ายมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ เสียสละเวลาให้ คำปรึกษา ดูแลเอาใจใส่การทำงานและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และให้กำลังใจในการทำงาน ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.จิระพันธ์ พูลพัฒน์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนะกร คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ร่วม ตรวจสอบความถูกต้อง ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความ ถูกต้องสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณคณาจารย์ในสาขาประถมศึกษาทุกท่านที่ร่วมกันพิจารณาโครงร่าง วิทยานิพนธ์ตลอดจนท่านผู้ทรงคุณวุฒิ รศ.ปิตินันท์ สุทธสาร, รศ.ลินจง อินทร์ทรัพย์, ผศ.สมใจ บุญอุรพีภิญโญ, ผศ.นฤกร รุจิเรข, ผศ.ดร.ธัญวิษ วิเชียรพันธ์และอาจารย์พรพิไล เลิศวิชาที่กรุณา เสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ให้แนวทาง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการที่ให้โอกาสใน การศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตและขอขอบพระคุณ คุณครู นักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญ สมุทรปราการ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลระหว่างการทดลองใช้เครื่องมือโดยเอื้อเฟื้อเวลา สถานที่จัดกิจกรรมและเอื้ออำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้ซึ่งประกอบด้วย คุณแม่ ผู้ให้กำเนิดและสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและส่งเสริมเรื่องการศึกษามาโดยตลอด เพื่อให้การเรียนการทำงานมีความราบรื่นสำเร็จ รวมถึงเพื่อน พี่ และน้องที่สนิทชิดใกล้ที่คอยให้ ความช่วยเหลือในการเรียนทุกโอกาสที่ทำได้ ทุกคนที่กล่าวล้วนเป็นกำลังใจที่มีค่าและมีความหมายต่อผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ตามความตั้งใจ นับเป็นความทรง จำที่มีค่ายิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการศึกษาที่จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจะพยายามนำความรู้ที่ได้รับมาจากการเรียนไปพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมต่อไปให้สมดังคำกล่าวที่ว่า “เกียรติภูมิจุฬาฯ คือเกียรติแห่งการรับใช้ประชาชน”

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญภาพ.....	1
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
บทที่ 2.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน.....	11
1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน.....	11
1.2 การอ่านจับใจความ.....	18
1.3 วิธีการและเทคนิคในการสอนอ่านจับใจความ.....	23
1.4 ทฤษฎีและจิตวิทยาการสอนอ่านจับใจความ.....	27

1.5 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ	29
1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning).....	31
2.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	31
2.2 โครงสร้างและหน้าที่ของสมองกับการเรียนรู้.....	32
2.3 หลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	37
2.4 การสอนภาษาไทยที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง.....	43
2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	44
2.6 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	50
2.7 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน	52
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
บทที่ 3	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน	57
2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	57
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	58
4.การดำเนินการทดลอง	68
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
บทที่ 4	71
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 5	74
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	74

สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผลการวิจัย	75
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้	81
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	82
.....	83
รายการอ้างอิง.....	83
ภาคผนวก	86
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	169

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของสมอง	36
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการทางด้านหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด สมองเป็นฐาน	39
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	48
ตารางที่ 4 สารระการเรียนรู้ของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สาระที่ 1 การอ่านจับใจความด้วย กิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	61
ตารางที่ 5 เปรียบเทียบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่าน โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ.....	64
ตารางที่ 6 ตารางวิเคราะห์ข้อสอบของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ	66
ตารางที่ 7 ตารางคัดเลือกข้อสอบคุณภาพจำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบความสามารถ ในการอ่านจับใจความ.....	68
ตารางที่ 8 แผนดำเนินการทดลองการจัดการกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบปกติ.....	69
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าส่วนวิฤติ (t-test dependent) ของคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนที่ สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	72
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าส่วนวิฤติ(t-test independent) ของคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนที่สอนด้วย กิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติ.....	73
ตารางที่ 11 ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ.....	155
ตารางที่ 12 ความสอดคล้องของแผนการจัดการกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานจากผู้เชี่ยวชาญ	157
ตารางที่ 13 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ.....	161
ตารางที่ 14 ผลความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและ หลัง การจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน.....	162

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56
ภาพที่ 2 สัณเคราะห์หลักการสอนอ่านจับใจความและหลักการทำงานของสมอง 12 ประการสู่การจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน 5 ขั้นตอน	59
ภาพที่ 3 บรรยากาศการเรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน 5 ขั้นตอน	164

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นับเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ทางการเรียนรู้ การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี 2558 จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับอารยประเทศ การเตรียมความพร้อมของประชากรในวัยเรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จึงมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดหลักสูตรเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนให้กับผู้เรียนผ่าน 8 กลุ่มสาระวิชาที่ต้องอาศัยทักษะทางภาษา ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ อีกทั้งยังเป็นประตูบานแรกที่จะเปิดโลกกว้างของการเรียนรู้สู่โลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่มีมากมายหลายช่องทางท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคที่มีวิทยาการใหม่ๆเกิดขึ้นตลอดเวลาในโลกที่ไร้พรมแดน

การอ่านมีความสำคัญกับคนทุกวัยเริ่มตั้งแต่ในวัยเด็กที่ทุกคนต้องเข้ารับการศึกษาระดับชั้นในระบบโรงเรียนและได้รับการฝึกฝนให้อ่านออกเพราะการอ่านออกนำไปสู่การได้มาซึ่งความรู้ในสาขาวิชาต่างๆ และมีความรู้ในเรื่องที่ผู้อ่านสนใจ เมื่อเรียนในระดับสูงการอ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการจะศึกษาเพื่อให้นำความรู้และประโยชน์จากการอ่านไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) ได้กล่าวไว้ว่าการอ่าน มีความสำคัญมากในชีวิตประจำวันของผู้ใฝ่ใจศึกษาหาความรู้อยู่เสมอเพราะนอกจากจะเป็นเครื่องมือให้ผู้อ่านได้มาซึ่งความรู้แล้วยังช่วยทำให้จิตใจมีความสุขและมีความเพลิดเพลินอีกด้วย บุคคลที่มีชีวิตผ่านพ้นวัยเรียนในโรงเรียนไปแล้ว ถ้ามีนิสัยรักการอ่านหนังสือก็จะเป็นผู้ที่มีความรู้ทันสมัยไม่ล้าหลัง นอกจากนี้การอ่านยังทำให้เราได้เรียนรู้เรื่องราวของคนในอดีตจนถึงปัจจุบันทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆซึ่งถือเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงมีหน้าที่อบรมให้นักเรียนมีเจตคติและมีนิสัยที่ดีในการอ่านหนังสือและสอนให้ผู้เรียนรู้จักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อประโยชน์แก่ชีวิตของผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

อัจฉรา ชิวพันธ์ (2553)ยังได้กล่าวว่า การอ่าน นอกจากได้รับความรู้แล้ว ยังช่วยพัฒนาความคิดดังคำพูดที่ว่า “ยิ่งอ่านยิ่งรู้” “อ่านมากรู้มาก” เพราะการอ่านทำให้เรามีข้อคิดเห็นต่างๆ เพิ่มขึ้นทำให้เราสามารถใช้ความรู้จากการอ่านแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้การอ่านทำให้ผู้อ่านได้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือในบางสิ่งที่รู้อยู่แล้วก็รู้เพิ่มขึ้นหรือรู้ในมิติใหม่ๆ จากวิสัยทัศน์ของผู้อื่น ดังนั้นการอ่านจึงมีส่วนสำคัญต่อบุคคลทั้งในด้านการแสวงหาความรู้และการพัฒนาความคิด ที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน ได้กำหนดสาระการอ่านไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐานที่ ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน โดยกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถ อ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจและนำเสนอเรื่องที่อ่าน สามารถอ่านข้อเขียนเชิงอธิบายและปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อแนะนำ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เพื่อสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ การคิด และการแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ นั้นย่อมเป็นการพัฒนาเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้ของผู้เรียนอันจะก่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในศาสตร์แขนงต่างๆอย่างกว้างขวางมากขึ้นและทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการอ่านอย่างแท้จริง

การอ่านจับใจความ เป็นทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการอ่านทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นการอ่านออกเสียงหรือการอ่านในใจ ล้วนมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่แตกต่างกันแต่สิ่งสำคัญคือต้องสามารถจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้ เพราะหากไม่สามารถจับใจความสำคัญได้แล้ว การอ่านอาจทำให้เราไม่ได้รับประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และการเรียนในระดับสูงก็อาจจะทำได้ยาก เพราะการอ่านทุกประเภทต้องอาศัยทักษะการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐาน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านจับใจความ เป็นกระบวนการที่เข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยคและข้อความ เป็นประการสำคัญ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความสามารถเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และพัฒนาสติปัญญา เพราะการอ่านช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมาธิทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง สามารถจับใจความสำคัญของประโยคหรือข้อความที่อ่านได้ในเวลาที่รวดเร็ว โดยสามารถสรุปส่วนสำคัญได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร

มีประเด็นอะไรที่สำคัญ ดังนั้น การสอนอ่าน เป็นสิ่งที่ครูควรคำนึงถึงเรื่องการฝึกฝนทักษะให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการอ่านจับใจความเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญในการอ่านว่า เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคน ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกเป็นผู้ที่ด้อยโอกาสเพราะในชีวิตประจำวันของเราจะต้องใช้ทักษะการอ่านเพื่ออ่านสื่อประเภทต่างๆที่อยู่รอบตัวเราเช่นป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ แผนที่ ฉลากยา ป้ายถนน และอื่นๆ การอ่านจึงมีความสำคัญต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ที่ช่วยทำให้เรามีความรู้ มีความฉลาดเท่าทันโลก ทันเหตุการณ์และเป็นบุญเจ้านำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความสนใจศึกษาถึงปัญหาของการอ่านจับใจความ ดังที่ พัทธนิย หนูคง (2546) ได้กล่าวถึงข้อค้นพบว่า ปัญหาของการอ่านจับใจความส่วนหนึ่งเกิดจากระดับสติปัญญาของผู้เรียน บทเรียนไม่น่าสนใจ ผู้เรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาภาษาไทย การจัดกิจกรรมการสอนอ่านยังไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนโดย แม้นมาศ ขวลิขิต (2544) ยังได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการสอนอ่านจับใจความจะให้บรรลุถึงเป้าหมายนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ครูควรมีเทคนิคการสอนอ่าน มีวัสดุประกอบการเรียน มีสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีกิจกรรมที่ตีรวมถึงการมีแบบฝึกหัดที่ช่วยส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้จำเป็นต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาดังนั้นครูควรที่จะศึกษาและหาแนวทางการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยยังพบว่า ปัญหาการอ่านจับใจความส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างของนักเรียนในด้านสภาพร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและพื้นฐานการเลี้ยงดูทำให้แต่ละครอบครัวมีความพร้อมในการส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน ซึ่งย่อมส่งผลต่อพัฒนาการในการอ่านของผู้เรียนในวัยเด็ก ดังนั้นผู้ปกครอง คุณครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจ แนวทาง เทคนิค และวิธีการสอนอ่านที่ถูกต้องสอดคล้องกับพัฒนาการและการทำงานของสมองของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเต็มศักยภาพ

ปัจจุบันพบว่าปัญหาด้านการอ่านจับใจความส่งผลต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการอ่านวิชาภาษาไทยของผู้เรียน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนไทยในโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติหรือ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2558) โดยสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.)ร่วมกับOECD (Organization for Economic Co-operation and Development) ได้ดำเนินโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ PISA ด้านสมรรถนะที่เรียกว่า Literacy (การรู้หนังสือ) พบว่าคะแนนเฉลี่ยการอ่านของ OECD อยู่ที่ 493 คะแนนสำหรับนักเรียนไทยมีค่าเฉลี่ยการอ่านอยู่ที่ 409 ซึ่งต่ำกว่า

ค่าเฉลี่ย OECD มากกว่าหนึ่งระดับ ซึ่งให้เห็นว่าแนวโน้มคะแนนความสามารถในการอ่านของนักเรียนไทยในการสอบ PISA 2012 ถึง PISA 2015 โดยรวมมีคะแนนลดต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญที่ 32 คะแนน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 คะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนทั้งประเทศอยู่ในระดับพอใช้คิดเป็นร้อยละ 38.38 และอยู่ในระดับปรับปรุงร้อยละ 10.43 นอกจากนี้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1 ในด้านภาษาของนักเรียนร้อยละ 36.89 อยู่ในระดับพอใช้และร้อยละ 18.89 อยู่ในระดับปรับปรุง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1, 2555) ซึ่งนำมาซึ่งข้อเสนอแนะว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทยควรเร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านที่เป็นพื้นฐานของการเรียนในสาระวิชาอื่นๆ จากรายงานการประเมินและผลการวิจัยของหน่วยงานต่างๆ นับเป็นข้อมูลสำคัญที่ทำให้เกิดแนวคิดในการหาแนวทางพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยปรับให้มีความเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษา

กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถด้านการอ่านจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน และสามารถออกแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนโดยใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) จึงเป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่มีความสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่วางการศึกษาไทยเราโดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของสมองแต่ละช่วงวัยโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์อย่างหลากหลายโดยยึดความแตกต่างระหว่างบุคคล ในต่างประเทศเช่นสหรัฐอเมริกาได้มีการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมองซึ่งนับเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาดำเนินการนำองค์ความรู้ใหม่นี้มาอธิบายและออกแบบกระบวนการและจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของสมองเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้อัจฉริยะทั้งในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการเสริมสร้างประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยอาศัยโครงสร้างและหลักการทำงานของสมองเพื่อส่งเสริมให้สมองทั้งสองซีกคือ ซีกซ้ายและซีกขวาเกิดการเรียนรู้อย่างสมดุลและสอดคล้องกับสติปัญญาของผู้เรียนการทำงานของสมองซีกซ้ายนั้นจะถูกกระตุ้นด้วยภาษา มีความสามารถในการเรียนรู้ภาษา การคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การแยกแยะ

ในขณะที่สมองซีกขวาจะถูกกระตุ้นด้วยจังหวะ ทำนอง และความรู้สึก ทำให้มีความสามารถด้านความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ศิลปะดนตรี และมีติสัมพันธ์ในเด็กวัยประถมศึกษาเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่น การฟังนิทาน บทเพลง บทกลอน บทร้องเล่น จึงเป็นการเตรียมตัวเพื่อพัฒนาภาษาที่จะก้าวไปสู่การเป็นนักอ่านต่อไป เพราะสมองจะจดจำภาษาและแปลความหมายของภาษาได้จากการฟังแบบแผนของเสียงนั้นซ้ำๆ การจับใจความได้ว่ากำลังฟังหรืออ่านอะไรอยู่นั้นเป็นความสามารถหลายอย่างของสมองรวมกัน สมองจึงต้องเข้าใจความหมายของคำ การเรียบเรียงคำในประโยคที่สร้างความหมายที่แตกต่างกัน เมื่อลองมีอ่านสมองจะพบกับงานที่ยากขึ้นหากเนื้อหาในเรื่องมีความซับซ้อน ไกลตัว ไม่สนุก ไม่น่าสนใจจะทำให้เป็นอุปสรรคในการอ่านและส่งผลให้ไม่สามารถจับใจความได้ เพราะสมองส่วนหน้า (frontal lobe) จะทำหน้าที่ดึงข้อมูลมาทำการประมวลผล ข้อมูลที่จดจำไว้จะถูกนำมาใช้ในการตอบคำถาม ในการเรียนรู้ครูจึงต้องออกแบบกิจกรรมให้สัมพันธ์กับการทำงานของสมองทั้งสองซีกแทนการสอนแบบบรรยาย เพราะในห้องเรียนหนึ่งๆ อาจพบผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีความถนัดที่แตกต่างกัน (พรพิไล เลิศวิชา, 2550)

Caine R. and G. Caine (2005) ได้อธิบายถึงทฤษฎีและหลักการที่ว่าด้วยการทำงานของสมองซึ่งเป็นความรู้ทางประสาทวิทยาที่อธิบายถึงที่มาของความคิดและจิตใจของมนุษย์ในด้านที่มีการเชื่อมโยงกับทักษะการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการเรียนรู้ ความจำ ความเข้าใจ และความชำนาญ โดยผ่านทฤษฎีที่ว่าด้วยการทำงานของสมองว่าทุกคนเกิดมาพร้อมกับสมองที่มีหน้าที่ในการเรียนรู้ หากสมองยังทำงานปกติการเรียนรู้ก็ยังคงดำเนินต่อไป โดยให้หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานไว้ 12 ประการ ที่ทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้โดยอาศัยสมองและระบบประสาทเป็นพื้นฐานในการรับรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย และการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยมีกระบวนการจัดกระทำโดยตรงกับประสบการณ์ของผู้เรียนด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิด วิเคราะห์สร้างสรรค์ชิ้นงานผ่านการลงมือปฏิบัติจริง จนทำให้เกิดความเข้าใจความหมายของประสบการณ์และสร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ยังได้กล่าวว่า ความพร้อมของผู้เรียนทั้งในส่วนของร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญาที่สามารถเริ่มต้นอ่านได้นั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การอ่านประสบความสำเร็จซึ่งจะเห็นได้ว่าศักยภาพในสมองของมนุษย์มีอยู่มากมาย มหาศาลและพลังของสมองนั้นไม่มีขอบเขตจำกัดหรือไม่มีที่สิ้นสุดนั่นเอง ณิชสุภางค์ ยิ่งสง่า (2550) ได้วิจัยเปรียบเทียบการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ผลการศึกษพบว่าแผนการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีดัชนี

ประสิทธิผลเท่ากับ 0.88 ส่วนดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.80

จากที่กล่าวมาข้างต้นการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning) จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการอ่านจับใจความเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการอ่านที่สัมพันธ์กับการทำงานของสมองในแต่ละช่วงวัย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพสามารถจดจำความรู้จากการอ่านเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาว และนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้สมองได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และทุกคนมีสมองพร้อมที่จะเรียนรู้มาตั้งแต่เกิด แนวทางดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อศึกษาหาแนวทางพัฒนาศักยภาพในการอ่านจับใจความของผู้เรียนตามหลักการทำงานของสมอง

คำถามการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานส่งผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหรือไม่อย่างไร
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติ

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการสอนอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานดังนี้

นิศรา เสือคล้าย (2550) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถทางการคิดของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถทางการคิดของนักเรียน โดยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน เน้นการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม การลงมือปฏิบัติจริง มีการเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน และให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและการสื่อสารเชิงบวก พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีคะแนนด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคะแนนด้านเจตคติสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ณัฐสุภางค์ ยิ่งสง่า (2550) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการอ่านจับใจความภาษาไทยและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน พบว่าการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 289 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยใช้วิธีการเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive selection) จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ห้องเรียนผู้วิจัยใช้วิธีเลือกนักเรียนห้องที่มีความสามารถทางการเรียนใกล้เคียงกันเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 1 ห้องเรียน

2. เนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้ คือ บทกลอน บทร้องเล่น บทเพลงที่มีคุณค่า นิทาน บทความ ข่าวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน คำประพันธ์ชนิดต่างๆ จากวรรณกรรมและวรรณคดีในหนังสือเรียนภาษาไทยชุดภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็ก สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเหมาะกับวัยของผู้เรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นคือการอ่านจับใจความ 2 วิธี

- 1) การสอนอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน
- 2) การสอนอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนปกติ

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านจับใจความ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถในการอธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันผ่านการอ่านออกเสียงหรือการอ่านในใจ โดยวัดความสามารถในการอ่านจับใจความจากแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ

การสอนอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน หมายถึง การจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความตามแนวคิดตามหลักการทำงานของสมอง 12 ประการของ Caine R. and G. Caine (2005) ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผ่านทักษะกระบวนการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและการลงมือทำกิจกรรมด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านประสบการณ์ที่มีความหมายอย่างท้าทายเพื่อสร้างความตระหนักและจดจ่อต่อสิ่งที่เรียนรู้ด้วยกิจกรรมการอ่าน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1. กายพร้อมใจพร้อม ขั้นที่ 2. ท่องโลกนักอ่าน ขั้นที่ 3. ร่วมด้วยช่วยคิด ขั้นที่ 4. พิชิตความเข้าใจ

และชั้นที่ 5. สร้างสรรค์ทางปัญญา ภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลายและส่งเสริมทัศนคติบวกต่อผู้เรียน เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการอ่านที่กำหนดไว้อย่างมีความสุข

การสอนอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบปกติ หมายถึง การสอนอ่านภาษาไทยในสาระที่

1 การอ่าน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนกำหนดรูปแบบขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นนำ ขั้นสอนและขั้นสรุป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2. ได้แนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนในด้านอื่นๆ โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

3. นักเรียนที่มีความสามารถและความสนใจแตกต่างกันได้รับการส่งเสริมความสามารถในการอ่านจับใจความได้อย่างเท่าเทียมกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำเสนอสาระสำคัญดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน

- 1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน
- 1.2 การอ่านจับใจความ
- 1.3 วิธีการและเทคนิคในการสอนอ่านจับใจความ
- 1.4 ทฤษฎีและจิตวิทยาการสอนอ่านจับใจความ
- 1.5 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ
- 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based learning)

- 2.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
- 2.2 โครงสร้างและหน้าที่ของสมองกับการเรียนรู้
- 2.3 หลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน
- 2.4 การสอนภาษาไทยที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง
- 2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน
- 2.6 ทฤษฎีที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
- 2.7 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน

1.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน

เมื่อกล่าวถึง “การอ่าน” จะพบว่ามีความสำคัญมากต่อคนทุกเพศทุกวัยเพราะการอ่านเป็นทักษะสำคัญในการเรียนรู้ภาษา การอ่านช่วยพัฒนากระบวนการคิด และเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ เราใช้ทักษะการอ่านในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมากในการดำรงชีวิตประจำวัน การอ่านจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย ในการจัดการศึกษานั้นจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ในวัยเด็กทุกคนจึงต้องเข้าสู่ระบบโรงเรียนเพื่อเรียนรู้ที่จะอ่านออกเขียนได้ การส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยรักการอ่านทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนจึงเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยให้ทุกคนสามารถแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา

1.1.1 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดและความเข้าใจในสารที่สื่อในรูปของการเขียน ดังนั้นผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถในการตีความสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายได้ตรงตามจุดประสงค์ เมื่อกล่าวถึง “การอ่าน” จึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของความหมายและมีความสำคัญต่อการส่งเสริมผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาให้มึนนิสัยรักการอ่าน เพราะเป็นทักษะจำเป็นต่อการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ทางภาษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในเรื่องที่ตนสนใจและเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนต่อระดับสูง แม้นมาศ ชาลิต (2544) ได้กล่าวว่า การอ่าน คือ กระบวนการทางสมองในการรับสารโดยใช้อวัยวะสำคัญ คือ “ตา” เมื่อสมองรับภาพ สัญลักษณ์หรือตัวอักษรมาแล้วสมองจะบันทึกลงในหน่วยความจำทันทีและบอกได้ว่า รู้ หรือ ไม่รู้ กระบวนการในการรับสารของผู้อ่านจึงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้เดิมของผู้อ่านในการใช้ศักยภาพของสมองเพื่อการรับรู้ การแปลความหมาย และการเข้าใจในปรากฏการณ์ของข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการของผู้อ่าน สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านใน 2 ความหมาย คือ อ่านออก กับ อ่านเป็น การอ่านออกนั้น คือ การอ่านคำ ประโยค และเรื่องราวได้แต่ไม่สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านจึงไม่สามารถเล่าหรือสรุปเรื่องได้ แต่ถ้าอ่านเป็น คือ อ่านแล้วเข้าใจความหมาย สามารถจดจำเรื่องที่อ่านได้ และเก็บไว้ในสมองเพื่อเล่าให้ผู้อื่นฟังได้ การที่ผู้อ่านจะจดจำข้อมูลที่อ่านได้ต้องเข้าใจความหมายของ คำ และหน้าที่ของคำที่ปรากฏในบทอ่าน ดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการค้นหาความหมายจากตัวอักษร หรือคำที่ถูกจัดรวบรวมไว้บนหน้ากระดาษเพื่อสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออก โดยผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรผ่านทางสายตาและจะค้นหาความหมายโดยทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์ต่างๆ

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวหนังสือ สัญลักษณ์ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพื่อรับรู้และเข้าใจความหมายของคำที่ใช้สื่อความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายจากสิ่งที่อ่านทางสายตา เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ใช้สมองในการแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงหรือคำพูด สู่การรับรู้ เป็นผลให้ผู้อ่านเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวที่อ่านและสื่อความหมายออกมาเป็นความคิดอย่างมีเหตุผล การอ่านนั้นสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้หลายระดับตามความยากง่าย เช่น อ่านออก อ่านได้ และอ่านเป็น การอ่านที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเข้าใจองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องหลายประการเช่น กระบวนการอ่าน จิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน ความรู้ด้านภาษาศาสตร์ จิตวิทยาทางการศึกษา ความสามารถในการจดจำเรื่องที่อ่าน การรู้จักวิเคราะห์คำ และแปลความหมายจากตัวอักษรที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ออกมาเป็นข้อมูลอย่างเข้าใจและนำผลของสิ่งที่ได้จากการอ่านมาคิดเชื่อมโยงเป็นแนวคิดหลักในการปฏิบัติจริงได้

1.1.2 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองและประเทศชาติ มีคุณค่าและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านทุกโอกาสเพราะการอ่านเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ หากเยาวชนในชาติเป็น นักอ่านที่มีความสามารถทางการอ่านย่อมนำความรู้และความคิดจากสารที่อ่านมาใช้ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศต่อไป ในประเทศที่เจริญแล้วล้วนมีประชากรที่มีคุณภาพจากการเป็นนักอ่านเพราะการอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่านจึงเป็นเครื่องมือหรือเป็นแนวทางหนึ่งของผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารหลายประเภทจำนวนมากขึ้น ความรู้และความคิดจะแตกฉานมากขึ้น ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านจึงเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและและมีความคิดเห็นใหม่ๆ มีประสบการณ์ใหม่ๆ ทำให้ก้าวทันต่อโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตของคนเราเพราะเราอาจหาได้ทั้งความรู้และความบันเทิงได้ทุกที่จากการอ่าน ในการสอนอ่านนั้นทางโรงเรียนควรให้มีทั้งอ่านในใจและอ่านออกเสียง โดยควรฝึกอ่านในใจมากกว่าการฝึกออกเสียงเพราะการอ่านในใจต้องใช้ในชีวิตประจำวันมาดั่งนั้นจุดหมายปลายทางของการฝึกทักษะการอ่าน คือ การให้ผู้เรียนสามารถอ่านหนังสือเข้าใจได้เองเพื่อจะได้สามารถใช้อ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และความบันเทิงนอกเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2553) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญในการอ่านว่าเป็นการพัฒนาความคิดเพราะการอ่านมากจะทำให้ผู้อ่านมีความรู้มากขึ้น มีข้อคิดเห็นต่างๆเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถนำความรู้ ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นได้ การอ่านจึงทำให้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้ หรือในบางสิ่งที่รู้แล้วก็ทำให้รู้เพิ่มขึ้นในมิติใหม่ๆจากวิสัยทัศน์ของผู้อื่น ดังนั้นการอ่านจึงมีส่วนสำคัญต่อบุคคลทั้งในด้านการแสวงหาความรู้และการพัฒนาความคิด ที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ใน

สังคมโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ วรรณิ โสมประยูร (2544) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือซึ่งมีผลต่อผู้อ่าน 2 ประการ คือ ประการแรกอ่านแล้วได้ “อรรถ” ประการที่สอง อ่านแล้วได้ “รส” ถ้าผู้อ่านเห็นสำคัญของสองประการนี้ ย่อมจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากสิ่งที่อ่านและตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนเสมอ การอ่านมีความสำคัญต่อทุกคนทุกเพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพ ในชีวิตประจำวันคนเราต้องอาศัยการอ่านเพื่อการติดต่อสื่อสารและทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียนเพื่อประกอบอาชีพการงานต่างๆ บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตนเองทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้ การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลากหลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจ เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูนจะช่วยให้บุคคลรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การอ่านเรื่องราวต่างๆในอดีต เช่น ศิลาจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญทางวรรณคดี ช่วยให้юнชนรุ่นหลังได้เรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยในอดีต

สรุปได้ว่าการอ่านมีความสำคัญมีคุณค่าต่อการแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพการงาน การพัฒนาความรู้ ความคิด การสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับตนเองเปรียบได้กับขุมทรัพย์ทางปัญญาที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองสู่การพัฒนาประเทศชาติต่อไปเพราะการอ่านทำให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์

1.1.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านที่ดีนั้นผู้อ่านควรมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ชัดเจนว่าต้องการรู้สิ่งใดจากการอ่าน เพราะการกำหนดจุดมุ่งหมายจะช่วยให้การอ่านเป็นไปตามทิศทางที่ต้องการและได้รับประโยชน์สูงสุดจากสิ่งที่อ่านอีกทั้งยังช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพไม่เสียเวลา นักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านไว้หลายประการดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของ การอ่าน ในแต่ละครั้ง ผู้อ่านย่อมมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน เช่น การอ่านเพื่อฝึกทักษะและพัฒนาความสามารถจากขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยแนวคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อช่วยเพิ่มพูนความรู้ในการเรียนสาระวิชาอื่นๆ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินได้ผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการอ่านสารในแต่ละประเภท กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการอ่านให้กับผู้เรียนในระดับชั้นต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถโดยกำหนดเป็นคุณภาพของผู้เรียนดังนี้

1) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านในใจและอ่านออกเสียง อ่านได้ถูกต้องชัดเจน มีความเข้าใจในการอ่าน สามารถจับใจความสำคัญและตอบคำถามได้ รู้หลักเกณฑ์ง่ายๆ เกี่ยวกับการอ่านและการนำไปใช้ได้ มีนิสัยที่ดีในการอ่านและรักการอ่าน

2) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน และสามารถนำไปใช้อ่านคำใหม่ๆได้ มีทักษะในการอ่านในใจและการอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว มีความเข้าใจในการอ่านคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ ถูกต้องคล่องแคล่ว สามารถตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน

3) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง หลักการใช้บริบทหรือคำแวดล้อมเพื่อช่วยในการตีความ แปลความ ขยายความ จับใจความสำคัญเชิงคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ ความหมายโดยนัย หลักการแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ใช้ห้องสมุดในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ใช้พจนานุกรม และมีนิสัยรักการอ่าน

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สารที่ 1 การอ่านดังนี้คือ ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

หนังสือ พุทฺษะวัน (2532) ยังได้กล่าวถึงความสนใจในการอ่านภาษาไทยของเด็กในแต่ละช่วงวัยว่ามีความสนใจหรือจุดมุ่งหมายในการอ่านหนังสือที่แตกต่างกัน การเลือกหนังสือที่จะนำมาให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความรู้จำเป็นว่ามีความสำคัญโดยควรเลือกบทเรียนหรือเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัยโดยได้แบ่งช่วงความสนใจในการอ่านของเด็กออกเป็น 4 ช่วงดังนี้

1) วัยอนุบาลหรือก่อนเข้าเรียน (3-6 ปี) วัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีความสนใจสั้นๆ เริ่มพูดคำและจดจำคำใหม่ๆ ชอบฟังนิทาน ฟังคำคล้องจอง สนใจฝึกอ่านภาพจากสมุดภาพในเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดลอมใกล้ตัว

2) วัยประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-2) วัยนี้สนุกกับการเล่นมีช่วงความสนใจ 15-20 นาที ชอบฟังนิทานที่มีเรื่องราวอบอุ่น เทพนิยาย เรื่องขวนคิด นิทานพื้นบ้าน สนใจกิจวัตรประจำวัน เรียนรู้ชีวิตจริงมากขึ้น

3) วัยประถมศึกษาตอนปลาย (ป.3-4) วัยนี้มีช่วงความสนใจยาวนานถึง 30-40 นาที มีความสนใจนานขึ้น การอ่านเริ่มมีการขยายวงกว้าง สนใจนิทานสุภาพ นิทานคำกลอนที่ให้คติสอนใจ

สรุปได้ว่าการอ่านที่ดีนั้นผู้อ่านควรมีจุดมุ่งหมายในการอ่านที่ชัดเจนต่อสิ่งที่ต้องการรู้หรือประโยชน์ที่จะได้รับการอ่านในแต่ละครั้ง ผู้อ่านแต่ละคนจึงมีจุดมุ่งหมายและความสนใจที่แตกต่างกันไป โดยสิ่งที่อ่านนั้นควรมีเนื้อหาที่เหมาะสมกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของผู้อ่านซึ่งจะช่วยให้การอ่านเป็นเรื่องสนุกและได้รับประโยชน์สูงสุด เพราะสามารถเชื่อมโยงความรู้ความคิดได้ตามมวลประสบการณ์ของตนเอง จุดมุ่งหมายของผู้อ่านนั้นไม่ว่าจะเป็นการอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง เพื่อความบันเทิง เพื่อพัฒนาความคิด หรือเพื่อยกระดับจิตใจล้วนให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านทั้งสิ้นเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเรียนทักษะการอ่านมีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาให้ผู้นั้นมีคุณภาพตามตัวชี้วัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสาระการอ่านเพื่อการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

1.1.4 กระบวนการอ่าน

กระบวนการอ่าน คือ การสร้างความหมายหรือการพัฒนาการอ่านให้สามารถตีความในระหว่างการอ่านได้โดยผู้อ่านต้องอาศัยพื้นฐานทางภาษาในการพัฒนาความสามารถให้การอ่านเป็นไปตามกระบวนการ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้กล่าวถึงกระบวนการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ต้องทำความเข้าใจกับความหมายของสัญลักษณ์ โดยการตีความหมายของสัญลักษณ์ซึ่งในแต่ละบุคคลอาจตีความหมายของสัญลักษณ์แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้อ่านโดยได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการรับรู้เกี่ยวกับการอ่านไว้ 3 ระดับคือ

1) ขั้นการรับรู้คำ นักการศึกษาได้ศึกษาการรับรู้คำและสรุปได้ว่าในขั้นแรกนั้นผู้อ่านจะรับรู้คำอย่างเลื่อนกลางกล่าวคือยังจดจำคำได้ไม่ชัดเจนจนกว่าจะเห็นความสัมพันธ์ของคำกับความหมาย

2) การทำความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ คือ ผู้อ่านจะทำความเข้าใจกับความหมายของคำ โดยสร้างความหมายจากการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม โดยทั่วไปผู้อ่านและผู้เขียนจะติดต่อสื่อสารกันได้เมื่อกำหนดความหมายของสัญลักษณ์ได้ตรงกัน

3) การสร้างมโนทัศน์ เด็กแต่ละคนจะสร้างมโนทัศน์ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับสติปัญญาและประสบการณ์เดิมของเด็กเองการสร้างมโนทัศน์จะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กเห็นความแตกต่างของสิ่งหนึ่งจากอีกสิ่งหนึ่ง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำๆจะทำให้เด็กเกิดมโนทัศน์ง่ายๆไปสู่นามธรรมซึ่งเป็นการรวมความหมายของคำและความรู้สึกต่างๆที่ได้จากการอ่านนั่นเอง

แม้นมาศ ขวลิขิต (2544) กล่าวถึงกระบวนการอ่านว่าเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนภายในสมอง ขณะเริ่มกิจกรรมการอ่านอยู่นั้นสมองจะระดมความคิดเพื่อเลือกสรรวิธีในการอ่านให้ประสบผลสำเร็จ อวัยวะทุกส่วนที่เป็นองค์ประกอบของกระบวนการอ่านจะทำงานโดยอัตโนมัติตามโครงสร้างและหน้าที่ของสมอง ซึ่งต้องมีลำดับขั้นในการอ่านดังนี้

1) อ่านออก เขียนได้ คือ รู้จักพยัญชนะ สระ และการผสมคำ เข้าใจความหมายและสามารถเขียนได้ตามกระบวนการคิดจะเกิดขึ้นในสมอง

2) อ่านแตกฉาน คือการอ่านที่รู้ความหมายของคำ ประโยค และความหมายที่แฝงอยู่ในคำแต่ละประโยคในขั้นนี้กระบวนการคิดจะพัฒนาตามไประหว่างการอ่าน

3) อ่านโดยพินิจพิเคราะห์ คือการใช้ความรู้จากประสบการณ์และการสังเกตเพื่อวิเคราะห์ได้ว่าข้อความในเรื่องนั้นถูกต้องตามข้อเท็จจริง หลักศีลธรรม ทฤษฎีและเกิดกระบวนการคิดในขณะที่อ่าน

4) อ่านให้ได้ประโยชน์ การนำเนื้อหาสาระไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นความคิดใหม่เป็นการนำองค์ความรู้ไปพัฒนาตนเองและสามารถช่วยผู้อื่นได้

สรุปได้ว่ากระบวนการอ่านมีขั้นตอนและความสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการอ่านที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนภายในสมอง ขณะเริ่มกิจกรรมการอ่านอยู่นั้น สมองจะระดมความคิดเพื่อเลือกสรรวิธีในการอ่านให้ประสบผลสำเร็จ หากการอ่านนั้นมีพัฒนาไปตามขั้นตอนของกระบวนการอ่านจะทำให้ผู้อ่านได้ทักษะในการอ่านที่ดีขึ้น

1.1.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่าน

ความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อศึกษาแนวทางที่ดีมาพัฒนาการอ่านให้มีประสิทธิภาพ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการอ่านดังนี้

1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวครู คือครูไม่เข้าใจวิธีการสอนอ่านอย่างแท้จริง ครูมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนอ่านไม่เพียงพอ เช่นความรู้ในด้านจิตวิทยาการอ่าน การวิเคราะห์ระดับความสามารถในการอ่าน วิธีการสอนอ่านตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนอ่านให้กับผู้เรียน ซึ่งหากครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการอ่านได้ในลักษณะต่างๆ ตามความสามารถนักเรียนจะสามารถนำวิธีการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการเรียนและการดำเนินชีวิต

2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ซึ่งมาจากพื้นฐานครอบครัวและสังคมที่แตกต่างกัน การอ่านจึงมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน บางคนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากบิดา มารดา แต่เมื่อนักเรียนมาเรียนร่วมกับเพื่อนที่ได้รับการเอาใจใส่จากทางบ้านระดับความสามารถในการอ่านและประสบการณ์ทางภาษาย่อมแตกต่างกัน ทำให้ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะและความสามารถของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังรวมถึงนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย และจิตใจ ซึ่งมีผลทำให้การอ่านไม่พัฒนาไปตามระดับชั้นเรียนและอายุของนักเรียน

3) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่าน ไม่เพียงพอ รัฐไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการ ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญที่ควรริเริ่มหาสื่อในช่องทางอื่นมาพัฒนาการอ่านให้มากขึ้นโรงเรียนขาดความพร้อมในการส่งเสริมสนับสนุน

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่าน ด้านสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะสื่อเป็นตัวกลางที่จะช่วยให้การสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนเข้าใจได้ตรงกัน และสร้างความเข้าใจในบทเรียนได้ง่ายขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจบทเรียนมากกว่าการสอนที่มีแต่ครูอธิบายเพียงอย่างเดียว สื่อการเรียนการสอนจะช่วยนำประสิทธิภาพมาสู่การเรียนการสอนและนำความสำเร็จมาสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาครูควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมายในการอ่านและดูความพร้อมของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในทักษะทางภาษา ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีการบูรณาการการสอนร่วมกับวิชาอื่นๆ ตามความเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดตัดสินใจเอง รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองอยู่เสมอโดยใช้การสอนอย่างหลากหลายวิธีซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1) ด้านตัวผู้สอน ครูควรสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ครูควรสอนเรื่องใกล้ตัวผู้เรียนและสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ นอกจากนี้แล้วควรมีการประเมินผลเป็นระยะ เพื่อผู้เรียนทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเองด้วย

2) ด้านผู้เรียน ควรมีความพร้อมด้านสติปัญญาและด้านการรับรู้จากประสาทสัมผัส มีการมีทัศนคติและความสนใจในการอ่านรวมถึงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูเป็นผู้เลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน โดยยึดหลักเลือกให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของบทเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนในระดับความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการอ่าน ได้แก่ ลักษณะของสารที่อ่าน ขนาดของตัวอักษร ความน่าสนใจของสิ่งที่อ่าน หนังสือหรือบทอ่านไม่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลแบบเรียนไม่จูงใจในการอ่านให้กับผู้เรียน ขาดประสบการณ์ความรู้เดิมต่อสิ่งที่อ่าน สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการอ่านเช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สภาพบรรยากาศที่ส่งเสริมการอ่านเป็นต้น

สรุปได้ว่าการส่งเสริมและหาแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการทั้งครูผู้สอนที่ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน กิจกรรมควรมีความหลากหลายและสนุกสนาน ปฏิบัติง่าย ไม่ซับซ้อน ยืดหยุ่นได้และมีแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมไม่เป็นการบังคับให้เด็กฝึกอ่านโดยไม่รู้ความหมาย ไม่ควรเน้นการท่องจำเพราะจะทำให้ประสบความสำเร็จยาก นอกจากนี้ยังรวมถึงความพร้อมของตัวผู้เรียน ความสามารถในการอ่าน บริบทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านและ ด้าน

สื่อการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ความยาวของบทอ่านควรมีความเหมาะสมกับวัย และเป็นเรื่องที่คุณเรียนสามารถอ่านแล้วเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของตนเองได้ ไม่เป็นเรื่องไกลตัว หากครูผู้สอนได้มีการศึกษาถึงปัจจัยและหาแนวทางแก้ไขที่ย่อมทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านในโอกาสต่อไปส่งผลให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการอ่านหนังสือ

1.2 การอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการอ่าน เพราะเป็นสิ่งที่ผู้อ่านจะสามารถบอกสาระสำคัญและประโยชน์ที่ได้จากการอ่านในเรื่องนั้นๆ หากผู้เรียนไม่สามารถจับใจความได้แล้วการอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ในระดับสูงขึ้นไปก็ย่อมทำได้ยากและประโยชน์ที่ได้จากการอ่านคงไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ในการอ่านทุกประเภทผู้อ่านต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน เพื่อจะได้นำความรู้จากการอ่านมาเป็นเครื่องมือในพัฒนาความรู้ ความคิด ซึ่งความสามารถในการอ่านของเด็กแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไป บางคนต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง แต่บางคนสามารถใช้เวลาอ่านและเข้าใจสิ่งที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว และสามารถจดจำสาระสำคัญเพื่อถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นได้

1.2.1 ความหมายของการอ่านจับใจความ

การอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพนั้นผู้อ่านต้องสามารถค้นหาสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้โดยผ่านการเคลื่อนที่ของสายตา ผ่านคำที่เป็นสัญลักษณ์ ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า ใจความ หมายถึง ส่วนสำคัญของเรื่องที่จะปรากฏอยู่ตามย่อหน้าต่างๆ ของเรื่องที่อ่าน โดยประโยคที่เป็นส่วนสำคัญจะปรากฏอยู่ในส่วนต้น ส่วนกลาง ส่วนท้ายของย่อหน้าโดยมีประโยคอื่นๆ มาอธิบายขยายความให้รายละเอียดเรียกว่า พลความ ดังนั้น การอ่านจับใจความ จึงเป็นการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องในหนังสือแต่ละเล่มที่เป็นส่วนใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง ข้อคิดสำคัญของเรื่อง แก่นของเรื่อง หรือความคิดหลักของเรื่องโดยผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้ก่อนแล้วจึงขยายรายละเอียดให้ชัดเจน ผู้อ่านจึงต้องรู้จักการสังเกตโดยอาศัยเหตุผลและหลักบางประการเช่น การอ่านชื่อเรื่องแล้วทำความเข้าใจความหมายก่อนที่จะอ่านเนื้อเรื่องเสมอเพราะชื่อเรื่องมักจะให้แนวทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่องไว้ นอกจากนี้ควรอ่านที่ละย่อหน้าอย่างละเอียดเมื่ออ่านจบควรหาใจความที่กล่าวถึงเป็นประเด็นหลัก การอ่านจับใจความ จึงมีความสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะในการอ่านจับใจความตั้งแต่วัยเด็กเพราะจะส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่อ่านทุกประเภท ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญในการอ่านจับใจความว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคน ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออกเป็นผู้ที่ด้อยโอกาส เพราะในชีวิตประจำวันของเราจะต้องใช้ทักษะการอ่านเพื่ออ่านสื่อประเภทต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา เช่น ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ แผนที่ ฉลากยา ป้ายถนนหนทางและอื่นๆ การอ่านจึงมีความสำคัญต่อคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ เพราะการอ่านทำให้เรารอบรู้ มีความฉลาดทันโลก ทันเหตุการณ์และเป็น

ถูกนำไปสู่ความสำเร็จสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ที่ได้กล่าวว่า การอ่านจับใจความเป็นกระบวนการที่เข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยคและข้อความ การอ่านจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมาธิเพราะผู้อ่านจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านให้ถูกต้อง ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของประโยคหรือข้อความได้ในเวลาที่รวดเร็ว โดยมารดสรุปลงส่วนสำคัญได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และผลเป็นอย่างไร มีประเด็นอะไรที่สำคัญ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการอ่านจับใจความได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่าการสอนอ่านจับใจความเป็นสิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงเป็นเบื้องต้นโดยฝึกฝนให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจับใจความเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การอ่านจับใจความเป็นหัวใจของการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระหรือจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องทั้งในส่วนที่เป็นความรู้ความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียนแบ่งเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่เป็นใจความสำคัญและส่วนที่ขยายใจความสำคัญสามารถสรุปเรื่องเพื่อนำสิ่งที่ประโยชน์ไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

1.2.2 ความสำคัญในการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์จากเรื่องที่อ่านและสื่อการเรียนรู้ทุกประเภทตามจุดมุ่งหมายของผู้อ่านหากผู้เรียนมีพื้นฐานการอ่านจับใจความที่ดีแล้วการอ่านย่อมประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการจัดการศึกษาไปด้วย ปัจจุบันการอ่านจับใจความยังเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนในหลายระดับที่ไม่สามารถจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้

วรรณิ โสมประยูร (2544) กล่าวถึง ความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ว่าหากผู้เรียนไม่สามารถจับใจความได้หรือเข้าใจในสิ่งที่อ่านไม่ถูกต้องถึงแม้จะมีวรรณกรรมที่ดีเกิดขึ้นมากมายเพียงใดก็ย่อมไม่มีประโยชน์และเสียเวลาไปกับการอ่านสอดคล้องกับ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ที่ได้กล่าวว่าการอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการเรียนของนักเรียนถือเป็นทักษะสำคัญในการพัฒนาการอ่านที่ทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางภาษาสูงขึ้นและนำไปใช้ในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นๆได้เป็นอย่างดีผู้เรียนที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความจะสามารถเข้าใจเนื้อเรื่องและตอบคำถามได้ถูกต้องรวดเร็ว

สรุปได้ว่าการอ่านจับใจความเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญมากอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และการพัฒนาชีวิต ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แนวคิดในการดำเนินชีวิต เพราะการอ่านเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ ที่ผู้อ่านต้องให้ความสำคัญและต้องสามารถเข้าใจในเรื่องที่อ่าน โดยบอกระยะสำคัญ ขาวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ถูกต้องครบถ้วนตรงตามเจตนาของผู้เขียน และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้อ่าน ในการอ่านทุกครั้งหากขาดความเข้าใจในการอ่านแล้วผู้อ่านย่อมไม่ได้รับสาระประโยชน์อย่างเต็มที่จากสิ่งที่อ่านจึงควรพัฒนาความเข้าใจในการอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับตนเอง

1.2.3 องค์ประกอบของการอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความสำคัญให้ประสบความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในหลายด้านที่ช่วยส่งเสริมให้การอ่านนั้นเกิดประโยชน์กับผู้เรียนโดยบันลือ พลฤกษ์วัน (2532) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านจับใจความไว้ที่ต้องคำนึงถึงอยู่ 5 ประการดังนี้

1) ความพร้อมทางด้านร่างกาย ได้แก่ รูปร่าง ขนาด ส่วนสูง น้ำหนัก ซึ่งสังเกตได้จากการเจริญเติบโตของร่างกาย โดยกำหนดไว้ตามเกณฑ์เฉลี่ยของกรมอนามัย การใช้สายตา หู ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อ การทรงตัว ความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาที่ใช้มือลากเส้นเขียนตัวอักษร

2) ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ความสามารถในการจำ การตีความ และการแปลความ โดยสามารถบอกเล่าเรื่องราวของตนเองและผู้อื่นได้

3) ความพร้อมทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ การมีอารมณ์ร่วมที่สนุกสนานในการเรียน ในการอยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

4) ความพร้อมทางจิตวิทยา ได้แก่ การมีสมาธิในการฟังนิทาน สามารถลำดับเหตุการณ์ของเรื่องโดยมีความมั่นใจในการแสดงออก

5) ความพร้อมทางพื้นฐานประสบการณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาพูด การตอบคำถาม การมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัวและอื่นๆ

แววมยุรา เหมือนนิล (2541) กล่าวว่า การอ่านจับใจความให้เข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วต้องอาศัยองค์ประกอบและพื้นฐานสำคัญหลายประการดังนี้

1) สสำรวจส่วนประกอบของหนังสืออย่างคร่าวๆ เพราะส่วนประกอบของหนังสือเช่นชื่อเรื่อง คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้หนังสือ ฯลฯ ลักษณะการนำเสนอ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหนังสือได้อย่างรวดเร็ว

2) ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านได้มาซึ่งคำตอบที่ต้องการ

3) ความสามารถทางภาษานับเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการอ่านจับใจความโดยเฉพาะทักษะในการแปลความหมายของคำ ประโยคและข้อความต่างๆในเรื่องให้เข้าใจอย่างถูกต้องรวดเร็ว เพราะหากไม่เข้าใจความหมายของคำเสียตั้งแต่เบื้องต้นแล้วย่อมทำให้การอ่านจับใจความไม่ได้เลย

4) มีประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านจะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านง่ายขึ้น

5) ความเข้าใจลักษณะของหนังสือหนังสือแต่ละประเภทที่มีรูปแบบการแต่งและการดำเนินเรื่องรวมถึงการตั้งเป้าหมายของเรื่องที่แตกต่างกัน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) กล่าวถึงความรู้พื้นฐานอันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านจับใจความได้ดีมี 3 ประการดังนี้

1) ความรู้ด้านภาษาได้แก่ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดี หลักภาษาและการใช้ภาษาซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องหากผู้อ่านมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องก็จะใช้เวลาในการอ่านน้อยลง เพราะการอ่านจับใจความที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นการวินิจฉัยข้อมูลต่างๆจากการอ่านขึ้นอยู่กับความรู้ในเนื้อเรื่องเดิม

3) องค์ประกอบทางด้านความคิดเมื่อบุคคลเริ่มต้นรู้จักสื่อสารก็จะเริ่มต้นคิดเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์หรือสิ่งอื่นๆที่ผ่านเข้าไปในสมอง ครั้นเมื่อเติบโตขึ้นถึงวัยที่สามารถอ่านจับใจความจึงสามารถสะสมความคิดที่ได้จากการอ่านเรื่องต่างๆเพิ่มมากขึ้น

ในการอ่านนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้อ่านบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ ตัวผู้อ่าน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญหากผู้อ่านขาดความรู้ด้านภาษา ขาดความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน ไม่มีประสบการณ์หรือภูมิหลังเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การอ่านจับใจความก็เป็นเรื่องยากที่จะประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ของการอ่าน

1.2.4 ระดับความเข้าใจในการอ่านจับใจความ

1) ความเข้าใจในการอ่านระดับพื้นฐาน คือ ทักษะการอ่านที่ควรได้รับการฝึกฝนให้เกิดความคล่องแคล่ว สามารถค้นหาคำสำคัญและประโยคสำคัญของเรื่องที่อ่าน การอ่านจับใจความจึงต้องเข้าใจคำว่า ใจความ และรู้วิธีค้นหาใจความสำคัญของเรื่อง โดยก่อนที่ผู้อ่านจะเข้าสู่รายละเอียดของเนื้อเรื่องควรจะค้นหาคำสำคัญที่ปรากฏอยู่ในเรื่องเป็นอันดับแรกเพราะคำสำคัญช่วยให้ผู้อ่านสามารถคาดเดาเรื่องราวจากบทอ่านได้ก่อนที่จะอ่านรายละเอียดต่อไป ซึ่งคำสำคัญนั้นหมายถึง คำที่มีความหมายพิเศษและสมควรที่จะจดจำ (key word) เป็นคำที่กำหนดเป้าหมายเพื่อนำไปสู่แนวคิดของเรื่อง โดยในเรื่องหนึ่งๆ อาจมีคำสำคัญหลายคำและหากเรานำคำเหล่านั้นมาเชื่อมโยงก็สามารถมองเห็นข้อสรุป จนสามารถนำไปสู่การหาแนวคิดที่ถูกต้องได้ ลักษณะของคำสำคัญนั้นสังเกตได้จากการที่ผู้เขียนมักใช้ตัวหนา ตัวเอน หรือใช้วิธีการขีดเส้นใต้ บางครั้งอาจอยู่ในเครื่องหมายคำพูดก่อนเริ่มอ่านจึงควรอ่านสำรวจโดยเริ่มจุดเพ่งตาที่กึ่งกลางบรรทัดแรก แล้วเคลื่อนสายตาลงไปกึ่งกลางแต่ละบรรทัดก็จะพบคำที่มีลักษณะดังกล่าวปรากฏอยู่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2555))

2) ความเข้าใจในการอ่านจับใจความระดับพัฒนาการคิด

การอ่านจับใจความเพื่อพัฒนาระดับการคิดเกี่ยวข้องกับการบริหารการทำงานของสมองนับ เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ ได้อธิบายว่าสมองทำงานด้วยการสร้างภาพขึ้นภายในความคิดในลักษณะของรูปธรรมและนามธรรม

Bloom (1964) ได้ชี้ให้เห็นว่าสมองของคนเราจะคิดเป็นระดับจากง่ายไปหายาก โดยเด็ก ๆ จะเริ่มต้นด้วยการคิดเรื่องง่ายๆ ซึ่งเป็นระดับพื้นฐาน การอ่านที่จะได้ผลจำเป็นต้องมีลำดับขั้นของการคิดตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุดนักจิตวิทยาของการอ่านได้นำหลักการดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการฝึกอ่านซึ่งมีทั้งหมด 6 ชั้นแต่ละชั้นมีลำดับขั้นของการคิดที่แตกต่างกันโดยในชั้นที่ 1-3 เป็นการคิดขั้นเบื้องต้นและชั้นที่ 4-6 เป็นการคิดขั้นสูงดังนี้

ชั้นที่ 1 รู้-จำ เป็นการคิดขั้นต้นของการอ่านโดยสมองจะจดจำเรื่องราวจากการอ่านสาร เช่น ความหมายของคำ ประโยค ข้อความ เนื้อเรื่อง สามารถจำชื่อตัวละครและเหตุการณ์สำคัญของเรื่องได้ถูกต้อง

ชั้นที่ 2 เข้าใจ เป็นขั้นที่นักเรียนสามารถเล่าเรื่องย่อจากการอ่านด้วยคำพูดของตนเอง ให้เข้าใจด้วยความคิด ถ้อยคำ ประโยค และข้อความที่ให้คิดสอนใจ สรุปเรื่องเป็นมโนทัศน์โดยใช้ภาษาของตนเอง

ชั้นที่ 3 นำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้อ่านสามารถนำแนวคิด ข้อคิด ตลอดจนถ้อยคำและประโยคจากเหตุการณ์ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่หรือนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ

ชั้นที่ 4 วิเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนแยกแยะองค์ประกอบย่อยของแนวคิดที่ได้จากการอ่านและรู้จักแยกความหมายของคำที่มีความหมายหลายอย่าง โดยบอกได้ว่าองค์ประกอบใดมีความสัมพันธ์กันและไม่เกี่ยวข้องกัน

ชั้นที่ 5 สังเคราะห์ เป็นขั้นที่ให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดของเรื่อง รู้จักค้นหาลักษณะโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกับเรื่องที่เคยอ่าน เช่น สุภาษิตหรือคำพังเพย ที่มีความหมายเปรียบเทียบแล้วใกล้เคียงกันอีกทั้งยังสามารถสรุปแนวคิดที่เหมือนกันและต่างกันได้ด้วย

ชั้นที่ 6 ประเมินค่า เป็นขั้นสูงสุดของการคิดที่ให้นักเรียนรู้จักตัดสินเรื่องที่อ่านว่าอะไร คือส่วนที่จริงและอะไรคือส่วนที่เป็นเท็จ พิจารณาและค้นหาคุณค่าที่ปรากฏในเรื่องได้

Smith (1971) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านเป็น 4 ระดับดังนี้

1) ความเข้าใจในระดับตัวอักษร (literal Comprehension) ในระดับนี้ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะการคิด แต่เป็นการระลึกเอาจากความจำ

2) การตีความ (literal Comprehension) ในระดับนี้ต้องใช้ทักษะการคิดประเภทต่างๆ เช่น การใช้เหตุผล การสรุป การเปรียบเทียบและการหาความสัมพันธ์

3) การอ่านขั้นวิจารณ์ (Critical Reading) เป็นการประเมินค่า การตัดสินด้านคุณค่า ความถูกต้องและความเป็นจริงของสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งที่อ่านโดยใช้ประสบการณ์ การอ่านในขั้นนี้สามารถปลูกฝังได้ตั้งแต่เด็กเล็กๆ และในระดับประถมศึกษาเช่น การให้ประเมินคุณค่าของสื่อโฆษณา ข่าว การ์ตูน เป็นต้น

4) การอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) ผู้อ่านจะเกิดความคิดใหม่โดยขยายจากความคิดเดิมโดยครูสามารถส่งเสริมผู้เรียนได้โดยใช้คำถามกระตุ้นให้คิดกว้างออกไปจากสิ่งที่อ่าน โดยฝึกให้ผู้เรียนได้ตั้งและตอบคำถามและเสนอแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

Miller.L (1972) ได้แบ่งระดับความเข้าใจในการอ่านไว้ 4 ระดับดังนี้

1) ระดับความเข้าใจตามตัวอักษรหรือข้อเท็จจริง (Critical or Factual Comprehension) ประกอบด้วยความสามารถในการตอบคำถามรวมถึงการหาใจความสำคัญและรายละเอียดต่างๆที่กล่าวไว้ในเรื่อง

2) ระดับความเข้าใจแบบตีความหรือสรุปอ้างอิงลงความเห็น (Interpretive or Inferential Comprehension) เป็นระดับผู้อ่านต้องใช้กระบวนการคิดในการตีความจากสิ่งที่อ่าน การสรุปอ้างอิง การหาข้อสรุป ขยายความและทำนายหรือคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดตามมา

3) ระดับความเข้าใจในการอ่านขั้นวิจารณ์หรือการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ (Critical Reading) เป็นระดับการอ่านในขั้นสูง สามารถประเมินตัดสินและวิจารณ์สิ่งที่อ่านได้ตามความคิด ประสบการณ์อย่างมีเหตุผล

4) ระดับการอ่านอย่างสร้างสรรค์ (Creative Reading) เป็นระดับการอ่านสูงสุดที่ผู้อ่านสามารถประยุกต์และบูรณาการจากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันซึ่งเทียบได้กับระดับการนำไปใช้หรือการสังเคราะห์

โดยสรุปแล้วการสอนอ่านในแต่ละครั้งครูควรตั้งจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการอ่านได้ในระดับต่างๆเพื่อให้การอ่านได้รับประโยชน์สูงสุดเกิดการพัฒนาระดับความรู้ ความคิด เพื่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประสิทธิภาพ

1.3 วิธีการและเทคนิคในการสอนอ่านจับใจความ

1.3.1 วิธีการสอนอ่านจับใจความ

ความสามารถในการอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ครูควรได้หาแนวทางในการพัฒนาและมีวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านให้กับผู้เรียน ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) ได้เสนอวิธีในการสอนอ่านจับใจความเพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนว่า ก่อนการอ่าน ถ้ามีคำยากหรือคำศัพท์ที่นักเรียนไม่รู้จักมาก่อน ครูควรอธิบายหรือหาทางช่วยให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจความหมายของคำเหล่านั้นก่อน ทั้งนี้เพื่อให้การอ่านเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ขลุกขลัก และสามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบทอ่านนั้นๆ การอ่านจับใจความแต่ละครั้งครูควรจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่าน การทำแบบฝึกหัดท้ายบท มีแบบฝึกทักษะการสังเกตในการทำงาน การจัดลำดับเหตุการณ์ การสร้างแผนผังความคิด การเล่าเรื่องด้วยภาษาของตนเอง และการสรุปเรื่องที่อ่านโดย แวมมยุรา เหมือนนิล (2541) ได้เสนอแนวทางเพิ่มเติม

ในเรื่องของการอ่านจับใจความที่จะช่วยให้เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้นต้องอาศัยพื้นฐานสำคัญบางประการเช่น มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านร่วมกัน มีการสำรวจส่วนประกอบต่างๆของเรื่องที่จะอ่าน เพื่อให้เข้าใจว่าเป็นลักษณะของการนำเสนอเนื้อเรื่องแบบใดตลอดจนผู้เรียนควรมีประสบการณ์หรือความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านมาประกอบเพื่อจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและจับใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549) ยังได้กล่าวถึงการสอนอ่านนั้นควรมุ่งพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการอ่านมิใช่มุ่งให้นักเรียนจดจำเนื้อหาในหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว การอ่านข้อความที่มีเครื่องหมายต่างๆ การอ่านอักษรย่อ การรู้ความหมายของคำศัพท์ การอ่านบทหรือกรอกรอง การหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ครูควรฝึกให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆได้ถูกต้องโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในทุกห้องเรียนจะพบว่ามีผู้เรียนที่มีปัญหาในการอ่าน เช่นอ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง อ่านไม่ชัด ครูควรวินิจฉัยข้อบกพร่องในการอ่านของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านให้มีประสิทธิภาพครูจึงควรศึกษาวิธีการสอนอ่านและการจัดกิจกรรมการอ่านที่เหมาะสม มีการใช้แบบฝึกหัดและการติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิดเพื่อเร่งแก้ไขไม่ให้เป็นปัญหาในการเรียนระดับสูงต่อไป ดังนั้นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะอ่าน ความยากง่ายของเนื้อหา ความยาวของเรื่องที่จะอ่าน และความสนใจของผู้เรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญมากต่อความสามารถในการอ่านทั้งนี้ ครูควรตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้ตอบเพื่อฝึกสรุปใจความสำคัญ ฝึกทักษะการสังเกตข้อความที่สำคัญที่ปรากฏในแต่ละย่อหน้า ฝึกอัตราเร็วในการอ่านทำให้สามารถอ่านข้อความในปริมาณที่มากๆในเวลาจำกัดโดนเน้นให้ผู้เรียนมีสมาธิในการอ่านเนื่องจากผู้เรียนต้องใช้ความสามารถหลายอย่างประกอบกัน เช่น การพิจารณาประเด็นสำคัญของข้อความที่อ่าน จดจำคำสำคัญ เชื่อมโยงความคิดแต่ละย่อหน้า แล้วจึงสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้โดยการเล่าหรือการเขียนออกมาเป็นสำนวนภาษาของตนเองได้ การฝึกหารายละเอียดของเรื่องที่จะอ่านช่วยให้เข้าใจเรื่องได้ชัดเจนขึ้นอย่างมีเหตุมีผลจนทำให้สามารถลำดับเหตุการณ์ของเรื่องตลอดจนสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งในเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องโดยมีคำถามเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหารายละเอียดที่สอดคล้องกับใจความสำคัญของเรื่อง นอกจากนี้การอ่านคำสั่งและคำแนะนำต่างๆ มีความสำคัญมากเพราะในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนต้องอ่านคำสั่งในการทำกิจกรรมการเรียน แบบฝึกหัด และอื่นๆ ครูควรชี้แนะให้นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการอ่านจับใจความเพื่อช่วยให้เราสามารถปฏิบัติตามคำสั่งคำแนะนำ และคำสั่งต่างๆจึงควรให้ผู้เรียนเริ่มฝึกฝนจากแบบฝึกที่ง่ายไปหายากและมีขั้นตอนไม่ซับซ้อนเพื่อผู้เรียนเข้าใจในวัตถุประสงค์ รู้ลำดับขั้นตอนก่อนลงมือปฏิบัติด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายบ่อยครั้งที่ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้เพราะไม่เข้าใจคำศัพท์ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) กล่าวว่า การสอนอ่านนั้นจำเป็นที่ครูต้องให้ผู้เรียนเข้าใจและรับรู้ความหมายของคำก่อนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านเรื่องราวต่างๆ การอ่านที่ดีควรมีการตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน และครูควรมี

เป้าหมายในการสอนว่าต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านใดบ้างซึ่งจะเรียงลำดับจากง่ายไปยาก ขั้นตอนของการสอนอ่านมี 4 ขั้นตอนคือ

1) การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร เป็นขั้นที่ผู้อ่านจะทำความเข้าใจหรือรู้จักสัญลักษณ์ที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้ในบทอ่าน

2) การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยคและข้อความในบทอ่าน เป็นขั้นที่ผู้อ่านจะตอบสนองด้วยการใช้สมองทำความเข้าใจกับความหมายของคำ ข้อความ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมที่มีต่อความหมายของคำ ประโยค หรือข้อความนั้นๆ มาก่อน

3) การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน เป็นขั้นที่ผู้อ่านจะใช้ความคิดของตนเองช่วยตัดสินใจในการเลือกใจความสำคัญของเรื่องจึงเป็นขั้นที่ผู้อ่านทำความเข้าใจกับความคิดของผู้เขียนโดยอาศัยการตีความของภาษาที่ปรากฏเป็นสัญลักษณ์เพื่อแปลความคิดของผู้เขียนที่ผู้อ่าน

4) กระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจความหมายสัญลักษณ์ เป็นขั้นที่ผู้อ่านจะแสดงออกถึงสิ่งที่คิดที่เข้าใจต่อสิ่งที่อ่านว่ามีความเป็นมาอย่างไร ในขั้นนี้จึงมักจะต้องการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการอ่านเพื่อตรวจสอบดูว่าผู้อ่านมีความเข้าใจต่อสิ่งที่อ่านนั้นมากน้อยเพียงไรสามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดจากสิ่งที่อ่านด้วยภาษาของตนเองได้

แวมยุรา เหมือนนิล (2541) กล่าวถึงวิธีการสอนอ่านจับใจความสำคัญที่เน้นการหาใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าในบทอ่านที่ผู้อ่านสามารถสังเกตจากประโยคใจความสำคัญดังนี้

1) ควรเริ่มต้นการอ่านจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าให้ถูกต้องแม่นยำเพราะในแต่ละย่อหน้าจะมีใจความสำคัญที่สุดอยู่เพียงใจความเดียวและเมื่อนำประเด็นที่สำคัญของแต่ละย่อหน้ามาพิจารณารวมกันจะได้แนวคิดหรือแก่นของเรื่องที่สำคัญที่สุดได้ง่ายขึ้น

2) ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า หมายถึง ข้อความที่มีสาระคลุมข้อความอื่นในแต่ละย่อหน้า

3) ใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้าจะอยู่ในประโยคใดประโยคหนึ่งสังเกตได้ดังนี้

3.1 ประโยคตอนต้นย่อหน้าเป็นจุดที่พบใจความสำคัญของเรื่องในแต่ละย่อหน้ามากที่สุดเพราะผู้เขียนมักบอกประเด็นสำคัญไว้แล้วจึงขยายรายละเอียดเพื่อให้ชัดเจนขึ้นภายหลัง

3.2 ประโยคตอนท้ายย่อหน้าเป็นจุดที่พบใจความสำคัญโดยผู้เขียนจะบอกรายละเอียดหรือประเด็นย่อยมาก่อนแล้วจึงสรุปด้วยประโยคที่เป็นประเด็นสำคัญไว้ภายหลัง

3.3 ประโยคตอนกลางย่อหน้าเป็นจุดที่ค้นหาใจความสำคัญได้ยากเพราะต้องพิจารณาเปรียบเทียบให้ได้ว่าสาระสำคัญที่สุดอยู่ในประโยคใด

3.4 ไม่ปรากฏในประโยคใดอย่างชัดเจนอาจอยู่ในหลายประโยคหรือรวมๆอยู่ในย่อหน้าซึ่งผู้อ่านจะต้องสรุปออกมาเอง เป็นการอ่านจับใจความที่ยากกว่าอย่างอื่นผู้อ่านอาจจะใช้วิธีการตั้งคำถามกับตัวเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร ทำไม ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเห็นถึง

ส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญและส่วนที่เป็นประเด็นเสริมหรือการขยายความได้ง่ายขึ้น การตัดประโยคที่เป็นส่วนขยายจะทำให้เหลือส่วนที่เป็นใจความสำคัญของย่อหน้า

สรุปได้ว่าวิธีการสอนอ่านจับใจความนั้น ครูผู้สอนควรมีขั้นตอนในการสอนอ่านตามหลักการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านตามแนวทางที่ถูกต้องทำให้สามารถอ่านแล้วเข้าใจในสิ่งที่อ่านสามารถหาประโยคใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าซึ่งอาจจะอยู่ตอนต้น ตอนกลางหรือตอนท้ายของย่อหน้าหรืออาจจะไม่ปรากฏให้เห็น โดยสามารถนำใจความสำคัญมาลำดับเหตุการณ์ของเรื่องและสรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนของตนเองโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่านและได้รับประโยชน์จากการอ่านในชีวิตประจำวัน

1.3.2 เทคนิคในการสอนอ่านจับใจความ

เฉลิมลาภ ทองอาจ (2554) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการสอนอ่านจับใจความว่ามีความเกี่ยวข้องกับทักษะย่อยๆ ในเรื่องการเข้าใจคำ เข้าใจความหมายของคำและประโยคที่จัดเรียงเป็นย่อหน้าโดยมีการเชื่อมโยงใจความสำคัญและประเด็นสำคัญที่มีความหมายต่อการช่วยให้ผู้เรียนจดจำสาระที่เรียนรู้ได้อย่างแม่นยำ โดยครูภาษาไทยควรมีเทคนิคในการสอนอ่านจับใจความดังนี้

1) การสำรวจสิ่งที่อ่าน ครูควรให้นักเรียนสำรวจสิ่งที่อ่านเพื่อให้เห็นภาพรวมของเรื่องที่ผู้เขียนนำเสนอเช่น ชื่อเรื่อง ภาพประกอบ หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยของเนื้อหาที่อ่านซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคาดคะเนเรื่องจากหัวข้อที่มีความสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง

2) การวิเคราะห์การดำเนินเรื่อง คือการวิเคราะห์สิ่งที่อ่านว่ามีการนำเสนอแบบใด เช่นการนำเสนอเรื่องแบบเรื่องเล่า อธิบาย โน้มน้าวหรือนำเสนอข้อมูลซึ่งจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องหาให้พบเพราะมีผลต่อใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

3) การค้นหาคำ หรือกลุ่มคำสำคัญ ครูควรให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมการอ่านที่ฝึกการหาคำ กลุ่มคำ หรือประโยคใจสำคัญเพราะจะทำช่วยให้ผู้เรียนเห็นใจความสำคัญของเรื่องโดยอาจใช้ปากกาเน้นข้อความหรือการจดบันทึกด้วยภาษาของตนเองสิ่งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจำในระยะยาว

4) การตั้งคำถามต่อเรื่องที่อ่านควรการตั้งคำถามจะเป็นการช่วยทบทวนสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านเช่นใคร ทำอะไร ที่ไหน มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นและผลสุดท้ายของเรื่องเป็นอย่างไรการตั้งคำถามจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการค้นหาคำตอบไปยังตำแหน่งของข้อมูลสำคัญเพื่อทบทวนประเด็นสำคัญของเรื่องซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ง่าย ชัดเจน และตรงประเด็นมากขึ้น ซึ่งครูสามารถจัดกิจกรรมการอ่านโดยให้ผู้เรียนอ่านเดี่ยว อ่านเป็นคู่ อ่านเป็นกลุ่ม และผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถามในประเด็นสำคัญดังกล่าว

5) การจดบันทึกและการเขียน ครูควรให้ผู้เรียนได้มีการจดบันทึกใจความสำคัญในแบบต่างๆที่ผู้เรียนถนัดเช่นแผนภาพความคิด ภาพวาดประกอบคำบรรยายสั้นๆ หรือการสรุปเป็นความเรียงด้วยภาษาของตนเองที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาอย่างแม่นยำและนำไปสู่การคิดในระดับสูงทั้งด้านการวิเคราะห์และการประเมินค่าเพื่อตัดสินใจในเรื่องต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิต

สรุปได้ว่าการสอนอ่านจับใจความนั้นครูควรได้ศึกษาเทคนิควิธีการที่จะช่วยส่งเสริมการอ่านให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามขั้นตอนต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างถูกวิธีและมีขั้นตอนการอ่านอย่างเป็นระบบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญและประเด็นสำคัญจากสิ่งที่อ่านตรงกับเจตนาของผู้เขียนที่ต้องการจะสื่อถึงผู้อ่าน ดังนั้นเพื่อให้การอ่านนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันควรมีเทคนิคในการบันทึกความรู้จากสิ่งที่อ่าน

1.4 ทฤษฎีและจิตวิทยาการสอนอ่านจับใจความ

1.4.1 ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่านที่เน้นใจความสำคัญของสารเป็นหลักโดยการนำใจความสำคัญของข้อความตอนหนึ่งๆ ในแต่ละข้อความมารวมกันโดยต่อเนื่องแล้วทำความเข้าใจข้อความเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่งซึ่งแยกออกไปตามแนวคิดของนักการศึกษาได้แก่

1) ทฤษฎีของTrabasso ได้กล่าวว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน 2 ประการคือผู้อ่านรับรู้สารต่อจากนั้นจะทำการเปรียบเทียบโดยอาศัยประสบการณ์เดิม ทฤษฎีนี้ได้เน้นว่าระดับการอ่านของผู้อ่านจะไม่คงที่ในขณะที่อ่านข้อความ ผู้อ่านจะควบคุมได้เพียงโครงสร้างผิวเผินจนกว่าสารที่รับรู้จะได้รับการเปรียบเทียบ เช่น เมื่อเด็กอ่านประโยค“ฉันเห็นลูกบอลสีแดง” เมื่ออ่านเสร็จแล้วหากยังไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนว่าสีแดงเป็นอย่างไร จำเป็นที่ต้องอาศัยผู้รู้แนะนำช่วยตัดสินใจ เมื่อเด็กได้พบสิ่งของที่มีสีแดงจะสามารถใช้ประสบการณ์ที่เคยมีมาก่อนพิจารณาบอก และตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่อ่านได้

2) Chase และ Clark ได้กล่าวถึง ทฤษฎีที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของใจความที่อ่านกับประสบการณ์เดิม คือ เมื่อผู้รับสารแล้วนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ถ้าไม่ตรงกับข้อมูลดังกล่าวหรือไม่แน่ใจจะใช้วิธีอ่านซ้ำข้อความนั้น

3) Rumelhart ได้กล่าวถึงการอ่านว่าเป็นกระบวนการที่ทำงานคล้ายกับเครื่องคอมพิวเตอร์มีความซับซ้อนแต่แต่ละขั้นตอนนี้จะมีความสัมพันธ์กันถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะทำให้การอ่านไม่สมบูรณ์ผู้อ่านจะเริ่มต้นด้วยการอ่านสารโดยพิจารณารูปร่างของคำที่รู้จักเพื่อทำความเข้าใจความหมายต่อจากนั้นจึงทำการเปรียบเทียบความหมายของคำกับความรู้อื่นๆที่มีอยู่เพื่อเป็นการพิสูจน์หาข้อเท็จจริงโดยผู้อ่านจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของคำ ความหมายการสะกดคำและชนิดของคำ

สรุปได้ว่าทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความได้แก่ทฤษฎีของ Trabasso, Chase กับ Clark และ Rumelhart เป็นทฤษฎีที่เน้นความสัมพันธ์ของสารและประสบการณ์เดิมของตัวผู้อ่านโดยมีคำแวดล้อมและคำชี้้นำในการแปลความหมายซึ่งสมองรับรู้สารก็จะบันทึกเป็นความรู้สึกในทางลบจะลืมได้ช้ากว่าสารที่เป็นความรู้สึกทางบวก

1.4.2 ทฤษฎีที่เน้นการวิเคราะห์ข้อความ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เน้นการวิเคราะห์ข้อความไว้ว่าเป็นการทำให้ความสำคัญขององค์ประกอบย่อยในประโยค นอกจากนั้นผู้อ่านต้องรู้จักคำชนิดต่างๆ และเข้าใจหน้าที่รวมถึงความหมายที่แท้จริงจึงจะช่วยให้เข้าใจความหมายของข้อความหรือเรื่องที่อ่านดังที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงทฤษฎีต่างๆดังนี้

1) Dawes กล่าวว่าข้อความหรือเรื่องราวที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงประโยคให้มีความเกี่ยวข้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจแม้บางครั้งประโยคแต่ละประโยคไม่ได้เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กันหากผู้อ่านพยายามตีความหมายให้มาเกี่ยวข้อง ทำให้สามารถสร้างความสัมพันธ์ของประโยคได้ ข้อความในประโยคแต่ละประโยคมีความเชื่อมโยงเป็นลำดับง่ายต่อการทำความเข้าใจเมื่อนักเรียนได้อ่านแล้วจะมีการแปลความหมายของแต่ละประโยคและนำประโยคมาเชื่อมโยงกันจนเข้าใจเรื่องที่อ่าน

2) ทฤษฎีของFrederiken เป็นทฤษฎีที่ได้มีการนำโครงสร้างทางหลักภาษาเป็นแกนสำหรับสร้างความสำเร็จในการอ่านคือ ผู้อ่านจำเป็นต้องทำความเข้าใจความหมายของถ้อยคำในประโยค เข้าใจหน้าที่ของคำ การนำถ้อยคำมาเชื่อมโยงโดยอาศัยวิธีการตามหลักภาษา ถ้าผู้อ่านเข้าใจโครงสร้างทางหลักภาษาก็จะเข้าใจความหมายของประโยค นอกจากนั้น Frederiken ยังได้กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่คล้ายกับโปรแกรมของเครื่องคิดเลขเมื่อใส่สารเข้าไปในโปรแกรมแล้วจำเป็นต้องได้รับการพิสูจน์จากผู้อ่านว่าถูกต้องหรือไม่ ทั้งนี้โดยใช้ประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาเปรียบเทียบหรือตัดสินเมื่อได้รับการพิสูจน์แล้วจึงทำการเปลี่ยนแปลงแก้ไขด้วยการเก็บส่วนที่เป็นความรู้ไว้ในสมองส่วนที่ไม่จำเป็นก็จะทิ้งไปความรู้ที่เก็บไว้นั้นจะได้รับการนำมาใช้เมื่อถึงเวลา

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องและควรนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนเพราะสิ่งเร้าและการตอบสนองมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งเน้นทางด้านสติปัญญา โดยกล่าวว่าผู้มีสติปัญญาดีจะสามารถรับรู้สิ่งที่อ่านได้อย่างรวดเร็วทั้งการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง ตรงข้ามผู้ที่สติปัญญาไม่ดีจะควรใช้เวลาในการอ่านเพิ่มขึ้น ดังนั้นผู้อ่านควรได้รับการฝึกฝนในทักษะการอ่านจับใจความอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้มีความสามารถในการอ่านมากขึ้น

2) ทฤษฎีการให้สิ่งเร้าและการตอบสนองการกระทำซ้ำๆจนสามารถตอบสนองได้โดยอัตโนมัติตั้งนั้นเรื่องที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนจะเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่อยากจะอ่าน ผลที่ได้คือมีการตอบสนองที่ดีต่อการอ่าน

สรุปได้ว่าทฤษฎีและจิตวิทยาการสอนอ่านจับใจความจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ครูผู้สอนได้นำมาช่วยกำหนดในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อสนองต่อความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้

1.5 การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความ

การวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความกระทำด้วยวิธีการต่างๆครูจะใช้วิธีการใดขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญโดย แวมมยุรา เหมือนนิล (2541) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมการอ่านที่แสดงให้เห็นว่าสามารถอ่านจับใจความได้หรือไม่นั้นอาจพิจารณาจากทักษะต่อไปนี้

1) การบอกเล่าความทรงจำจากการอ่านในสิ่งที่เฉพาะเจาะจงได้เช่นข้อเท็จจริง รายละเอียดชื่อสถานที่เหตุการณ์วัน ฯลฯ

2) การปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อเสนอแนะหลังการอ่านได้

3) การรู้จักแยกข้อเท็จจริงความคิดเห็นหรือจินตนาการได้

4) การรวบรวมข้อมูลใหม่กับข้อมูลที่มีอยู่แล้วได้

5) การให้ตัวอย่างประกอบได้

6) การจำแนกใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญ รวมถึงสรุปใจความสำคัญ
สายสุนี สุกุลแก้ว (2533) ได้กล่าวว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความสำคัญแบ่งเป็น 2 ชนิดคือ

1) แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นข้อสอบที่นำไปให้นักเรียนทำเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติ (Norms) แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยข้อความเป็นตอนๆหรือเรื่องสั้นๆให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบเรียงจากเรื่องที่ย่างไปหายากจำกัดเวลานักเรียนจะได้รับคะแนนตามความสามารถของความสามารถของความสามารถในการอ่านแบบทดสอบคะแนนจะออกมาในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) เปอร์เซ็นไทล์ (Percentile) หรือระดับ (Grade Equivalent)

2) แบบทดสอบชนิดอิงเกณฑ์ (Criterion - Referenced Test) เป็นแบบทดสอบที่คล้ายกับแบบแรก คือ มีข้อความเป็นตอนๆ หรือเรื่องสั้นๆให้นักเรียนอ่านแล้วเลือกคำตอบแต่จะไม่เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านกับเกณฑ์ปกติหรือนักเรียนกลุ่มอื่นๆ คะแนนของนักเรียนขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเกณฑ์ที่ถือว่ามีความสำเร็จจากการอ่านนั้นจะอยู่ระหว่างร้อยละ 80 - 90

คำกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการวัดความเข้าใจในการอ่านจับใจความนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธีขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการวัด วิธีวัดและการใช้เครื่องมือที่ใช้วัดความเข้าใจ

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรี แซ่สุ่น (2545) ได้ทำการศึกษาชุดการสอนเพื่อใช้เสริมสมรรถภาพการอ่านในใจ จำนวน 9 สมรรถภาพ คือ การอ่านเพื่อตอบคำถามจับใจความสำคัญของเรื่อง รายละเอียดของเรื่อง จัดลำดับเหตุการณ์หาเหตุผลของเรื่อง ที่อ่านสรุปความคิดวิเคราะห์แยกแยะข้อความ ประเมินข้อความ ว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยให้นักเรียนอ่านเรื่องที่ กำหนดให้แล้วตอบคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร การนำคำตอบที่ได้มาเรียงลำดับ เหตุการณ์การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง การสรุปใจความสำคัญและการทำแบบฝึกหัดชุดการสอนได้ ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกเมมา อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา ผล การศึกษาพบว่าคะแนนการทดสอบหลังการใช้ชุดการสอนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนการใช้ชุด การสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัชนี หนูคง (2546) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนการอ่านจับใจความ จำนวน 4 ชุด เนื้อหาประกอบด้วยบทอ่านประเภทข่าว สารคดี บทความ และเรื่องสั้น โดยให้นักเรียนตอบคำถาม ลำดับเหตุการณ์ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ความสำคัญ และจับใจความของเรื่องที่อ่านโดยทำการ ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่าชุดการสอนอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

McCullough (1975) ได้ศึกษาความสามารถในการจับใจความสำคัญ การเรียงลำดับ เหตุการณ์ และการสรุปความ พบว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวกับความสามารถในแต่ละทักษะ การจะวัด ความสามารถของนักเรียนในทักษะใดทักษะหนึ่งไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับทักษะอื่นได้ จากการ เปรียบเทียบในการอ่านจับใจความของนักเรียนเกรด 1,2 และ 4 โดยใช้การตอบคำถาม การ เรียงลำดับ และการสรุปความ ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ไม่มีปัญหาในทุกระดับ

Perkins (1982) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการแปลความ ตีความ และความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ เพื่อการอ่านจับใจความ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 4 จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้มี แบบทดสอบคำศัพท์เพื่อการอ่านจับใจความ ผลการวิจัยพบว่า การเข้าใจความหมายของคำศัพท์ทำให้ ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความได้ดีขึ้น

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความพบว่าความสามารถในการอ่านจับ ใจความของนักเรียนสามารถฝึกฝนและพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นได้ด้วยการใช้นวัตกรรมที่ หลากหลายดังนั้นจึงควรศึกษาหาเทคนิควิธีการเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป

2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning)

2.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

พรพิไล เลิศวิชา (2550) การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการศึกษาถึงโครงสร้างและการทำงานของสมองที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของมนุษย์ เป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุด และพร้อมที่จะเรียนรู้ตลอดเวลาทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานจึงเกิดจากการพัฒนาด้านชีววิทยา (Biological Science) ด้านประสาทวิทยา (Neuroscience) และวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับด้านปัญญา (Cognitive Science) โดยพยายามศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการและการทำงานของสมองเพื่อต้องการทราบว่าสมองเรียนรู้ได้อย่างไรในการศึกษาด้านชีววิทยาทำให้เราทราบถึงวิวัฒนาการของสมองมนุษย์จากระดับเริ่มต้นจนถึงระดับสูงสุด ในปัจจุบันนี้เพื่อให้มีการปรับตัวในการตอบสนองต่อสิ่งที่ท้าทายต่างๆ เพื่อให้มนุษย์สามารถอยู่รอดได้ในด้านประสาทวิทยานั้นผลจากความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและด้านการแพทย์ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของสมองจนถึงระดับเซลล์ทราบกระบวนการทำงานของสมอง และการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญญาทำให้เกิดความเข้าใจในด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์เช่นแรงจูงใจการจดจำและการคิดความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ทั้งสามด้านนี้ทำให้เกิดความรู้ในลักษณะสหวิทยาการที่ไขไปสู่ความเข้าใจที่นำเสนอและท้าทายเพื่อกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่อาศัยความเข้าใจการทำงานของสมองมนุษย์ออกแบบกระบวนการเรียนรู้

Caine R. and G. Caine (2005) ได้อธิบายว่า ทุกคนเกิดมาพร้อมกับสมองที่มีหน้าที่ในการเรียนรู้โดยใช้สมองโครงสร้างและหน้าที่ของสมองในการทำงาน หากสมองยังทำงานตามปกติการเรียนรู้ก็จะดำเนินต่อไป เพราะทุกคนเกิดมาพร้อมกับสมองที่มีหน้าที่ในการเรียนรู้ตามกระบวนการตามธรรมชาติ แต่หากสมองถูกข่มขู่ กดดัน และอยู่ในภาวะตึงเครียด การเรียนรู้ก็จะไม่เกิดขึ้นนักวิทยาศาสตร์ด้านสมองได้เคยกล่าวไว้ว่า สมองมนุษย์เป็นระบบธรรมชาติที่ซับซ้อนและทรงพลังที่สุดในจักรวาลสอดคล้องกับ คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ที่ได้กล่าวไว้ว่าสมอง คือ อวัยวะที่สำคัญที่สุดของร่างกาย การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักการเรียนรู้ของสมอง ซึ่งสมองเป็นอวัยวะที่ควบคุมสติปัญญา ความคิด การเรียนรู้ พฤติกรรม บุคลิกภาพ และควบคุมการทำงานของอวัยวะอื่นๆ ด้วยถ้าไม่มีสมองคนก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ การนำธรรมชาติการเรียนรู้ของสมองมาใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การเสริมสร้างประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกับ

สื่อการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้เด็กสนใจการเรียนรู้และเก็บไว้ในความทรงจำระยะยาวเพื่อสร้างเสริมศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์ สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (2549)

สรุปได้ว่าการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้หรือการทำงานของสมองทางธรรมชาติเป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิธีการทำงานของสมองแทนที่จะคำนึงถึงอายุ และชั้นเรียนเพียงอย่างเดียวเพราะเด็กที่มีอายุเท่ากันอาจมีความสามารถทางสมองที่แตกต่างกัน การใช้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับสมองเป็นเครื่องมือในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพสูงสุดในการเรียนรู้ของมนุษย์

2.2 โครงสร้างและหน้าที่ของสมองกับการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ของสมองถูกเปิดเผยด้วยนักประสาทวิทยาที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปลความหมาย การเก็บข้อมูล ของสมองโดยนำหลักการทำงานของสมองมาใช้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

2.2.1 สมองเรียนรู้ได้อย่างไร

พรฟิโล เลิศวิชา (2550) ได้กล่าวว่าเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับหนึ่งแสนล้านเซลล์สมองซึ่งมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายวงจรและจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆเมื่อสมองได้รับการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เราเรียกกระบวนการเชื่อมต่อของสมองนี้ว่า “ไซแนปส์” การเชื่อมต่อของไซแนปส์สามารถเกิดได้สูงสุดถึง 1,000 ล้านล้านครั้งในระยะเวลา 1-5 ปีแรกดังนั้นช่วยวัยนี้จึงเป็นระยะเวลาสำคัญที่สุดในการเรียนรู้เพราะสมองของเด็กจะพัฒนาถึง 85 เปอร์เซ็นต์ เทียบเท่ากับสมองผู้ใหญ่ สมองจึงเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญที่สุดในร่างกายมนุษย์ที่มีความอัจฉริยมากเพราะมีระบบการทำงานที่ซับซ้อนและมีความสามารถในการยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลง ไม่น้อยไปกว่าอวัยวะอื่นๆ ในร่างกาย สมองถูกออกแบบมาเพื่อการเรียนรู้ในการที่จะอยู่รอดทำให้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของสิ่งต่างๆ ในวัยเด็กเล็กๆ เริ่มมีการที่จะเรียนรู้การกินอาหาร การยิ้ม การหัวเราะ การตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ เพราะสมองมีการรับรู้และเปลี่ยนแปลงตัวเองเพื่อการมีชีวิตอยู่รอด สมองมีการพัฒนาศักยภาพในการคิด ความจำ ผ่านกระบวนการ ที่เรียกว่า การเรียนรู้ โดยขึ้นอยู่กับ เวลา สภาพภูมิอากาศ และเงื่อนไขการอยู่ร่วมกันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในเด็กแรกเกิดจะมีเซลล์สมองหรือนิวรอนจำนวนมากประมาณหนึ่งแสนล้านเซลล์ที่เชื่อมโยงเป็นแขนงออกมาจากเซลล์ เป็นเครือข่ายร่างแหของวงจรรขนาดใหญ่ ธรรมชาติของสมองอีกส่วนหนึ่งคือแม้ว่าสมองจะรับรู้จากการกระตุ้นในส่วนต่างๆของร่างกายแต่จะไม่จดจำทุกข้อมูลที่ผ่านเข้ามาในชีวิตโดยจะเลือกจำแต่สิ่งที่ทำให้น่าสนใจหรือถูกกระตุ้นหลายส่วน ดังนั้นถ้าต้องการให้เด็กจดจำสิ่งต่างๆได้ ต้องกระตุ้น

ให้สมองทำงานในหลายๆส่วนพร้อมๆกันทั้งการดูภาพ การฟัง การคิด การพูด การสัมผัส การเขียน ซึ่งจะช่วยให้จดจำได้เร็วมาก สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้ (2550)

2.2.2 เครือข่ายเซลล์สมอง

สมองประกอบด้วยเครือข่ายเซลล์สมองที่เชื่อมโยงกันซึ่งสำคัญมากต่อการเรียนรู้ จากรายงานผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอนุบาลสามารถเรียนรู้ภาษาพร้อมกันถึง 7 ภาษา นักวิทยาศาสตร์ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่าศักยภาพของเด็กสามารถพูดได้ถึง 5000 ภาษาที่มีอยู่ในทั่วโลก ที่ประกอบด้วยเสียงเพียง 50 เสียงที่นำมาผสมเป็นคำต่าง ๆ แต่ความสามารถเหล่านี้จะค่อย ๆ หดหายไปเนื่องจากเด็กไม่ได้ใช้มันนั่นเอง กระบวนการเรียนรู้ของสมองมีความยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงเป็นสัญญาณที่เชื่อมต่อกันเป็นวงจร สิ่งนี้คือการเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงตลอดชีวิตที่เรามีชีวิตอยู่

2.2.3 สมองซีกซ้าย สมองซีกขวา

สมองซีกซ้ายจะทำงานร่วมกันผ่านคอร์ปัส แคลโลซัม (Corpus Callosum) และทำงานประสานกันเป็นองค์รวมร่วมกัน โดยมีการรับรู้โลกภายนอกที่ต่างมุมมองจากสมองทั้งสองซีก สมองซีกซ้ายนั้นจะทำงานเกี่ยวกับการเรียนรู้และการทำความเข้าใจเรื่องภาษาทั้งหมด รวมถึง การพูด การอ่าน และการเขียน อารมณ์จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เพราะเป็นสิ่งที่กระตุ้นความสนใจและความไม่สนใจเพราะสมองหาความสัมพันธ์ หาเหตุผลจากสิ่งที่เรียนรู้ หากไม่สามารถหาเหตุผลได้ สัญชาตญาณจะเตือนให้สมองเลิกคิด เพราะจะเสียพลังงานสมอง ในสภาวะคับขันกระบวนการคิดจะมีประสิทธิภาพลดลง นอกจากนี้อารมณ์ยังมีอิทธิพลต่อความจำ และความทรงจำ เพราะเป็นความรู้สึกที่ถูกทับแน่นกับเหตุการณ์บางอย่างโดยอัตโนมัติ อารมณ์เป็นตัวส่งออกของสัญชาตญาณ จาก อะมิกดาลา มีการค้นพบว่า วงจรเซลล์สมองในอะมิกดาลามีพฤติกรรมการเรียนรู้ กล่าวคือมีวงจรปรับตัวและปรับเปลี่ยนได้ การบันทึกการตอบสนองอย่างใหม่ ต่อสิ่งที่กระตุ้นลงไป ในอะมิกดาลา ดังนั้นจึงทำให้อารมณ์ ความรู้สึก ของคนเราต่อสิ่งต่างๆ จึงมีความแตกต่างกัน สมองมีความสนใจในการเรียนรู้ในแบบที่มีการตอบสนองทันที เกมคอมพิวเตอร์ เป็นตัวอย่างหนึ่งของการออกแบบ โจทย์ที่ท้าทายของการเรียนรู้ของเด็กอย่างยิ่ง เพราะมีการตอบสนองทุกๆ นาทีที่ได้กดคีย์มือลง แป้นพิมพ์คีย์บอร์ดหรือเมาส์ การอยู่กับเกมคอมพิวเตอร์จึงเหมือนมีคนหนึ่งอยู่ด้วยเสมอเพราะมีการตอบสนองที่ชัดเจน ตรงข้ามกับการเรียนรู้ในโรงเรียนกลับไม่มีใครอ่านงานของเด็ก หรือหากมีการอ่าน ก็ไม่สามารถแปลความหมายได้ว่า คนที่ให้คะแนนรู้สึกอย่างไร มีข้อดีข้อบกพร่องตรงไหน การออกแบบบทเรียนจึงมีความสำคัญมาก ที่จะสร้างกระบวนการท้าทายในห้องเรียน การเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนสมองจะมีการทำงานและจะคอยบอกว่า บทเรียนหรือสิ่งที่เรารู้สึกอยู่มีความน่าสนใจแค่ไหน เพราะกระบวนการที่ท้าทายทำให้เห็นถึงความสำเร็จเป็นขั้นๆ

2.2.4 โครงสร้างสมองและการทำงานของสมอง

พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร (2550a) ได้กล่าวว่า สมองของมนุษย์ไม่ได้ถูกออกแบบมาเพื่อที่จะรู้ทุกอย่างถ้าสิ่งนั้นสมองไม่ได้อยากรู้ มนุษย์รู้ดีว่าสมองเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพราะเป็นที่มาของ “การรู้ หรือการไม่รู้ ความฉลาด ปฏิภาณไหวพริบ” ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะและส่วนประกอบของสมอง เป็นพื้นฐานสำหรับทำความเข้าใจเรื่องอื่น ๆ ที่ซับซ้อนมากขึ้น หลักการเรียนรู้เรื่องสมองจึงสามารถบอกถึงการแสดงออกในเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกายและของจิตใจ มนุษย์จึงมีศักยภาพในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ในปัจจุบันมีเครื่องมือที่ทันสมัยสามารถทำให้เห็นภาพของสมอง ในขณะที่ทำงานจึงเกิดเครื่องมือและเครื่องตรวจวัดที่ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ตรวจดูหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่ให้คำอธิบายใหม่ ๆ ต่องานวิจัยค้นคว้าที่นักวิทยาศาสตร์ด้านสมองได้ศึกษาเพื่อจะดูว่าสมองมีกระบวนการทำงานอย่างไรและทำให้เซลล์สมององงามโดยหากเราใช้สมอง เซลล์สมองจะทำงานเชื่อมต่อกันเป็นวงจรซึ่งทำให้สมองทำการเรียนรู้ เกิดกระบวนการสร้างซินแนปส์ ซึ่งหมายถึง การเรียนรู้ ของสมอง

สมองที่อยู่ภายในกะโหลกศีรษะของเรานี้มีลักษณะเป็นรูปครึ่งวงกลมคว่ำ ส่วนโค้งอยู่ ทางด้านบน ส่วนแบนอยู่ทางด้านล่าง มีแกนตรงกลางยื่นออกมาจากครึ่งวงกลมด้านล่างไปถึงท้ายทอย เรียกว่า ก้านสมอง (Brainstem) ก้านสมองส่วนที่ยื่นลงมาจากท้ายทอยทอดตัวเป็นลำยาวภายในช่องตลอดแนวกระดูกสันหลัง เรียกว่า ไขสันหลัง (Spinal Cord) สมองส่วนที่สำคัญเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนรู้ ความโง่ ความฉลาด ที่เรามักพูดถึง คือ ส่วนครึ่งวงกลมที่อยู่ภายในครึ่งบนของกะโหลกศีรษะมีชื่อเรียกว่า ซีรีบรัม (Cerebrum) หรือ สมองใหญ่ เมื่อดูภายนอกส่วนครึ่งวงกลมนี้มีรอยหยัก เป็นร่องและรอยนูนทั่วไปมีร่องใหญ่มากที่ด้านบนตรงกลางกระหม่อมซึ่งแบ่งครึ่งวงกลมนี้เป็น 2 ซีก จากหน้าไปหลัง ทำให้สมองแยกเป็น 2 ข้าง (2 Hemispheres) ทางด้านซ้ายและขวา ซึ่งมิลักษณะคล้ายกัน สมองสองข้างนี้ไม่ขาดจากกันทีเดียวแต่ยึดติดกันด้วยสมองที่อยู่ตอนกลาง สมองแต่ละข้างแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

- สมองส่วนหน้า (Frontal Lobe - ส่วนหน้าของกระหม่อม) ทำงานเกี่ยวกับการตัดสินใจ เหตุผล การวางแผนและควบคุมการเคลื่อนไหว
- สมองพาไรเอทัล (Parietal Lobe-ส่วนหลังของกระหม่อม) ทำงานเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกสัมผัสและรับรู้ตำแหน่งของร่างกายส่วนต่างๆ นำการรับรู้ในส่วนนี้ประสานกับ การรับรู้ภาพและเสียง
- สมองส่วนหลัง (Occipital Lobe-เนื้อท้ายทอย) ทำงานเกี่ยวกับการรับรู้ภาพ
- สมองส่วนขมับ (Temporal Lobe-บริเวณที่ดอกไม้) ทำงานเกี่ยวกับการรับรู้เสียง ความจำ การตีความ ภาษา ใต้ส่วนของผิวสมอง (cerebral cortex) มีกลุ่มเซลล์สมองหลายกลุ่มที่ทำหน้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้ โดยทำงานร่วมกันเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับสัญญาณ อารมณ์ มีบทบาท

สำคัญต่อการจำ การรับรู้ ประสบการณ์ อารมณ์ และควบคุมกลไกของร่างกายที่เกี่ยวกับอารมณ์ เรียกว่า ระบบลิมบิก (limbic system) ซึ่งประกอบด้วยสมองส่วนต่างๆ เช่น

ทาลามัส (thalamus) เปรียบเหมือนชุมทางสัญญาณเพื่อคัดกรองและส่งสัญญาณไปยัง ผิวสมองและส่วนต่างๆของสมอง

ไฮโปทาลามัส (hypothalamus) เปรียบได้กับศูนย์ควบคุมปฏิบัติการรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานะภายในร่างกายและทำหน้าที่ควบคุมความสมดุลของระบบในร่างกายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ฮิปโปแคมปัส (hippocampus) เป็นส่วนขมับด้านในที่ม้วนเข้าไปอยู่ใต้ผิวสมองมีส่วนสำคัญในการเชื่อมโยงความจำและการสร้างความจำระยะยาว

อะมิกดาลา (amygdala) เป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างการประเมินข้อมูลจากประสาทรับรู้ต่างๆของสมองบริเวณคอร์ติคอลคอร์เท็กซ์ (cortical cortex) กับการแสดงออกด้านพฤติกรรมของอารมณ์ต่างๆนอกจากนี้อะมิกดาลายังมีส่วนสำคัญในการรับรู้สิ่งที่เป็นอันตราย กระตุ้นให้ร่างกายมีการตื่นตัวพร้อมที่จะรับมือต่อสิ่งนั้น

สมองน้อย (cerebellum) สมองส่วนนี้จะอยู่ใต้สมองใหญ่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการและประสานการทำงานของกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ ในร่างกาย ควบคุมการเคลื่อนไหว จัดจำแบบแผน ในการเคลื่อนไหวของร่างกายนี้เกิดขึ้นโดยสมองน้อยทำงานประสานกับสมองใหญ่มีความซับซ้อนประณีตจนเกิดเป็น “วงจรมหัทศจรรย์แห่งการเรียนรู้”

สมอง คือ อวัยวะที่สำคัญแห่งการเรียนรู้ โดยสมองพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาผ่านประสาทสัมผัส การตีความ และคัดเลือกข้อมูลที่เป็นประโยชน์เก็บไว้เพื่อนำไปใช้งาน ภาวะสมองที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้มากที่สุดคือ การตื่นตัวแบบผ่อนคลาย (Relaxed alertness) เป็นภาวะที่เอื้อต่อการรับรู้และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางกายภาพที่เป็นรูปธรรม

กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี (2548) กล่าวว่า การเติบโตและพัฒนาการของสมองเป็นรากฐานของพัฒนาการการเรียนรู้จากกล่าวได้ว่า คนเราเกิดมาพร้อมกับจำนวนเซลล์สมองเท่าที่เป็นพื้นฐาน การดำเนินชีวิตต่อไปโดยไม่มีการสร้างใหม่การเติบโตของสมองในช่วง 0-12 ปีเป็นการเติบโตทางปริมาณทำให้สมองมีขนาดร้อยละ 90-95 ของวัยผู้ใหญ่ซึ่งแน่นอนว่าการขยายตัวนี้มีได้เกิดจากการเพิ่มจำนวนเซลล์สมองแต่เป็นเพราะมีการสร้างใยประสาทเชื่อมโยงกันระหว่างเซลล์สมองส่วนต่างๆ สลับกันไป การจัดระเบียบของใยประสาทส่วนที่ไม่ได้ใช้จะหายไปส่วนที่ใช้บ่อยๆใยประสาทจะหนาตัวขึ้น ช่วยให้การส่งกระแสใยประสาทมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกระบวนการจัดระเบียบใยประสาทนี้เป็นการค้นพบใหม่และพบว่าเป็นส่วนสำคัญของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสมองในการเรียนรู้ที่จะปรากฏในช่วง 0 - 25 ปีเท่านั้นโดยมีการจัดระเบียบสมองส่วนคิดที่ละส่วนจากหลังมาหน้าสำหรับช่วงอายุ 6-12 ปีเซลล์ประสาทจะเติบโตในลักษณะการเชื่อมโยงระหว่างเซลล์ประสาทสมองส่วนสี

เทาซึ่งก็คือเซลล์สมองและใยประสาทส่วนรับข้อมูล (dendrite) จะเติบโตถึงจุดสูงสุดเมื่อเด็กผู้หญิงอายุ 11 ปีและเด็กผู้ชายเมื่ออายุ 12 ปีการเติบโตของสมองในช่วงวัยรุ่นเป็นสิ่งที่น่าสนใจโดยที่เซลล์ประสาทจะสร้างใยประสาทเชื่อมโยงระหว่างกันจำนวนมหาศาลกระบวนการจัดระเบียบของใยประสาทตลอดช่วงวัยรุ่นประกอบด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่ไม่ได้ใช้จะหายไปส่วนที่ใช้บ่อยๆใยประสาทจะสร้างและเพิ่มขนาดของเปลือกหุ้มขึ้นทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ของสมอง

สมองเจริญเติบโตดี (ฉลาด)	สมองถูกทำลาย (เป็นได้ทุกวัย)
1. การได้ทำกิจกรรมกลุ่ม	1. ความเครียดนานๆจากสาเหตุ
2. การมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม	1.1 ทำงาน/เรียนหนักมีการบ้านมากเกินไป
3. การได้ช่วยเหลือตัวเองตามวัย	1.2 ถูกบังคับให้เรียนหรือทำงานในสิ่งที่ไม่ชอบ
4. การได้ทำหรือเรียนสิ่งที่ชอบ	1.3 ถูกตำหนิหรือดูว่าทุกวัน
5. การได้รับคำชมเชยเสมอ	1.4 ขาดความรักความอบอุ่น
6. การได้ความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่/ผู้ใกล้ชิด	1.5 ขาดการออกกำลังกายพักผ่อน
7. การฝึกศิลปะดนตรีกีฬาออกกำลังกายร้องเพลงตามความชอบและอิสระไม่ใช่ท่องทฤษฎี	1.6 เข้มงวดมากเกินไป
8. การมองตนเองในแง่บวก	1.7 มองตนเองในแง่ลบ
9. การได้คิดจินตนาการเช่นการฟังนิทาน	1.8 วิตกกังวลมากเป็นเวลานานๆ
10. การที่เป็นคนยืดหยุ่น-สัมผัสของจริงทัศนศึกษา	2. สมองไม่ได้ถูกกระตุ้นให้ใช้ในการคิด การจินตนาการความคิดแปลกใหม่ การคิดแก้ปัญหา
11. การรับประทานอาหารเช้าครบ 5 หมู่โดยเฉพาะปลาถั่วเหลืองธัญพืชเหล็กไอโอดีนวิตามินบี	3. ความกังวลโกรธความแค้นความทุกข์
12. การละเล่นต่างๆการเล่นกับเพื่อนๆ	4. ขาดสารอาหารเช่นไอโอดีนธาตุเหล็กโปรตีน
13. การได้ทำงานด้วยตนเอง	5. การได้รับสารพิษเช่น เหล้าบุหรี่ยาเสพติดสารตะกั่ว
14. การได้ออกกำลังกายเพื่อเพิ่มออกซิเจนไปเลี้ยงสมอง	
15. การได้รับการศึกษาที่เหมาะสมและการฝึกสร้างกระบวนการคิดมากกว่าการเน้นความจำ	

ที่มา : กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (2548, กันยายน) สมองและการเรียนรู้หมอชาวบ้าน 27(317): 24.

2.3 หลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

อารี สันทรวี (2550) ได้กล่าวถึง หลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง การเรียนรู้ที่อยู่บนพื้นฐานของโครงสร้างและหน้าที่การทำงานของสมองโดยยึดหลักการพัฒนาสมอง นับเป็นรากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน จนเกิดเป็นทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่ใช้อยู่ในการพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของมนุษย์ในแต่ละช่วงวัยผู้ริเริ่มคนแรกคือเลสลีฮาร์ท (Leslie Hart) ในหนังสือชื่อ Human Brain, Human Learning เมื่อปีพ.ศ. 2526 ต่อมาในปี 2534 ศาสตราจารย์ทางการศึกษาชื่อ Caine and Caine แห่งมหาวิทยาลัยมลรัฐแคลิฟอร์เนียได้เสนอหลักการ 12 ประการในการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1) สมองเรียนรู้พร้อมกันทุกระบบ (The brain is a parallel processor) โดยรวมถึงร่างกาย การเคลื่อนไหว ความคิดอารมณ์ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นพร้อมกัน แต่ละระบบมีหน้าที่ต่างกัน โดยมีสมองเป็นผู้ดำเนินการทำสิ่งต่างๆ ได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน

2) การเรียนรู้มีผลมาจากด้านสรีระศาสตร์ ทั้งสุขภาพ พละนามัย ดังนั้นสมองจะมีการเรียนรู้ได้ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและในสังคม (The brain/mind is social) ในชีวิตของคนนั้น สมองและจิตใจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามการปฏิสัมพันธ์ของตัวเรากับผู้อื่น เอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลนั้นจะขึ้นอยู่กับสังคมที่อาศัยอยู่การเรียนรู้จึงเกิดจากอิทธิพลโดยธรรมชาติของความสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งแต่ละคนจะพยายามค้นหาด้วยตนเอง

3) สมองเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเองและแสวงหาความหมายโดยการสร้างความเข้าใจจากประสบการณ์ในชีวิตตลอดเวลา (The search for meaning is innate) การพยายามค้นหาความหมายเป็นสิ่งที่มาตั้งแต่เกิดเพราะมนุษย์ต้องการที่จะมีชีวิตอยู่รอดโดยสมองจะพยายามค้นหาและตอบสนองต่อสิ่งเร้าใหม่ๆ ในการสอนที่ดีนั้นต้องยอมรับความเป็นเอกลักษณ์แต่ละบุคคลและเข้าใจผู้เรียนบนพื้นฐานของประสบการณ์แต่ละคน

4) สมองค้นหาความหมายเรียนรู้และเข้าใจในประสบการณ์จากการค้นหาเป็นแบบแผน (The search for meaning occurs through patterning) สมองและจิตใจจะแยกแยะสิ่งที่คุ้นเคยได้โดยอัตโนมัติการศึกษาที่ดีจำเป็นต้องให้ผู้เรียนสามารถสร้างรูปแบบที่เฉพาะกับผู้เรียนแต่ละคนซึ่งควรเป็นหลักความเข้าใจของแต่ละบุคคล

5) อารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการเรียนรู้ (Emotions are critical to patterning) มนุษย์มีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับสังคม อารมณ์และความคิด จึงเป็นตัวหล่อหลอมซึ่งกันและกันโดยไม่สามารถแยกจากกันได้ การเรียนรู้จึงได้รับอิทธิพลจากอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติ

6) กระบวนการเรียนรู้ของสมองนั้นจะเกิดการเรียนรู้ได้ทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อยในเวลาเดียวกัน (The brain processes parts and wholes simultaneously) สมองทั้งซีกซ้าย

และขวจะทำงานปฏิสัมพันธ์ในประสบการณ์ทุกอย่างในชีวิตประจำวันโดยแบ่งข้อมูลที่ได้รับมาเป็น ส่วนๆและรับรู้ข้อมูลเป็นองค์รวม

7) สมองเรียนรู้จากกระบวนการร่วมกันระหว่างความสนใจ จดจ่อและประสาท สัมผัสทั้ง5การเรียนรู้ของสมองเกิดจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (Learning involves both focused attention and peripheral perception) สมองจดจำทั้งข้อมูลที่กำลังสนใจอยู่และข้อมูลที่เกิดขึ้น นอกเหนือจากสิ่งที่กำลังสนใจโดยตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการสัมผัส และลงมือทำ การเรียนรู้ จะมีมากขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับจากประสบการณ์ตรงมากกว่าการบอกเล่า และการฟังเพียงอย่างเดียว

8) สมองมีการเรียนรู้ทั้งในขณะที่รู้ตัวคือ ภายใต้มิติจิตสำนึกและที่ขณะที่ไม่รู้ตัวจาก จิตใต้สำนึก (Learning is both conscious and unconscious) การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นในจิต ใต้สำนึกและ ประสบการณ์ที่เรียนรู้ในอดีตจะเป็นส่วนหนึ่งในความรู้พื้นฐานของคนเรา

9) สมองจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สมองมีความจำอย่างน้อย 2 แบบคือความจำ ที่เกิดจากประสบการณ์แบบเชื่อมโยงมิติและความจำแบบท่องจำ (There are at least two approaches to memory: spatial memory system, rote learning system) การเรียนที่เน้น การท่องจำจะไม่เกิดการเรียนรู้เท่ากับประสบการณ์และการสัมผัสโดยตรง

10) สมองเข้าใจและจดจำได้ดีในประสบการณ์ตรงนั้นคือสมองมีการเรียนรู้ตาม พัฒนาการ (Learning is developmental) สมองมีลำดับพัฒนาการตั้งแต่เด็กมีความยืดหยุ่นสูงมี ประสิทธิภาพและมีการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของมนุษย์เพราะเซลล์ประสาทมี ความสามารถในการเชื่อมโยงวงจรใหม่ๆได้ตลอดชีวิตของคนเรา

11) สมองชอบการเรียนรู้และท้าทาย หมายถึงสมองจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นในบรรยากาศที่ ยั่วยุและท้าทายหากมีบรรยากาศที่เคร่งเครียดข่มขู่และกดดันมากๆจะทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ (Complex learning is enhanced by challenge and inhibited by threat) สมองและจิตใจจะ เรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อมีความท้าทายเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

12) สมองของแต่ละคนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน (Each brain is unique) มนุษย์ทุก คนมีสมองที่จะทำงานเหมือนกันแต่สิ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันก็คือความเป็นเฉพาะตนที่เป็นผล มาจากกรรมพันธุ์ ความรู้เดิมที่มีอยู่ และสภาพแวดล้อมรอบตัว

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการทางด้านหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิด
สมองเป็นฐาน

BBL	Caine & Caine (2005)	วิทยากร (2548)	พรพิไล (2550)	วนิษา เรช (2550)	วิมลรัตน์ (2550)	Jensen (2004)
หลักการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน						
1. สมองเรียนรู้พร้อมกันทุกระบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การเรียนรู้มีผลมาจากด้านสรีระศาสตร์ซึ่งสุขภาพจิตตามวัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. สมองเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. สมองค้นหาความหมายโดยการค้นหาแบบแผน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. อารมณ์ความรู้สึกส่งผลต่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. กระบวนการทางสมองเกิดขึ้นทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อยในเวลาเดียวกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. สมองเรียนรู้จากกระบวนการร่วมกันระหว่างความสนใจ จดจำ และประสาทสัมผัสทั้ง 5	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. สมองเรียนรู้ทั้งในขณะรู้ตัวและไม่รู้ตัว	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. สมองจัดเก็บข้อมูลไว้เป็นระบบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. สมองเข้าใจและจดจำได้กับประสบการณ์ตรง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11. สมองขอปรทักทาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12. สมองแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

วิทยากร เชียงกุล (2548) ได้กล่าวถึงหลักการทำงานของสมองที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้รวมถึงข้อเสนอแนะแนวทางต่างๆ ดังนี้

- 1) เสนอเนื้อหาโดยใช้ยุทธวิธีการสอนที่หลากหลาย
- 2) ครูควรได้ตระหนักว่านักเรียนแต่ละคนย่อมมีความพร้อมในการเรียนไม่เท่ากันเสมอไป ต้องผนวกเอาความรู้และการปฏิบัติสุขภาพทั้งกายและใจ (การกินอาหารที่ดีต่อร่างกาย การออกกำลังกาย การผ่อนคลายความเครียด) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้
- 3) พยายามทำให้บทเรียนและกิจกรรมมีความสนใจในการหาความหมายของจิตใจ
- 4) ครูควรเสนอข้อมูลภายในบริบทใดบริบทหนึ่งเพื่อที่ผู้เรียนจะสามารถบ่งชี้ชุดของแบบแผนได้ และสามารถเชื่อมต่อกับประสบการณ์ก่อนหน้าของเขาได้
- 5) สร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนและครูมีทัศนคติในทางบวกเกี่ยวกับการเรียนการสอน สนับสนุนให้นักเรียนตระหนักในเรื่องอารมณ์ความรู้สึกของพวกเขาและตระหนักว่าอารมณ์นั้นมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ ครูที่มีอารมณ์ดีและอารมณ์ขันจะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี
- 6) ครูไม่ควรพยายามอย่าสอนข้อมูลเป็นเรื่องราวโดยไม่เชื่อมโยงกับบริบทใหญ่ เพราะการสอนแบบแยกส่วนทำให้การเรียนรู้เข้าใจได้ยาก ควรออกแบบกิจกรรมที่ทำให้สมองทั้งสองซีกมีปฏิสัมพันธ์และสื่อสารถึงกัน
- 7) ครูวางสื่อการเรียนรู้ไว้รอบห้องเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางอ้อม ควรตระหนักว่าความกระตือรือร้นของครูการทำตัวเป็นแบบอย่างและการชี้แนะเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่กำลังเรียน
- 8) ครูใช้เทคนิคการจูงใจเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงของบุคคลสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้นผ่านการสะท้อนกลับและการรู้จักความคิดของตัวเอง (metacognition) เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สำรวจการเรียนรู้ของตนเองอย่างมีจิตสำนึก
- 9) ครูสอนโดยให้ข้อมูลและทักษะที่ไม่สัมพันธ์กับประสบการณ์ก่อนหน้าของผู้เรียน บังคับ ทำให้ผู้เรียนต้องพึ่งพาการจำแบบท่องจำ
- 10) ครูใช้เทคนิคต่างๆ ที่ช่วยสร้างหรือเลียนแบบประสบการณ์จริงของโลกและใช้ประสาทสัมผัสที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนจดจำสิ่งที่เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง
- 11) ครูควรพยายามสร้างบรรยากาศต้นแบบผ่อนคลาย
- 12) ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร (2550b) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองไว้ 5 ประการโดยสมองมีการเชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนและการออกแบบกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนดังนี้

1) สมองรับรู้ภาพและเสียงพร้อมกัน

ดวงตาของเรามีตัวรับสัมผัสถึง 70 เปอร์เซ็นต์ และสามารถรับข้อมูลเสียงที่อยู่รอบตัวเราเมื่อเรานึกถึงเหตุการณ์ในอดีตเราจะนึกเป็นภาพและเสียง สิ่งนี้จะช่วยกระตุ้นความสนใจเพิ่มความเข้าใจและความสามารถในการจดจำของเด็ก ในการออกแบบวิธีการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้เห็นภาพและได้ยินเสียงพร้อมกันซึ่งจะช่วยให้สามารถดึงดูข้อมูลเข้าสู่สมองได้เป็นจำนวนมากกว่าการได้รับข้อมูลในทางอื่น ผู้สอนควรอ่านและให้ดูภาพประกอบ การที่ผู้เรียนได้ฟัง และการมองเห็นภาพจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และช่วยให้มีเข้าใจง่ายขึ้น

2) สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อสร้างแผนภาพความคิด

แผนภาพที่อยู่ในสมองจะแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและข้อมูลต่างๆที่มีอยู่ทั้งหมด การสร้างแผนภาพความคิดในสมอง จึงเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีอยู่เดิมแล้วนำมาจัดระบบข้อมูลออกมาเป็นแผนภาพ ก่อให้เกิดความคิดและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งหน้าที่ของแผนภาพความคิดจะช่วยในการเรียบเรียงความคิดที่กระจัดกระจายให้เป็นระบบที่มีจุดตั้งต้นและบทลงท้าย

3) สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อผ่านการปฏิบัติ

การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 รับรู้ข้อมูลในรูปของภาพ เสียง สัมผัสด้วยประสบการณ์ของเหตุการณ์ต่างๆช่วยส่งเสริมการเชื่อมโยงของเซลล์สมองหลายเท่า และการได้ลงมือปฏิบัติทำให้วงจรความจำและการรับรู้ข้อมูลในด้านต่างๆ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น รวมถึงเป็นการเสริมสร้างทักษะในการคิดวิเคราะห์ด้วย กิจกรรมที่ช่วยในกระบวนการเรียนรู้ เช่น โครงการ การสร้างชิ้นงาน การทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ การเขียนบทกลอน เรียงความบรรยายเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

4) สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์คล้ายจริง

กระบวนการเรียนรู้ของสมองจะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพดีเมื่อผู้เรียนได้อยู่ในสถานการณ์ที่คล้ายความจริงที่สุด เช่น สถานการณ์จำลองผ่านการฟัง เมื่อครูอ่านนิทานให้เด็กฟังและชี้ภาพให้เด็กดูในขณะที่อ่านเด็กจะสร้างจินตนาการไปกับสิ่งที่เห็นและได้ยินเหมือนอยู่ในโลกแห่งจินตนาการที่เด็กสร้างขึ้นมานอกจากนี้ การเล่นเกมโดยกำหนดให้แต่ละคนมีบทบาทสมมติหรือการไปทัศนศึกษาในสถานที่ต่างๆ สามารถทำให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้ได้มากขึ้น

5) สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อท่องจำ- ทำซ้ำ-ฝึกทักษะ

การได้ลงมือทำเอง หรือ การฝึกฝนบ่อยๆ เป็นการให้ผู้เรียนได้เห็นสิ่งที่ตัวเองทำซึ่งสิ่งที่ปรากฏนั้นเป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังสมอง ทำให้เสริมสร้างเซลล์ในสมองที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ และมีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้นจนสามารถจดจำและเกิดความชำนาญ กิจกรรมที่ต้องใช้การฝึกทักษะประเภทนี้ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การฝึกเขียน การเล่นเกม การเล่นดนตรี การท่องสูตรคูณ ท่องจำบทกลอน บทร้อยกรอง บทร้องเล่น เป็นต้น

พรพิไล เลิศวิชา (2550) ได้กล่าวถึงพัฒนาการของสมองเด็กในระดับประถมศึกษาว่า สมองของเด็กวัยประถมต้นช่วงอายุ 6-10 ปี จะพัฒนาเต็มตามศักยภาพก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการที่เข้าใจการทำงานของสมองด้วยแนวคิดที่ว่า สมองทุกสมองเรียนรู้ได้ ไม่มีสมองใดถูกออกแบบมาให้ไม่ฉลาด การทำงานของสมองซีกซ้ายและขวาและส่วนต่างๆ จะก่อตัวอย่างรวดเร็ว โดยสมองจะมีระยะพัฒนาการต่างๆกันในแต่ละวัย เพราะฉะนั้นการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับความต้องการของสมองในระยะนั้น เด็กในวัยอายุ 5-6 ปี สมองส่วนรับสัมผัสและส่วนเคลื่อนไหวกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการเรียนการสอนต้องเน้นการพัฒนากระบวนการเคลื่อนไหวและระบบรับสัมผัส เด็กวัยประถมศึกษาอยู่ก้ำกึ่งระหว่างการเป็นเด็กเล็กกับเด็กโต การจัดชั่วโมงเรียนต้องมีช่วงพักและมีกิจกรรมเล่นอิสระนอกจากนี้ต้องมีหนังสือและสื่อการสอนที่ออกแบบมาสอดคล้องกับพัฒนาการเคลื่อนไหว การฟัง การมองเห็น การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กอย่างเต็มที่และถือว่าวิชาพลศึกษาดนตรีนาฏศิลป์ ศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสมอง รวมถึงกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาในสิ่งแวดล้อมที่มีความปลอดภัยเพื่อให้สมองกล้าคิด กล้าลงมือทำ การประเมินผลจึงไม่ใช่การตรวจสอบแต่เป็นการประเมินเพื่อติดตามพัฒนาการของเด็กและช่วยเหลือเด็ก

2.3.1 องค์ประกอบของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

Caine R. and G. Caine (2005) ได้มีการนำเสนอองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานไว้ 3 องค์ประกอบที่สำคัญในการสอน 3 ประการ (The Three Elements of Great Teaching) ดังนี้

1) กระบวนการผ่อนคลาย (Relaxed Alertness) การสร้างอารมณ์บรรยากาศในการเรียนรู้ให้ดีที่สุดในลักษณะผ่อนคลายทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกมั่นใจที่อยากจะเรียน จัดสิ่งแวดล้อมให้ส่งเสริมประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเข้าเรียนร่วมได้และเชื่อมโยงการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเป้าหมายของแต่ละคนที่สนใจ

2) กระบวนการสร้างความตระหนักจดจ่อ (Orchestrated immersion) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กับความรู้สึกตระหนักจดจ่อในสิ่งที่จะเรียนโดยผ่านการได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้ชิมรสและได้เคลื่อนไหวร่างกาย ได้เชื่อมโยงความรู้เดิมเพื่อมาใช้ในการเรียนรู้สิ่งใหม่มีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหาที่เข้ามาเผชิญหน้าเพื่อฝึกปฏิบัติการค้นหาคำตอบ

3) มีกระบวนการจัดกระทำโดยตรงกับประสบการณ์อย่างกระตือรือร้น (Active Processing of Experience) เป็นการจัดประสบการณ์ที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเข้าใจ ความหมาย โดยผู้เรียนได้ฝึกใช้ความคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และการลงมือปฏิบัติ จนทำให้สามารถ สร้างรูปแบบ จัดหมวดหมู่ จัดประเภท และสร้างความรู้ด้วยวิธีการจัดกระทำกับประสบการณ์ ครูและ นักเรียนต้องคิดร่วมกัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ไตร่ตรอง ทดลอง และสำรวจ เพื่อสรุปหา ความหมายและความเข้าใจ

2.4 การสอนภาษาไทยที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง

การเรียนรู้ตามธรรมชาติของสมอง (Brain-Base Learning) ทำให้ครูสามารถเลือกใช้ สื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการศึกษาให้เหมาะสมกับผู้เรียน วนิษา เรช (2550) ได้กล่าวไว้ว่า สมองของแต่ละบุคคลนั้นมีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและแม้ว่าสมองจะได้รับการกระตุ้นในส่วนต่างๆ ของร่างกายแต่จะไม่จดจำทุกข้อมูลที่ผ่านมาในชีวิตแต่จะเลือกจำเฉพาะส่วนที่ทำให้น่าสนใจ รทำให้ผู้เรียนจดจำสิ่งต่างๆ ได้ต้องกระตุ้นให้สมองทำงานในหลายๆ ส่วนพร้อมๆ กัน ทั้งการดูภาพ การฟัง การคิด การพูด การสัมผัส การเขียน หากผู้เรียนรู้สึกสนุกไปด้วยจะยิ่งทำให้จดจำได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ขึ้นอยู่กับการค้นพบว่าตนเองมีความสามารถเด่นชัดในด้านใดซึ่งโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ได้ศึกษาและทำวิจัยด้านอัจฉริยภาพของมนุษย์โดยกล่าวว่าพหุปัญญาทางสมองทั้ง 8 ด้าน สามารถนำกิจกรรมในแต่ละด้านมาฝึกทักษะในสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา

การสอนภาษาไทยที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองนั้นควรมุ่งเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยในการฟังผู้เรียนจะต้องฟังอย่างมีสมาธิ ฟังอย่างมีความสุขเข้าใจ ความหมายของสิ่งที่ฟังจนจับใจความได้ การอ่าน ผู้เรียนควรได้อ่านในสิ่งที่ชอบและอ่านในสื่อที่ เหมาะสมจะทำให้กลายเป็นผู้ที่รักการอ่าน การพูด ผู้เรียนจะได้ฝึกวิธีคิดที่จะถ่ายทอดความคิดของ ตนเองในบริบทต่างๆ การเขียน ผู้เรียนควรได้เขียนสื่อสารสิ่งที่คิดอย่างมีความหมายและใช้ความรู้ที่ สะสมจากการฟังและการอ่านมาประกอบการเขียน

2.4.1 วิธีที่สมองเรียนรู้ภาษา

1) การฟังและการพูด ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาชอบเล่นคำสัมผัส คำคล้องจอง บทกลอนง่ายๆ ประกอบการเล่นมือและเท้าเป็นจังหวะในสมองเป็นท่วงทำนอง ครูจึงควรสอนให้ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการพูดและการฟัง โดยเริ่มต้นจากบทร้องเล่น บทกล่อมเด็ก นิทาน เมื่อสมอง รับรู้เสียงที่น่าสนใจจะทำให้อยากสื่อสารผู้เรียนจะมีโอกาสสนทนาโต้ตอบในสิ่งที่ได้ฟังหรือสิ่งที่สมอง สนใจ

2) การอ่าน คือ ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียงอ่าน การสอนอ่านจึงควรเริ่มจากการฟังครูอ่านพร้อมดูตามตัวหนังสือและรูปภาพประกอบเพื่อให้สมองสร้างความสัมพันธ์ระหว่างภาพ คำที่เห็น ความหมายของคำจากภาพ ครูจึงควรคัดสรรหนังสือที่กระตุ้นจินตนาการและความใฝ่ฝันของผู้เรียนซึ่งโดยทั่วไปจะมีเนื้อหาหรือฉากของเหตุการณ์ที่น่าสนใจ มีเรื่องราวที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้เรียนเพื่อช่วยขยายความรู้ที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวันมีการนำเสนอที่สนะ แนวเรื่อง โครงเรื่อง และความคิดอย่างชัดเจนใช้ภาษาสละสลวย งดงาม ชวนอ่านและอ่านออกเสียงได้ง่าย โดยอาจเป็นบทร้อยกรองที่มีคำสัมผัส มีจังหวะ เช่น บทร้องเล่น บทเพลง กล่อมเต๋กรวมถึงมีเทคนิคการนำเสนอที่หลากหลายน่าสนใจมีภาพประกอบช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องทีอ่านได้ง่ายที่สำคัญหนังสือที่เหมาะสมกับผู้เรียนไม่เน้นความรู้เชิงวิชาการเพราะจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายยกเว้นผู้เรียนจะชอบอ่าน

3) การเขียน นับเป็นเครื่องมือแห่งการสื่อสารช่วยจัดระบบความคิด และพัฒนาการจดจำ ครูไม่ควรบังคับให้เขียนหากแต่เปิดโอกาสให้เขียนเพื่อสะท้อนการรับรู้ในหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนเขียนได้อย่างเชื่อมั่นกับสิ่งที่คิดลงในกระดาษด้วยภาษาของตนเอง

2.5 แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

พรพีไล เลิศวิชา (2550) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ของสมองนั้นไม่ได้เริ่มต้นจากความว่างเปล่า เด็กทุกคนมีความคิด ความรู้เดิมอยู่ในสมอง ความรู้เดิมอาจจะอยู่แบบกระจัดกระจายไม่มากนักน้อยผิดบ้างถูกบ้างเราเรียกสิ่งนี้ว่า แบบแผนความรู้เดิมในสมอง ดังนั้นการที่เราจะให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องใดผู้สอนควรเข้าไปจัดระเบียบความรู้เดิมที่เด็กมีอยู่เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ถูกต้อง เสริมความรู้เดิมก่อนที่จะให้ความรู้ใหม่ลงไปให้ลำดับขั้นของกระบวนการเรียนรู้ของสมองดังนี้

- 1) ครูควรเชื่อมโยงสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีอยู่โดยในสมองของเรานั้นจะช่วยทำให้เกิดความคิดรวบยอดมีการประมวลความรู้ใหม่
- 2) มีการศึกษาทดลอง และการลงมือทำซ้ำๆ เพื่อให้สมองคุ้นเคยกับความคิด
- 3) การอ่านและการฟังบรรยายจะทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นเพราะจะสามารถสะท้อนให้เห็นการคิดการวิเคราะห์การอธิบายเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเพื่อเริ่มต้นสู่ระดับความคิดสร้างสรรค์
- 4) การที่ผู้เรียนได้มีการประยุกต์ใช้ทักษะความรู้และทักษะในเรื่องต่างๆ เพื่อผสมผสานสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้วนั้นจะนำไปสู่การคิดในระดับสูงต่อไป
- 5) การขีดเกล้าผลงานและปรับปรุงพัฒนางาน (จากคำวิจารณ์ของตนเองและผู้อื่น) ให้สามารถเข้าใจความคิดรวบยอดนั้นได้ดียิ่งขึ้นและเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับสูงต่อไป

Jensen (2000) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 5 ขั้นตอน

1) การเตรียมพร้อม (Preparation) เป็นการเตรียมสมองสำหรับการเชื่อมโยงความรู้ ผู้สอนอาจจะให้กำลังใจหรือกระตุ้นผู้เรียนด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วและสอบถามความต้องการของผู้เรียนว่าต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับอะไรในหัวข้อนั้นอีกบ้าง

2) การพัฒนาทักษะ (Acquisition) เป็นการเตรียมสมองเพื่อซึมซับข้อมูลใหม่ ด้วยการกระตุ้นและสร้างความน่าสนใจให้นักเรียน มีความอยากรู้อยากเห็นต่อสื่อการเรียนรู้ สมองจะทำการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลความรู้เดิมกับข้อมูลใหม่ตามความเป็นจริงอย่างสร้างสรรค์

3) การนำเข้าสู่บทเรียน (Elaboration) เป็นขั้นที่เต็มไปด้วยเนื้อหาที่มีรายละเอียด ซับซ้อน เพื่อเตรียมให้นักเรียนเกิดความคิด ความอยากรู้อยากเห็น และความตั้งใจในการค้นหา ความหมายของผู้เรียนโดยการใช้ข้อมูลและข้อคิดเห็นมาสนับสนุนเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรียนรู้และเพื่อตรวจสอบแก้ไขข้อมูล

4) การจดจำ (Memory Formation) เป็นขั้นที่ต้องทำให้นักเรียนเกิดความคิดอย่างแท้จริง สมองจะทำงานภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยดึงข้อมูลจากการเรียนรู้รวมทั้งอารมณ์และสภาพทางร่างกายของผู้เรียนในเวลานั้นมาใช้แบบไม่รู้ตัวโดยอัตโนมัติ การสร้างความจำให้เกิดขึ้นทั้งในขณะที่ผู้เรียนนอนหลับ

5) การนำไปปฏิบัติ (Functional Integration) เป็นการพัฒนาและเปลี่ยนเป็นรหัส ความจำโดยที่ผู้เรียนจะประยุกต์ข้อมูลเดิมมาใช้กับสถานการณ์ เช่น ผู้เคยเรียนการซ่อมเครื่องมือ อุปกรณ์ โดยการดูการซ่อมเตาอบที่บ้านพักมาแล้วเขาต้องสามารถประยุกต์ทักษะการซ่อมเตาอบไปซ่อมอุปกรณ์ชนิดอื่นได้ด้วย

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2549) ได้เสนอกรอบการจัดการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ครูวางแผนในการสนทนากับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เข้าใจในสิ่งที่จะเรียน และสามารถเชื่อมโยงไปสู่เรื่องที่จะเรียนได้ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและอยากรู้ในบทเรียนโดยใช้เพลง ภาพ การแสดงท่าทาง การวาดรูป การเล่าเรื่อง การใช้คำถาม และอื่นๆ

2) ขั้นตกลงกระบวนการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนตกลงร่วมกันว่านักเรียนจะต้องทำกิจกรรมใดบ้าง อย่างไร และจะมีวิธีวัดและประเมินผลอย่างไร สอบถามความเห็นผู้เรียน และฝึกให้จำในสิ่งที่ฟัง และพูด

3) ขั้นเสนอความรู้ใหม่ เป็นขั้นที่ครูจะต้องเชื่อมโยงประสบการณ์การต่าง ๆ มาสร้างองค์ความรู้ใหม่ คือ การสอนหรือการสร้างความคิดรวบยอดให้แก่ นักเรียน จนเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียน เป็นขั้นที่พัฒนากระบวนการคิด นักเรียนช่วยกันทำกิจกรรมกลุ่มและสร้างผลงานผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล และเกิดทักษะทางสังคม

4) **ขั้นฝึกทักษะ** เป็นขั้นที่นักเรียนเข้ากลุ่มแล้วร่วมมือกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างผลงานในขั้นนี้คำว่า ฝึกทักษะ หมายถึง การวิจัย การฝึกปฏิบัติทดลอง การสังเกตจากสิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ต่างๆ การทำแบบฝึกการวาดภาพ และการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆจนประสบผลสำเร็จได้ผลงานออกมา (ผลงานควรชัดเจนน่าสนใจ ไม่ใช่ใส่กระดาษ A4 หรือกระดาษแผ่นเล็ก ๆ แต่ควรเป็นกระดาษขนาดใหญ่ เช่นกระดาษปฐพี ใช้นำเสนออาจเป็นการเขียนธรรมดา หรือการเขียนแผนผังความคิดของนักเรียน)

5) **ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้** เป็นขั้นที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มฝึกออกมานำเสนอผลงาน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การบันทึก การตั้งคำถามและตอบคำถาม

6) **ขั้นสรุปความรู้** เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้แล้วให้นักเรียนทำใบงานเป็นรายบุคคล แล้วเปลี่ยนกันตรวจโดยครูและนักเรียนร่วมกันเฉลย แล้วให้นักเรียนแต่ละคนปรับปรุงผลงานตนเอง ให้ถูกต้องครบถ้วนแล้วเก็บผลงานไว้ในแฟ้มสะสมงานของตนเอง

7) **ขั้นกิจกรรมเกม** เป็นขั้นที่ครูวัดผลประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงเพื่อตรวจสอบความรู้ของนักเรียนโดยใช้การทำข้อสอบในรูปแบบของเกมการแข่งขัน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุก ไม่เครียด มีส่วนร่วม ฝึกให้เกิดการยอมรับในผลการประเมินและปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมทั้ง 7 ขั้นตอนนี้ เป็นกิจกรรมประสมประสานระหว่างการใช้กระบวนการกลุ่มแผนผังความคิด ใบงาน และเกม เป็นหลักการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือทำเองได้ฝึกฝนซ้ำในเรื่องเดิม ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และจดจำได้แม่นยำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และยังสอดคล้องกับหลักการเรียนของโดยใช้สมองเป็นฐานโดยเป็นการเรียนเรื่องเดิมแต่ใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำและเกิดการจดจำได้อย่างยาวนาน

ฉัตรวิภา เลิศวิชา (2557) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการอ่านด้วยการใช้เครื่องมือจัดระบบความคิด (Graphic Organizers) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยจัดระบบทางข้อมูลความคิดโดยการใช้เส้นในการ วาด ชิด เขียน เข้าช่วย ซึ่งอยู่ในรูปของตาราง แผนภาพ แผนภูมิ เส้นเวลา แผนผัง เป็นต้น เป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์การสอนอย่างหนึ่งที่จะนำผู้เรียนก้าวไปสู่ความสำเร็จเพราะเครื่องมือชนิดนี้ต้องการให้ผู้เรียนลงมือทำ เพื่อเชื่อมโยง (make connection) และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริง ข้อมูล คำนิยามต่างๆ เครื่องมือจัดระบบความคิด จะทำหน้าที่ช่วยจัดการกับเนื้อหา ข้อมูล และความคิดที่นักเรียนมีอยู่ในสมองซึ่งจะช่วยกำกับและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ และความคิดใหม่ๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ เวลาที่นักเรียนลงมือเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจ คือ การฟัง การจด แล้วทำแบบฝึกหัด นักการศึกษาเห็นว่า กระบวนการเรียนรู้นั้นจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้สอนมียุทธศาสตร์ (instructional strategy) ที่จะนำผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายได้โดยที่ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายจึงประกอบไปด้วยการใช้เครื่องมือหรือสื่อการสอนหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนลงมือทำการ

“เรียนรู้” ผ่านภาพและความสัมพันธ์ของตำแหน่งข้อมูล (visual & spatial modalities) Graphic Organizers มีลักษณะเด่นประการหนึ่ง คือ ข้อเท็จจริง ข้อมูล ความคิดทั้งหลายที่บรรจุลงไปในเครื่องมือจัดระบบความคิดจะทำให้ผู้เรียนเห็นแบบแผนและเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนได้เช่นเรื่อง คำศัพท์ เหตุการณ์สำคัญ ผู้เรียนจะจับประเด็นความรู้จากแบบแผนของข้อมูล จึงมีลักษณะเด่นๆ ดังนี้

1. ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไป น่าสนใจ และสนุกสนานมากขึ้น ความสุขและความสนุกสนานจะช่วยกระตุ้นให้สมองหลั่งสารเคมีแห่งความสุขที่เรียกว่า โดปามีน (Dopamine) ช่วยกระตุ้นให้เกิดสมาธิ ความมุ่งมั่น ความกระตือรือร้น ความสนใจจดจ่อ ภาระที่จะลองสิ่งใหม่ สัมพันธ์กับทฤษฎีสมองที่กล่าวว่า สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีอารมณ์กระตุ้นกำกับการเรียนรู้ (emotion brain) เป็นอารมณ์เชิงบวกจะกระตุ้นให้สมองตอบสนองต่อข้อมูลและสมองใหญ่จะทำการเก็บข้อมูลนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่ถูกกระตุ้นเลย และความจำนี้จะกลายเป็นความจำถาวร (long-term-memory) จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยจัดการข้อมูลกับเนื้อหาที่มีอยู่มากมาย

2. ช่วยให้สมองมองเห็นชุดข้อมูลที่เรียนมาในรูปของแบบแผนเพราะสมองของมนุษย์แสวงหาความรู้โดยทำความเข้าใจแบบแผน (pattern) ของสิ่งที่เรียนรู้นั้น (the brain learns by constructing patterns) โดยนำคำศัพท์ ข้อมูล ข้อเท็จจริง ข้อมูลความคิด บรรจุลงในแบบแผนนั้นอย่างน่าสนใจด้วยเส้น และภาพ

3. เป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลขึ้นย่อยๆ (isolated information) จำนวนมากหลายครั้งที่ผู้เรียนมีปัญหาในการจดจำข้อมูลส่วนย่อยๆ เพื่อนำมาสร้างภาพรวมให้เกิดเป็นความคิดรวบยอด (concept) สิ่งนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสร้างความเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหลายเข้าไว้ด้วยกันอย่างแยกคาง

4. เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการสรุป (conclusion) และสื่อสาร (communication) โดยให้ผู้เรียนเขียนข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญด้วยภาษาของตนเองสั้นๆ ลงไปและสื่อสารได้ในเวลาอันรวดเร็วจากความเข้าใจที่มีอยู่ในตนเอง

วนิษา เรช (2550) ผู้เชี่ยวชาญด้านสมองและการเรียนรู้ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการอ่านเป็นการเพิ่มรอยหยักในสมองช่วยให้สมองจดจำได้ดีโดยการฝึกอ่านเร็วเพื่อให้สามารถมองเห็นภาพรวมของสิ่งที่อ่านเช่นสิ่งที่อ่านมี 6 ประเด็นถ้าผู้เรียนสามารถมองเห็นภาพรวมทั้ง 6 ประเด็นจะกลายเป็นภาพจำในสมองทั้ง 6 ประเด็นแต่ถ้าเรามองทีละประเด็นจะไม่เกิดภาพในการจำ นอกจากนี้การทำสมาธิเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมวิธีคิดได้อย่างน่าอัศจรรย์ โดยมีการทำวิจัยกับคนที่นั่งสมาธิเพียง 15 นาทีและใช้เครื่องสแกนสมองเพื่อดูการทำงานพบว่าสมองส่วนคิดมีแอกทีฟขึ้นมากจึงเหมาะที่จะให้มีการทำสมาธิก่อนเรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

BBL	Caine & Caine (2005)	วิทยากร (2548)	พรพิไล (2550)	วนิษา เรช (2550)	วิมลรัตน์ (2550)	Jensen (2004)
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน						
1. เสนอเนื้อหาโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย กระตุ้นความสนใจสร้างความอยากรู้อยากเห็น จัดกิจกรรมที่มีความเคลื่อนไหวร่างกายขณะเรียนรู้มีปฏิสัมพันธ์เข้ากับผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. คำมีถึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลกระตุ้นให้สมองหลายส่วนทำงานร่วมกันโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์และความรู้เดิมและโดยใช้กิจกรรมกระตุ้นความสนใจในบทเรียนอย่างมีความหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. กระตุ้นให้สมองอย่างกว้างและลงมือทำจากกิจกรรมความหมายของแบบแผน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน ส่งเสริมทัศนคติบวกต่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้สมองทำงานหรือจัดการกับข้อเรียนนั้นได้อย่างน่าสนใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ทำให้สิ่งที่เรารู้นั้นจับต้องได้และมีปฏิสัมพันธ์ในประสบการณ์ทุก ๆ อย่างในชีวิตประจำวัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓

BBL	Caine & Caine (2005)	วิทยากร (2548)	พรพิไล (2550)	วนิษา เรช (2550)	วิมลรัตน์ (2550)	Jensen (2004)
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน						
7. จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการลงมือทำ เพื่อเป็นเครื่องมือของสมองในการจดจำข้อมูลในประสบการณ์ที่มีความหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. .จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นเพื่อให้นักเรียนได้ สำรวจเรียนรู้ของตนเองอย่างมีจิตสำนึก	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. นำเสนอข้อมูลเพื่อสมองจัดเก็บอย่างเป็นระบบ หลีกเลี่ยงการ สื่อนแบบท่องจำเป็นส่วน ๆ โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านการสัมผัส โดยตรงและประสบการณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. ใช้เทคนิคการสอนผ่านประสบการณ์ตรงอย่างหลากหลาย เสมือนอยู่ในเหตุการณ์ที่แท้จริง	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ตื่นตัวแบบผ่อนคลายมีความทำ ทายน่าสนใจ ปราศจากความเครียดและความกดดัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12. จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนตามความถนัด มี เอกลักษณ์เฉพาะตน	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2.5.1 บทบาทครูต่อหลักการจัดการเรียนรู้

ทิสนา แชมมณี (2547) ได้กล่าวถึงบทบาทครูต่อหลักการจัดการเรียนรู้ถึงขั้นตอนดังนี้

- 1) ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมเชาวน์ปัญญาหลายๆด้าน หรือที่เรียกว่า Whole brain activities เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างรอบด้านและพัฒนาความสามารถเฉพาะตนได้เต็มศักยภาพ
- 2) ครูควรช่วยให้ผู้เรียนค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตนและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนเองและเคารพในความเป็นเอกลักษณ์ของผู้อื่นรวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
- 3) ครูควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับเชาวน์ปัญญาในแต่ละด้านของผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนมีระดับพัฒนาการในเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากันครูต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามความสามารถ
- 4) ครูควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกด้านและในการวัดผลควรให้สัมพันธ์กับบริบทที่แท้จริงในใช้ความสามารถตามปกติในด้านที่จัดนั้น (ทิสนาแชมมณี, 2545: 21-22)

2.6 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

ทิสนา แชมมณี (2547) ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนโดยนักการศึกษาได้นำแนวคิดจากปรัชญามาทำการพิสูจน์เพื่อยืนยันด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์แล้วนำเสนอข้อมูลความรู้ออกมาเป็นทฤษฎีทางการศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ในการจัดมวลประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คาดหวังอย่างมีประสิทธิภาพผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางสำคัญของการจัดการเรียนการสอนดังนี้

2.6.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

Piaget (1999) ที่เชื่อว่าสติปัญญาของบุคคลมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตามวัยดังนี้

- 1) ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (sensori-motor period) เป็นขั้นพัฒนาการในวัย 0-2 ปีเด็กในวัยนี้มีความคิดตามการรับรู้และการกระทำ
- 2) ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (pre-operational period) เป็นขั้นพัฒนาการในวัย 2-7 ปีความคิดของเด็กอยู่กับการรับรู้และการกระทำสามารถที่จะเรียนรู้สัญลักษณ์และใช้เหตุผลได้บ้าง
- 3) ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete operational period) เป็นขั้นพัฒนาการในวัย 7-11 ปี เด็กสามารถสร้างภาพในใจคิดย้อนกลับและเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวเลข
- 4) ขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal operational period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วง 11-15 ปี เด็กสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมและคิดตั้งสมมติฐานได้ นอกจากนี้เพียเจต์ยังได้

อธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการทางสติปัญญาไว้ว่าบุคคลเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (assimilation) ข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆเข้าไปเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางสติปัญญาเดิมของตนเป็นเหตุให้โครงสร้างเดิมเปลี่ยนไปแต่หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์กับประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ก็จะเกิดภาวะไม่สมดุลหลักการจัดการเรียนการรู้นี้

4.1 ครูควรได้คำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนและจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียนไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในขณะที่ยังไม่พร้อมเพราะอาจทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนได้

4.2 ครูควรเริ่มสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

4.3 ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ที่หลากหลายและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวทั้งทางธรรมชาติกายภาพและบุคคลรวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีทั้งหลายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ซึมซับรับข้อมูลต่างๆเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของตนหากเกิดความขัดแย้งทางปัญญาจะต้องใช้กระบวนการปรับสภาวะ (accommodation) ช่วยสร้างความหมายของข้อมูลใหม่และแก้ไขให้แก่ตนเอง

2.6.2 ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences)

Gardner (1993) กล่าวว่าเขาวินิจฉัย (intelligence) ของแต่ละบุคคลมีอยู่อย่างหลากหลายถึง 8 ด้านด้วยกันของมนุษย์เพียงแต่มีความสามารถแต่ละด้านไม่เท่ากันความสามารถที่ผสมผสานกันจะทำให้บุคคลแต่ละคนมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนหากได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสมการพัฒนาความสามารถที่ตนมีอยู่ให้เต็มศักยภาพ ในเขาวินิจฉัย 8 ด้านนั้นมีดังนี้ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านดนตรี ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ ด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการเข้าใจตนเองและด้านการเข้าใจธรรมชาติ ทฤษฎีนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยเน้นความสำคัญ 3 ด้านคือ ผู้เรียนแต่ละคนควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้ปัญญาด้านที่ถนัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับปัญญาที่มีอยู่หลายด้านและในการประเมินผลการเรียนรู้ เครื่องวัดควรมีความหลากหลายเพื่อให้สามารถครอบคลุมปัญญาในแต่ละด้าน

2.7 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

Jensen (2000) ได้กล่าวไว้ว่าการวัดผลและประเมินการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน ควรใช้การวัดผลตามสภาพความเป็นจริง (Authentic Assessment) และควรมีการวัดผลที่หลากหลาย สมัยก่อน การวัดผลครูต้องเป็นผู้ดำเนินการและจัดการทุกอย่างแต่วิธีการวัดผลสมัยใหม่ ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย เช่น ร่วมกำหนดเกณฑ์การวัดผลการประเมินตนเอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานการประเมินผลตามสภาพจริงดังนี้

1) การแสดงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

การประเมินตามสภาพจริงเป็นวิธีการประเมินที่เน้นการใช้เครื่องมือวัดผลเพื่อสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมระดับความสามารถและทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เป็นจริงของการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันเป็นการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2) การบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

ระบบและวิธีการประเมินผลแบบเดิมจะเป็นการวัดแบบอิงกลุ่ม (Non-Referenced) หมายถึง การใช้ข้อสอบเป็นเครื่องมือหลักจึงไม่สามารถวัดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง (Complex Cognition) นอกเหนือไปจากความรู้ความจำและความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเท่านั้น ทำให้ผู้สอนขาดความมั่นใจที่จะประเมินความสามารถในด้านการปฏิบัติ (Performance Ability) ของผู้เรียนและดังนั้นการสอนยังคงจำกัดอยู่เฉพาะเนื้อหาความรู้ของวิชาที่สอนมากกว่าการเชื่อมโยงไปสู่บริบท (Decontextualized) รองรับและข้อสอบแบบปรนัยที่นิยมใช้กันอยู่ยังมีขอบเขตจำกัดในเรื่องการสอบวัดความรู้เชิงวิเคราะห์สังเคราะห์และทักษะต่างๆที่เกิดขึ้นจริงกับผู้เรียน

3) การบูรณาการวิธีการและเครื่องมือในการประเมินอย่างหลากหลาย

การประเมินผลตามสภาพจริงนิยมเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การประเมินจากทางเลือกใหม่” (Alternative Assessment) เพราะเป็นวิธีการประเมินที่ใช้เทคนิควิธีการอย่างหลากหลายเพื่อเข้าถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนให้มากที่สุดสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของผู้เรียนตลอดระยะเวลาที่กำลังศึกษาอยู่ในแต่ละช่วงชั้นของหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใดจึงเป็นการประเมินที่ต้องการกระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและแสดงออกให้เห็นถึงระดับความรู้ความเข้าใจและระดับทักษะที่เกิดกับผู้เรียนตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือวิธีการเรียนที่ผู้เรียนใช้ปฏิบัติในการเรียนรู้ตามเรื่องกำหนดด้วย

1) การประเมินระดับความสามารถที่เป็นจริง

การประเมินตามทางเลือกใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพจริงของผู้เรียนเป็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงระดับทักษะความคิดและความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบไว้ซึ่งวิธีการประเมินแบบอิงกลุ่มและการใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนจึงไม่สามารถประเมินทักษะระดับสูงและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้เรียนให้สัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริงได้

2) ส่งเสริมการเรียนรู้จากสภาพจริง

เนื่องจากการประเมินตามสภาพจริงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลากหลายชนิดในการวัดและการประเมินผลและต้องกระทำอย่างใกล้ชิดเป็นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกวันของการเรียนวิชานั้นๆซึ่งต่างจากรูปแบบเดิมที่ดำเนินการสอนไปได้ระยะหนึ่งแล้วจึงจัดการทดสอบความรู้ของผู้เรียนแต่วิธีการประเมินจากสภาพจริงจะต้องรวบรวมงานจากภาคปฏิบัติและผลงานที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของผู้เรียนซึ่งเน้นให้เห็นถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ในสภาพจริงรวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนรวมถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆที่ผู้สอนกำหนด ด้วยเหตุนี้การประเมินตามสภาพจริงจึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้สอนรับรู้ข้อมูลและผลสำเร็จจากการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่เป็นจริงโดยเน้นการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนดั่งนั้นเครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้อย่างหลากหลายสามารถดำเนินการได้หลายวิธีดังนี้

2.1 การสังเกต เป็นวิธีการที่กระทำได้ในทุกสถานการณ์และทุกสถานที่ผู้สอนอาจกำหนดเครื่องมือและเกณฑ์ในการสังเกตหรืออาจไม่มีเครื่องมือในการสังเกตก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องการประเมินผู้เรียนว่ามีความจำเป็นจะต้องใช้เครื่องมือในการสังเกตระดับความสามารถหรือพฤติกรรมที่แสดงออกมาน้อยเพียงใดและวิธีการสังเกตสามารถใช้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจด้านทักษะกระบวนการด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2.2 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการประเมินโดยตั้งคำถามอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนเกินไปสามารถสัมภาษณ์ผู้เรียนแต่ละคนได้ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการนิยมใช้การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจในระดับที่สูงกว่าความรู้ความจำและด้านความรู้สึกนึกคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อทัศนคติค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งรวมทั้งการเห็นคุณค่าในสาระการเรียนรู้รายวิชาต่างๆ

2.3 บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ทั้งในด้านความรู้ความคิดความสามารถพิเศษความถนัดความสนใจและการแสดงออกของพฤติกรรม ลักษณะต่างๆ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการเรียนรู้และ แนวทางพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรต่อไป

2.4 แบบทดสอบวัดความสามารถที่เป็นจริง เป็นวิธีการสร้างข้อสอบโดยใช้คำถามที่ เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ หรือการสร้างความรู้ใหม่จากความเข้าใจและ ประสบการณ์เดิมหรือจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้นให้คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริงเพื่อ เลียนแบบสภาพจริงเป็นต้นเช่นข้อสอบวัดทักษะการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ข้อสอบ วัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในสถานการณ์ที่กำหนดเป็นต้นเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ด้าน ความรู้ความเข้าใจการฝึกทักษะและกระบวนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

2.5 การรายงานตนเอง เป็นวิธีการประเมินโดยการให้ผู้เรียนเขียนบรรยายความรู้สึก หรือพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยตรงเพื่อประเมินความรู้สึกนึกคิดความเข้าใจความต้องการใน การใช้วิธีการต่างๆ และการสร้างผลงานของผู้เรียนจะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจผู้เรียนแต่ละคนมากยิ่งขึ้น

2.6 การใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นการจัดเก็บตัวอย่างผลงานที่มีการรวบรวมไว้อย่าง เป็นระบบและกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชั้นของหลักสูตรหรือโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อใช้เป็น หลักฐานแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เรียนในด้านความรู้ความเข้าใจและทักษะต่างๆ ที่ผู้เรียน พัฒนาได้สำเร็จรวมทั้งความถนัดความสนใจความพยายามแรงจูงใจและความก้าวหน้าทางการเรียนที่ สามารถนำมาประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนแต่ละคนให้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิศรา เสือคล้าย (2550) ได้ศึกษาการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถทางการคิดของนักเรียนชั้น ประถมศึกษา โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน โดยให้ความสำคัญกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ การทำงานของสมอง และความต้องการของ ผู้เรียน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม การปฏิบัติจริง การเชื่อมโยงกับชีวิตจริง โดยให้ความสำคัญของการ สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรและการสื่อสารเชิงบวก

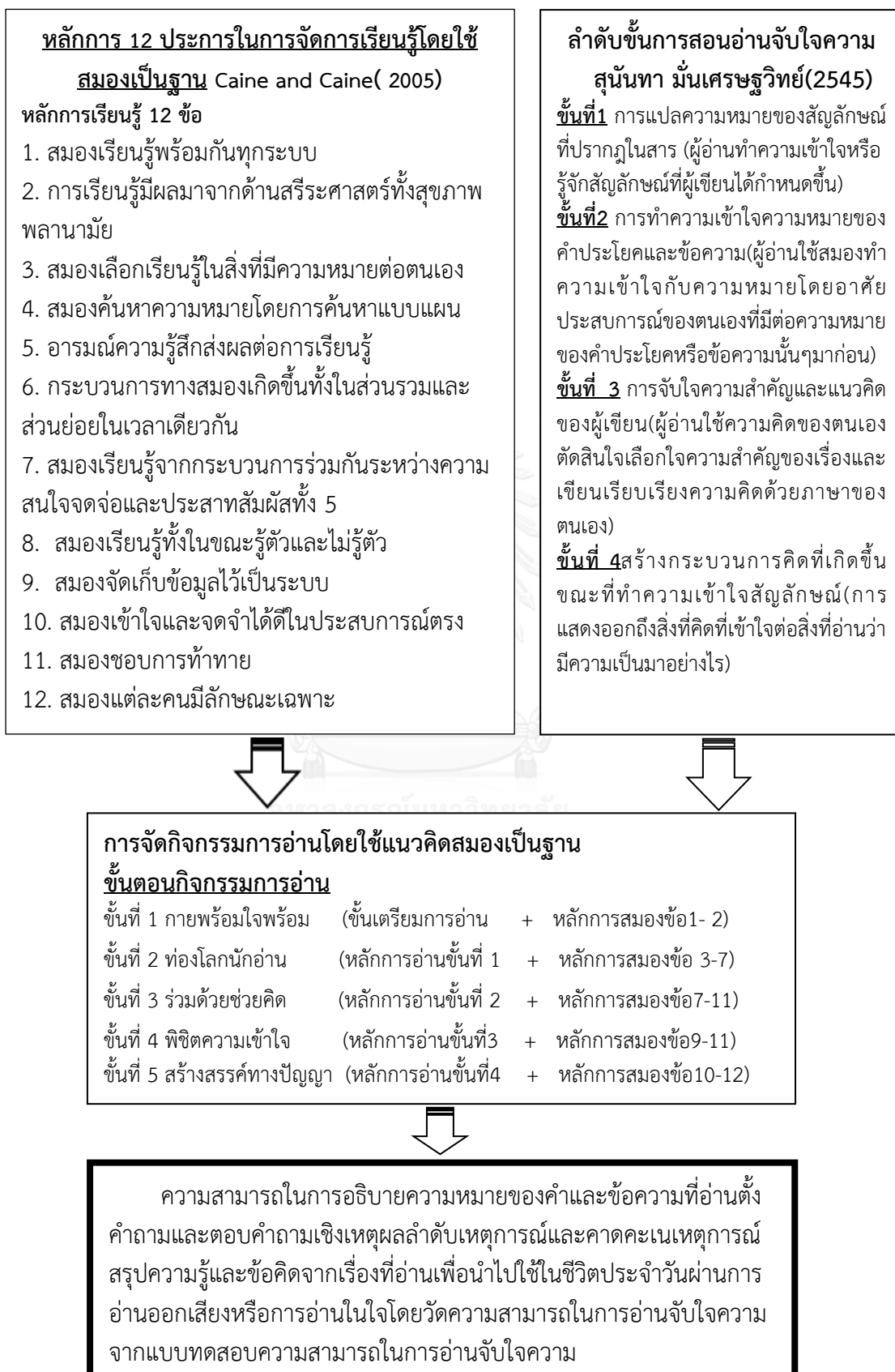
ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีใน สมองกับความสุขและการเรียนรู้” ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสมองและการทำงานของสมองโดย ระบบสารเคมีในสมองที่มีความสัมพันธ์กับความสุขความเศร้าในชีวิต สติปัญญา ความจำ และการ เรียนรู้ รวมถึงผลที่เกิดขึ้นของการเรียนอย่างมีความสุข และการเรียนรู้ที่ไม่มีมีความสุขที่มีต่อการ เปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมอง พร้อมได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม อันเป็น

จุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพราะหากผู้เรียนอยากเรียนรู้ และเรียนด้วยความพึงพอใจจะมีการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมองโดยมีการหลั่งสารเคมีในสมองเช่น โดปามีน นอร์เอพิเนฟริน ที่ทำให้มีความสุข ส่งผลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ณัฐสุภาภรณ์ ยิ่งสง่า (2550) ได้วิจัยเปรียบเทียบการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน และการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ผลการศึกษพบว่าแผนการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.88 ส่วนดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.80

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพของสมอง ผู้เรียนโดยครูผู้สอนควรมีความรู้ถึงโครงสร้างและการทำงานของสมองเพื่อนำความรู้มาใช้ในกรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิด และพัฒนาตนเองตามความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคลผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ โดยส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งถือเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน จากงานวิจัยที่มีการนำแนวคิดเกี่ยวกับการใช้สมองเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้จึงพบว่าผู้เรียนมีความสุขและได้พัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงสุดตามเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำเนินชีวิตต่อไป

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Designs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน
2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน

- 1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ
- 1.2 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความ
- 1.3 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน
- 1.4 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 289 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนโดยใช้วิธีการเลือกโรงเรียนครั้งนี้แบบเจาะจง (Purposive selection) มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6ห้องเรียนผู้วิจัยใช้วิธีเลือกนักเรียนห้องที่มีความสามารถทางการเรียน

ใกล้เคียงกัน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 1 ห้องเรียน มีรายละเอียดในการดำเนินการจัดนักเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยนำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ของนักเรียนจำนวน 6 ห้องเรียนมาทดสอบความแปรปรวนโดยใช้ค่า F-test เพื่อการหาค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของวิชาภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 ห้องเพื่อดูว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

2. เลือกห้องเรียนที่มีค่าความแปรปรวนของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้ง 2 ห้องเรียนมีพื้นฐานความรู้ทางภาษาไทยที่ไม่แตกต่างกัน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข)

3. ผู้วิจัยทำการกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/4 เป็นกลุ่มทดลอง คือกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้กิจกรรมการอ่านที่ใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/5 เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบปกติ

3. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภทได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบปกติ และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยโดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1สร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) สำหรับกลุ่มทดลองจำนวน 10 แผนใช้เวลาสอน10 คาบเรียน มีการทดสอบก่อนเรียน 1 คาบเรียนและหลังเรียน 1 คาบเรียน รวมทั้งสิ้น 12 คาบเรียนซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระที่ 1 การอ่านเพื่อศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโครงสร้างรายวิชาตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย

2) ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

3) วิเคราะห์เนื้อหาและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

4) ศึกษาและคัดเลือกบทอ่านให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและโครงสร้างสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามมาตรฐานการเรียนรู้

5) สังเคราะห์หลักการสอนอ่านจับใจความและหลักการทำงานของสมอง 12 ประการ เพื่อออกแบบกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน 5 ขั้นตอน

ภาพที่ 2 สังเคราะห์หลักการสอนอ่านจับใจความและหลักการทำงานของสมอง 12 ประการสู่การจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน 5 ขั้นตอน

6) สร้างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน ประกอบด้วยกิจกรรมการอ่าน 5 ขั้นตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1. กายพร้อมใจพร้อม (ขั้นเตรียมการอ่าน)

ผู้เรียนทำกิจกรรมขยับกายขยายสมอง(Brain gym)เพื่อกระตุ้นสมองผู้เรียนด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนอยู่ในอารมณ์ผ่อนคลายและมีความสุขด้วยเสียงเพลง สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกและให้ผู้เรียนมีทัศนคติบวกต่อการจัดกิจกรรมให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูเพื่อลดความกังวลของผู้เรียน ตั้งเป้าหมายในการอ่าน(สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานข้อ 1-2)

ขั้นที่ 2. ท่องโลกนักอ่าน (หลักการสอนอ่านจับใจความข้อที่ 1 การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)

ผู้เรียนศึกษาบทเรียนด้วยสื่อวีดิทัศน์ สื่อสิ่งประดิษฐ์ สื่อเรียนรู้จากของจริงที่ลำดับจากง่ายไปหายากเพื่อให้สมองรับรู้ด้วยภาพ เสียง และการสัมผัส ครูนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้และให้ผู้เรียนได้อ่านบทเรียนด้วยการกวาดสายตาไปตามเนื้อหาเพื่อหาคำและประโยคสำคัญหรือแนวคิดหลักของเรื่องที่เรียนรู้ ด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อให้เห็นส่วนสำคัญและเข้าใจเรื่องที่อ่านเร็วขึ้น จากนั้นตีความและแปลความหมายจากบทอ่านผ่านเกมที่ท้าทายผ่านการลงมือทำใบงานที่ 1 (สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานข้อ 3-7)

ขั้นที่ 3. ร่วมด้วยช่วยคิด (หลักการสอนอ่านจับใจความขั้นที่ 2 การทำความเข้าใจความหมายของคำประโยคและข้อความ)

ผู้เรียนแบ่งกลุ่มโดยช่วยกันอ่านเนื้อหาในบทเรียนอย่างละเอียดและช่วยกันตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร มีการสำรวจและค้นหาใจความสำคัญของบทอ่านและลำดับเหตุการณ์ของเรื่องผ่านกิจกรรมสำรวจ เพื่อให้สมองเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและอยู่ในเหตุการณ์คล้ายจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผู้เรียนจะต้องร่วมด้วยช่วยคิดเพื่อค้นหาคำตอบผ่านการลงมือทำใบงานที่ 2 (สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานข้อ 7-11)

ขั้นที่ 4. พิชิตความเข้าใจ (หลักการสอนอ่านจับใจความขั้นที่ 3 การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)

ผู้เรียนฝึกเขียนและเรียบเรียงความคิดที่เป็นใจความสำคัญของเรื่องจากบทอ่านโดยนำเสนอผลงานในลักษณะของแผนภาพความคิด ภาพวาด แสดงบทบาทสมมุติ หรือการเล่าเรื่องหรือการใช้สถานการณ์จำลองตามแบบแผนที่นักเรียนเลือกเพื่อถ่ายทอดสาระสำคัญจากบทเรียนตามแนวทางที่นักเรียนถนัดผ่านการทำใบงานที่ 3 (สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานข้อ 9-11)

ขั้นที่5.สร้างสรรค์ทางปัญญา(หลักการสอนอ่านจับใจความขั้นที่4สร้างกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์)

ผู้เรียนสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่านโดยการนำเสนอผลงานของตนเองพร้อมเสนอข้อคิดที่ได้จากการอ่านและเสนอแนวทางการนำสิ่งที่ประโยชน์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงของผู้เรียนและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อคิดเห็นต่างๆที่ได้จากบทอ่าน (สอดคล้องกับหลักการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานข้อ 10-12)

7) ผู้วิจัยกำหนดสาระการเรียนรู้ในการอ่านจับใจความตามโครงสร้างสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระที่ 1 การอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

แผนที่	สาระการเรียนรู้ของแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน	จำนวนคาบเรียน (50 นาที)	หมายเหตุ
ก่อนการทดลอง	ทดสอบก่อนเรียน	1	
แผน 1	การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง	1	
แผน 2	การอ่านจับใจความบทร้องเล่น	1	
แผน 3	การอ่านจับใจความบทกล่อมเด็ก	1	
แผน 4	การอ่านจับใจความบทเพลงที่มีคุณค่า	1	
แผน 5	การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน	1	
แผน 6	การอ่านจับใจความบทเรื่องสั้น	1	
แผน7	การอ่านจับใจความสารคดี	1	
แผน 8	การอ่านจับใจความวรรณกรรมท้องถิ่น	1	
แผน 9	การอ่านจับใจความวรรณคดีไทย	1	
แผน 10	การอ่านจับใจความข่าว เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน	1	
หลังการทดลอง	ทดสอบหลังเรียน	1	
	รวม	12	

8) นำแผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความ โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานจำนวน 10 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข

9) นำแผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชาภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดสมองเป็นฐาน และด้านการวัดผลและประเมินผลเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านเวลาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการวัดผลและประเมินผล ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ว่ามีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน โดยระบุเหตุผลประกอบและสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า IOC จากสูตรคำนวณ

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับตัวชี้วัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องกันในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้เฉลี่ยเท่ากับ 1.00 (รายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

10) นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานว่ามีความครบถ้วนตามองค์ประกอบของแผน กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง นอกจากนี้ได้ให้เสนอแนะเพิ่มเติมเรื่อง การออกแบบใบงานในกิจกรรมการอ่าน 5 ขั้นตอนให้ง่ายต่อการจัดระบบความคิดของผู้เรียน โดยให้นำ Graphic Organizers ซึ่งมีลักษณะเด่นคือช่วยทำให้ผู้เรียนเห็นข้อเท็จจริงข้อมูลความคิดทั้งหลายที่เป็นแบบแผนและสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนได้ง่าย เช่น เรื่องคำศัพท์ คำสำคัญของเรื่อง การลำดับเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนจับประเด็นความรู้นั้นๆ

จากแบบแผนของข้อมูลซึ่งทำให้ง่ายต่อการจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ช่วยให้กระบวนการเรียนรู้สนุกสนาน ตื่นเต้นและน่าสนใจมากขึ้น กระตุ้นให้สมองมองเห็นชุดข้อมูลที่เรียนมาในรูปแบบของแบบแผน เป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลขึ้นย่อยๆ (isolated information) จำนวนมากเพื่อนำมาสร้างภาพรวมให้เกิดเป็นความคิดรวบยอด (concept) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการสรุป (conclusion) และการสื่อสาร (communication) โดยให้ผู้เรียนเขียนข้อความที่เป็นประเด็นสำคัญด้วยภาษาของตนเองสั้นๆ ลงไปและสื่อสารได้ในเวลาอันรวดเร็วจากความเข้าใจหรือความจำที่มีอยู่ของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาไปงานตามคำแนะนำและนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของโรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ (แผนปกติ) สำหรับกลุ่มควบคุมจำนวน 10 แผนใช้เวลาสอน 10 คาบเรียน (คาบละ 50 นาที) มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรวม 12 คาบเรียน โดยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนดไว้แล้วตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระที่ 1 การอ่าน รวมถึงศึกษาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรเพื่อจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย

2) ศึกษาขั้นตอนและวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีสอนแบบปกติ

3) ศึกษาและคัดเลือกบทอ่านให้ตรงกับตัวชี้วัดและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หัวข้อสาระการเรียนรู้เรื่องเดียวกันกับแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่ใช้สอนกลุ่มทดลอง

4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้สาระที่ 1 การอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน ในชื่อหน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่องคิดไป...รู้ไป โดยกำหนดหัวข้อและเนื้อหาสาระการเรียนรู้เป็นเรื่องเดียวกันกับกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานซึ่งมีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่โรงเรียนกำหนดดังนี้

1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ครูนำนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับภาพ ชื่อเรื่อง และองค์ประกอบของหนังสือ คำศัพท์และเนื้อหาในบทเรียน

2) ชี้นสอน ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนร่วมกันมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและค้นหาคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจจากบทอ่าน และช่วยกันตอบคำถามจากเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

3) ชี้นสรุปครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียนและให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ

การจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานด้วยกิจกรรมการอ่าน 5 ขั้นตอน	การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบปกติ
<p>ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม</p> <p>1. ผู้เรียนทำกิจกรรม ขยับกายขยายสมอง (Brain gym) เพื่อกระตุ้นสมองผู้เรียน</p> <p>2. ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน</p> <p>3. ตั้งเป้าหมายในการอ่าน</p>	<p>ขั้นนำ</p> <p>- สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับภาพคำ และเนื้อหาในบทเรียน</p>
<p>ขั้นที่ 2 ท่องโลกนักอ่าน</p> <p>(การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)</p> <p>1. ผู้เรียนสำรวจบทอ่านและสนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ภาพประกอบ และชมสื่อวีดิทัศน์ สื่อสิ่งประดิษฐ์ สื่อการเรียนรู้จากของจริง</p> <p>2. อ่านบทเรียนด้วยการกวาดสายตาไปตามเนื้อหาเพื่อหาคำและประโยคสำคัญหรือแนวคิดหลักของเรื่องที่เรียนรู้ ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน</p> <p>3. ตีความและแปลความหมายจากบทอ่านผ่านเกมที่ท้าทาย</p>	<p>ขั้นสอน</p> <p>1. ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนร่วมกัน</p> <p>2. สนทนาและค้นหาคำศัพท์ที่ไม่เข้าใจจากบทอ่าน</p> <p>3. ตอบคำถามจากเรื่องว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน</p>
<p>ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด</p> <p>(การทำความเข้าใจความหมายของคำประโยคและข้อความ)</p> <p>1. นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยช่วยกันอ่านเนื้อหาในบทเรียนอย่างละเอียดและช่วยกันตอบคำถามให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไร</p> <p>2. สำรวจและค้นหาใจความสำคัญของเรื่องและลำดับเหตุการณ์สำคัญผ่านกิจกรรมสำรวจเพื่อให้สมองเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 และอยู่ในเหตุการณ์คล้ายจริง</p>	<p>อย่างไร</p>
<p>ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ</p> <p>(การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)</p> <p>1. นักเรียนเขียนและเรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องจากบทอ่านโดยนำเสนอผลงานในลักษณะของแผนภาพความคิด การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมุติหรือการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อถ่ายทอดสาระสำคัญจากบทเรียนตามแนวทางที่นักเรียนเลือกตามความถนัด</p>	<p>ขั้นสรุป</p> <p>1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากบทเรียน</p> <p>2. นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน</p>

<p>ขั้นที่ 5 สร้างสรรค์ทางปัญญา (สร้างกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนสร้างความหมายจากสิ่งที่อ่านโดยนำเสนอข้อคิดที่ได้จากการอ่าน 2. เสนอแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยแสดงการเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงจากความคิดรวบยอดของเรื่องนี้ๆ 3. นำเสนอผลงานจากการอภิปรายข้อคิดเห็นและบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์จากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในรูปแบบที่นักเรียนเลือก 	
---	--

3.3 แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความได้แก่แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ4ตัวเลือกทั้งหมด30ข้อมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช2551กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสาระที่1การอ่านมาตรฐานที่1.1ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่านเพื่อนำมากำหนดโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

2) ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

3) ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความการออกแบบใบงานการประเมินผลงานของนักเรียนจากหนังสือตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

4) วิเคราะห์เนื้อหาการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและระดับความสามารถในการคิดที่ต้องการวัดผู้เรียนโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรวิชาภาษาไทยพุทธศักราช 2551เพื่อกำหนดอัตราส่วนของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความที่เหมาะสม โดยการวิจัยครั้งนี้มีการวัดระดับความสามารถในการคิดที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนในด้านความรู้ความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์และการประเมินค่า

7) เลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปและปรับปรุงข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 เพื่อให้ได้ข้อสอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ ครอบคลุมตามตารางวิเคราะห์ข้อสอบ จากผลการวิเคราะห์ค่า IOC ได้ค่าต่ำสุดเท่ากับ -0.33 และค่าสูงสุดเท่ากับ 1.00 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.78 (รายละเอียดในภาคผนวก ฉ)

8) นำข้อสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความมาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยให้คำแนะนำในการปรับข้อสอบบางข้อในเรื่องการตั้งคำถามให้สัมพันธ์กับบทอ่านและตัวชี้วัด สร้างตัวเลือกให้เหมาะสมกับคำถาม บอกแหล่งที่มาของข้อมูล และจัดพิมพ์ให้ถูกต้องตามรูปแบบ แก้ไขระดับความสามารถในการคิดให้สอดคล้องกับคำถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขตามคำแนะนำ

9) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 48 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีความสามารถใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

10) นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพรายข้อ โดยหาค่าความยากง่ายและหาค่าอำนาจจำแนกโดยคัดเลือกข้อสอบจำนวน 30 ข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง $0.20 - 0.80$ และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง $0.20 - 1.00$ ผลการพิจารณาเลือกข้อสอบ 30 ข้อพบว่ามีค่าความยากง่ายระหว่าง $0.44 - 0.96$ และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง $-0.06 - 0.21$ (รายละเอียดในภาคผนวก ช)

11) คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจำนวน 30 ข้อตามตารางการวิเคราะห์ข้อสอบ (ฉบับทำการทดลอง) มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามสูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (kuder-richardson) พบว่าแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83

ตารางที่ 7 ตารางคัดเลือกข้อสอบคุณภาพจำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ

ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ/(Table of Analysis / Indicators Scoring Weight)

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระที่ / Strand 1 การอ่าน ข้อสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

มาตรฐานการเรียนรู้ Content Standards	ตัวชี้วัด Indicators	เนื้อหาที่ออก Content	ระดับพฤติกรรมการวัด / Level of Code						รวม Total
			ความรู้ - จ्ञา Knowledge	ความเข้าใจ Comprehension	การนำไปใช้ Application	การวิเคราะห์ Analysis	การสังเคราะห์ Synthesis	ประเมินค่า Evaluation	
ท1.1 ใช้กระบวนการอ่าน สร้างความรู้ความคิดเพื่อ นำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัย รักการอ่าน	1. อธิบายความหมายของคำและ ข้อความที่อ่าน	1. การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง	1	1		1			3
	2. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิง เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	2. การอ่านจับใจความบทร้องเล่น	1	1			-	1	3
	3. สำคัญเหตุการณ์และคาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุ เหตุผลประกอบ	3. การอ่านจับใจความบทกลอนเด็ก	1	1				1	3
	4. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่ อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	4. การอ่านจับใจความบทอาขยาน		1	1	1	-		3
		5. การอ่านจับใจความบทเพลงที่มีคุณค่า	1	1		1	-		3
		6. การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน	1	1	1		-		3
		7. การอ่านจับใจความเรื่องสั้น	1	1	1		-		3
		8. การอ่านจับใจความสารคดี	1	1		1			3
		9. การอ่านจับใจความวรรณกรรมท้องถิ่น	1		1	1	-		3
		10. การอ่านจับใจความข่าว เหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน		1		1	-	1	3
รวม / Total			8	9	4	6	-	3	30

12) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความที่สมบูรณ์แล้วไปใช้กับ
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

4.การดำเนินการทดลอง

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Designs) โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อ
ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเพื่อเปรียบเทียบ
ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรม
การอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติโดยมีแบบแผนการทดลองดังนี้

กลุ่มทดลอง O_1 X O_2

กลุ่มควบคุม O_1 ~ O_2

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน

X หมายถึง การสอนกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

O_2 หมายถึง การทดสอบหลังเรียน

~ หมายถึง การสอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

การดำเนินการทดลอง

1. แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน แนะนำขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน และชี้แจงถึงบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนที่มีความสำคัญต่อการทำกิจกรรมการอ่าน 5 ขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบตามหลักการทำงานของสมอง

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและตรวจสอบคุณภาพแล้ว จากนั้นบันทึกผลการสอบไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยตนเอง โดยสอนกลุ่มทดลองด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและสอนกลุ่มควบคุมด้วยวิธีสอนแบบปกติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 แผน ใช้เวลาเรียนแผนละ 1 คาบเรียน (คาบละ 50 นาที)

ผู้วิจัยได้กำหนดวันและเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและการสอนแบบปกติดังนี้

ตารางที่ 8 แผนดำเนินการทดลองการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสอนแบบปกติ

วัน/เวลา ทำการทดลอง	สาระการเรียนรู้ของแผน การจัดกิจกรรมการอ่าน โดยใช้สมองเป็นฐาน	สาระการเรียนรู้ของแผนปกติ	จำนวน คาบเรียน (50 นาที)
27 ต.ค. 2559	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบก่อนเรียน	ก่อนทดลอง
3 พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง	การอ่านจับใจความบทร้อยกรอง	แผน 1
4 พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความบทร้อเล่น	การอ่านจับใจความบทร้อเล่น	แผน 2
10 พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความบทกล่อมเด็ก	การอ่านจับใจความบทกล่อมเด็ก	แผน 3
11 พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความบทเพลงที่มี คุณค่า	การอ่านจับใจความบทเพลงที่มี คุณค่า	แผน 4
17พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน	การอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้าน	แผน 5
18พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความบทเรื่องสั้น	การอ่านจับใจความบทเรื่องสั้น	แผน 6
24พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความสารคดี	การอ่านจับใจความสารคดี	แผน 7
25พ.ย. 2559	การอ่านจับใจความวรรณกรรม ท้องถิ่น	การอ่านจับใจความวรรณกรรม ท้องถิ่น	แผน 8
1 ธ.ค. 2559	การอ่านจับใจความวรรณคดีไทย	การอ่านจับใจความวรรณคดีไทย	แผน 9
2ธ.ค. 2559	การอ่านจับใจความข่าวเหตุการณ์ สำคัญ	การอ่านจับใจความข่าวเหตุการณ์ สำคัญ	แผน 10
8 ธ.ค. 2559	ทดสอบหลังเรียน	ทดสอบหลังเรียน	หลังการทดลอง

4) ผู้วิจัยควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนในระหว่างทำการทดลองโดยกำหนดวิธีการสอนที่มีขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและมีความเป็นอิสระต่อกันตลอดจนควบคุมเวลาในการทดลองและบรรยากาศของการทดลองให้เหมาะสมและใกล้เคียงกันทั้ง 2 กลุ่มโดยดำเนินการสอนตามบริบทของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่มเพื่อให้สามารถจัดการทำกับตัวแปรอิสระโดยให้ส่งผลต่อตัวแปรตามมากที่สุด

5) ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ผู้วิจัยทดสอบผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความซึ่งเป็นข้อสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนจากนั้นบันทึกผลการสอบไว้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานและสรุปผลการทดลองดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอนโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานโดยใช้ t-test แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Samples) ด้วยโปรแกรม SPSS

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติโดยใช้สถิติ t-test แบบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples) ด้วยโปรแกรม SPSS

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง“ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3”มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑)ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ตอนที่ 4.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนได้ผลดังนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าส่วนวิฤติ (t-test dependent) ของคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

กลุ่มทดลอง	คะแนนเต็ม 30 คะแนน		t - test	Sig.
	(\bar{X})	S.D.		
ก่อนการทดลอง (n=48)	17.89	5.63	-6.38	.000*
หลังการทดลอง (n=48)	22.66	2.57		

*p<.05

จากตารางที่ 9 เมื่อคำนวณค่าอัตราวิฤติ (t-test) ของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนทดลองและหลังการทดลอง ได้ค่าเท่ากับ -6.38 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง(df = 47) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (t = -6.85) สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานซึ่งมีค่าเท่ากับ 22.66 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานซึ่งมีค่าเท่ากับ 17.89

ตอนที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)และค่าส่วนวิฤติ(t-test independent) ของคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนที่สอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนนเต็ม 30 คะแนน		t - test	Sig.
	(\bar{X})	S.D.		
วิธีสอนโดยใช้แนวคิด				
สมองเป็นฐาน	22.66	2.57		
(n=48)			4.70	.000*
วิธีสอนแบบปกติ				
(n=48)	16.72	9.08		

*p<.05

จากตารางที่ 10 เมื่อกำหนดค่าอัตราวิฤติ(t-test) ของผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานและกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ได้ค่าเท่ากับ 4.70 ซึ่งมากกว่าค่า t จากตาราง (df = 47) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t=0.14) สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานซึ่งมีค่าเท่ากับ 22.66 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติซึ่งมีค่าเท่ากับ 16.72

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi- Experimental Designs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนและเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 48 คน โดยกลุ่มทดลองสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานและกลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบปกติ และแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความจำนวน 30 ข้อ ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.44–0.96 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง -0.06 – 0.21 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความ ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองด้วยการทดสอบค่าทีค่า (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent sample t-test) และเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความ ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (Independentsample t-test) และนำเสนอผลการเปรียบเทียบข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานมีความสามารถในการอ่านจับใจความสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษา ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถนำไปสู่การอภิปรายผลได้ดังนี้

1 .คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า ผลของการใช้แผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ซึ่งผู้วิจัยได้มีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ตามหลักการทำงานของสมอง 12 ข้อของ Caine R. and G. Caine (2005) โดยได้ออกแบบขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการอ่านที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามหลักการทำงานของสมอง นอกจากนี้ โกวิท ประवालพฤกษ์ (2549) แผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานมีลักษณะสำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ไว้ลำดับไว้เป็นขั้นตอนตามกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของผู้เรียน ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจผู้เรียนให้อยากเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีนอกจากนี้กิจกรรมในแต่ละขั้นตอนมีการส่งเสริมให้มีการลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่จะช่วยให้ความรู้ที่นั้นถูกเก็บเป็นความจำระยะยาวและจดจำได้นานสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันได้

นอกจากนี้การใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดความรู้จากสิ่งที่เรียนไปอย่างมีความหมายซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้แล้วไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความที่ดีขึ้นโดยพิจารณาจาก

คะแนนทดสอบความสามารถในด้านการอ่านจับใจความที่ได้จากการประเมินผลตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ผู้เรียนมีคะแนนทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับนริศราเสือกัลยาที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการวิจัยและพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถทางการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโดยใช้แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถทางการคิดของนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาพบว่าหลังเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนนับว่ามีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมความสามารถในการอ่านและการจัดระบบความคิดของผู้เรียนให้ไปสู่เป้าหมายของการอ่านที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลจากการทำกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม(กิจกรรมขยับกายขยายสมอง)

กิจกรรมกายพร้อมใจพร้อม เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องตามหลักการทำงานของสมองในข้อที่ 1-2 เพื่อให้สมองมีการเรียนรู้พร้อมกันทุกระบบ และการเรียนรู้มีผลมาจากด้านสรีระศาสตร์ทั้งสุขภาพพลานามัยถือเป็นเตรียมความพร้อมก่อนการอ่านโดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน Caine R. and G. Caine (2005) ในกิจกรรมขั้นนี้ผู้เรียนทุกคนจะร่วมกิจกรรมขยับกายขยายสมอง (Brain gym) เพื่อเตรียมร่างกายและสมองก่อนเรียนด้วยบทเพลงดนตรีประกอบท่าทางที่สนุกสนานเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีสมาธิก่อนเรียนซึ่งสามารถกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สังเกตพบว่ากิจกรรมในขั้นนี้ทำให้ผู้เรียนมีรอยยิ้ม มีความสนุกสนานตื่นตัวต่อการเรียนรู้ บทเพลงและกิจกรรมการขยับกายขยายสมองผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ช่วยให้ทุกคนได้มีความกระฉับกระเฉงและเปิดใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ดังที่ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่าเสียงเพลงและดนตรีกระตุ้นให้การทำงานของสมองทั้งสองซีกมีการทำงานที่สอดคล้องกันทั้งระบบจึงพบว่ากิจกรรมขยับกายขยายสมองช่วยทำให้ผู้เรียนจดจ่อกับสิ่งที่เรียนรู้และตื่นตัวต่อการค้นหาสิ่งที่เรียนอย่างมีความหมาย เมื่อผู้เรียนมีความสุขจึงอยากที่จะเรียนรู้ในขั้นต่อไป ดังนั้นในขั้นนี้จึงมีการกำหนดเป้าหมายในการอ่านของบทเรียนดังที่ พรพิไล เลิศวิชา (2550) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนการสอนต้องเน้นการพัฒนากระบวนการเคลื่อนไหวและระบบสัมผัสเพราะมีความสอดคล้องกับความต้องการของสมองในระยณะนั้นๆ การตั้งเป้าหมายในการอ่านในขั้นนี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการอ่านเพื่อค้นหาคำตอบและหาประโยชน์จากการอ่านได้อย่างชัดเจนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและท้าทาย

ขั้นที่ 2 ท่องโลกนักร้อ (ขั้นการแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)

กิจกรรมท่องโลกนักร้อผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมตามหลักการทำงานของสมองในข้อที่ 3-7 โดยในสมองจะเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อตนเอง การเลือกเนื้อหาบทเรียนเพื่อจัดกิจกรรมการอ่านให้กับผู้เรียนจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้มากเพราะในวัยของผู้เรียนจะเริ่มสนใจรายละเอียดต่างๆของมวลประสบการณ์ โดยพบว่าผู้เรียนให้ความสนใจกับเรื่องใกล้ตัวที่อยู่ในความสนใจตามวัยของผู้เรียนเพราะผู้เรียนมีประสบการณ์เดิมต่อสิ่งที่เรียนรู้เช่นเรื่องราวของสัตว์และโลกใกล้ตัวที่ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้จากประสบการณ์เดิม ช่วยทำให้บทเรียนดูน่าสนใจและง่ายต่อการคิดต่อยอดซึ่งช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากอ่านอยากเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นอย่างดีดังนั้น ความยาวของบทอ่านนับว่ามีความสำคัญต่อการจดจำสาระสำคัญจากสิ่งที่เรียนรู้ ด้วยเหตุนี้การจัดหาหนังสือที่ดี บทเพลง และเกมที่สนุกจะช่วยกระตุ้นให้สมองได้เรียนรู้ภาษา ในกิจกรรมขั้นนี้ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้และศึกษาบทเรียน บทร้องเล่น บทกลอนที่มีคำคล้องจองผ่านสื่อวีดิทัศน์ สื่อสิ่งประดิษฐ์ และสื่อการเรียนรู้จากของจริงที่หาภายในท้องถิ่นโดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก นับเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีความหมายและมีแบบแผนในการเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ ดังที่ พรพิไล เลิศวิชา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งที่โปรดปรานของนักเรียนประถมคือการเล่น การใช้เครื่องดนตรีง่าย ๆ ประกอบจังหวะในการร้อง การฟังนิทาน การอ่านบทร้องเล่น ถือเป็นบันไดก้าวไปสู่การอ่าน สังเกตได้จากการตั้งคำถามและตอบคำถามของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน และการอ่านเนื้อหาในบทเรียนด้วยความตั้งใจ จดจ่อต่อบทเรียนด้วยการกวาดสายตาไปตามเนื้อหาเพื่อค้นหาคำและประโยคสำคัญหรือแนวคิดหลักของเรื่องที่เรียนรู้อย่างตั้งใจเพื่อนำคำตอบไปร่วมกิจกรรมแข่งขันตอบคำถามระหว่างกลุ่มผ่านเกมที่ท้าทาย โดยในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะมีสมาธิจดจ่อและพยายามทำกิจกรรมที่หลากหลายผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ภายใต้บรรยากาศที่มีการผ่อนคลายโดยมีครูเป็นผู้ให้กำลังใจ ส่งเสริมแนวคิด ให้ข้อเสนอแนะและเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนบนความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างอารมณ์ดี ผู้เรียนจึงเกิดกำลังใจในการเรียนรู้และกระตือรือร้นต่อการทำกิจกรรมส่งผลให้ผู้เรียนสามารถค้นหาคำตอบจากใบงานกิจกรรมท่องโลกนักร้อโดยกระบวนการกลุ่มที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการตอบคำถามสอดคล้องกับ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ในการอ่านจับใจความแต่ละครั้งครูควรจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนช่วยกันตั้งคำถามและตอบคำถามจากเนื้อเรื่องที่อ่าน และมีการทำแบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อฝึกทักษะการสังเกต การจัดลำดับเหตุการณ์ และการเล่าเรื่องด้วยภาษาของตนเอง

ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด (ขั้นการทำความเข้าใจความหมายของคำประโยคและข้อความ)

กิจกรรมร่วมด้วยช่วยคิด ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมตามหลักการทำงานของสมองในข้อที่ 7-11 ที่กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้ของสมองที่ผ่านความสนใจและจดจ่อจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งการเรียนรู้ในขั้นนี้จะเกิดขึ้นทั้งในขณะที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวโดยสมองจะทำการจัดเก็บข้อมูลไว้เป็นระบบผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะต้องช่วยกันค้นหาความหมายของคำ ประโยค และข้อความจากบทอ่าน เพื่อให้ได้คำตอบว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไรอย่างไรผ่านกิจกรรมสำรวจและค้นหาใจความสำคัญของบทอ่านและจัดลำดับเหตุการณ์ของเรื่องผ่านกิจกรรมที่ออกแบบให้สมองได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงจากบัตรคำ บัตรภาพ จิ๊กซอร์ ภายใต้การสร้างสถานการณ์ที่ทำให้ทุกคนร่วมกันทำกิจกรรมให้สำเร็จทันเวลาที่กำหนดพบว่านักเรียนสามารถนำคำตอบมาเติมลงในใบงานได้ถูกต้องและมีทักษะการสังเกต การหาวิธีให้ได้มาซึ่งคำตอบและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำกิจกรรมต่างๆได้ดีผ่านสื่อต่างๆเช่นบัตรภาพ บัตรคำ และแถบประโยคใจความสำคัญของเรื่องเพื่อนำมาจัดเรียงใหม่ตามลำดับเหตุการณ์ โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักการออกแบบใบงานตามหลักของ Graphic Organizers ดังที่ ฉัตรวิภา เลิศวิชา (2557) ได้กล่าวว่า Graphic Organizers คือเครื่องมือจัดระบบความคิดที่ทำหน้าที่ช่วยจัดการกับเนื้อหา ข้อมูล และความคิดที่นักเรียนมีอยู่ในสมอง นอกจากนี้ยังช่วยกำกับและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้และความคิดใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพบว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ ข้อมูล ความคิดของตนเองจัดวางลงในใบงานกิจกรรมในชั้นต่างๆได้อย่างเป็นระบบและสนุกสนานผ่านใบงานที่ออกแบบโดยใช้ภาพประกอบที่จูงใจ ผ่านแผนภาพ แผนภูมิ เส้น ตารางที่ช่วยส่งเสริมการคิดให้กับผู้เรียนอย่างมีแบบแผนและมีการเชื่อมโยงของเหตุการณ์ที่เรียงลำดับไว้ซึ่งการที่สมองสามารถเห็นชุดข้อมูลที่เรียนอยู่ในรูปของแบบแผนจะช่วยทำให้ผู้เรียนจัดระบบข้อมูลความคิดในการเรียนได้สำเร็จเพราะสมองมีวิธีการแสวงหาความรู้โดยการทำความเข้าใจในรูปแบบของสิ่งที่เรียนรู้

ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ (การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)

กิจกรรมพิชิตความเข้าใจ เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องตามหลักการทำงานของสมองในข้อที่ 9-11 เมื่อสมองจัดเก็บข้อมูลไว้เป็นระบบสมองจะมีความเข้าใจและจดจำได้ดีผ่านประสบการณ์ตรง และการทำท่าย เมื่อผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมร่วมด้วยช่วยคิดมาแล้วผู้เรียนจะมีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นและสามารถเรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องจากบทอ่านผ่านแผนภาพความคิด ภาพวาด การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมุติ หรือการใช้สถานการณ์จำลองเพื่อถ่ายทอดสาระสำคัญจากบทเรียนตามแนวทางที่นักเรียนเลือกและถนัดโดยการนำเสนอผลงานผ่านใบงานกิจกรรมและการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ในขั้นนี้สังเกตพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านสามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดของตนเองที่มีต่อบทเรียนได้ถูกต้องตรงประเด็นอย่างมั่นใจ โดย

ในขั้นนี้ครูควรให้ความสนใจต่อความคิดและความรู้สึกของผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการตอบคำถามจากสิ่งที่คิด จากกิจกรรมดังกล่าวผู้วิจัยได้พบว่าผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้และถ่ายทอดสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างหลากหลายตามวิธีการที่ตนเองเลือก มีความคิดเป็นของตนเองสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้สมองหลังสารเคมีแห่งความสุขโดยโดปามีน จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีสมาธิ มีความมุ่งมั่น มีความกระตือรือร้น มีความสนใจจดจ่อและอยากจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ดังทฤษฎีสมองที่กล่าวไว้ว่า สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีอารมณ์กระตุ้นกำกับการเรียนรู้ นั้น ภาวะอารมณ์ในเชิงบวกจะช่วยให้สมองตอบสนองต่อข้อมูลและสมองใหญ่จะทำการเก็บข้อมูลนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและจะพัฒนาไปเป็นความจำที่ถาวรสอดคล้องกับวิทยากร เชียงกูล (2548) ที่ได้กล่าวว่าการนำเสนอข้อมูลในบริบทใดบริบทหนึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบ่งชี้ชุดของแบบแผนและสามารถเชื่อมต่อกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ ครูควรมีเทคนิคการสอน การจูงใจผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมโยงของบุคคลในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ผ่านการสะท้อนกลับและการรู้จักความคิดของตนเองในบรรยากาศที่ท้าทายแต่ผ่อนคลาย

ขั้นที่ 5 สร้างสรรค์ทางปัญญา (สร้างกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์)

1. กิจกรรมสร้างสรรค์ทางปัญญา เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องตามหลักการทำงานของสมองในข้อที่ 10-12 โดยสมองจะเข้าใจในสิ่งที่เรียนและจดจำได้ดีผ่านประสบการณ์ตรงสมองชอบการทำทนายต่อสิ่งที่เรียนรู้และมีลักษณะเฉพาะตน ดังนั้นในกิจกรรมขั้นนี้ผู้เรียนได้สร้างความหมายจากสิ่งที่อ่านโดยนำเสนอข้อคิดที่ได้จากการอ่านและนำเสนอแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตามความคิดเห็นและมวลประสบการณ์ที่แตกต่างระหว่างบุคคล โดยพบว่าผู้เรียนแต่ละคนโดยสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับประสบการณ์จริงของตนเองได้สังเกตได้จากผู้เรียนได้ให้ข้อเสนอแนะที่แตกต่างกันตามมวลประสบการณ์ของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการนำเสนอผลงานโดยภาพรวมสามารถบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ในรูปแบบที่นักเรียนเลือกในขั้นนี้พบว่าผู้เรียนสามารถบอกประโยชน์ที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนตามพื้นฐานประสบการณ์ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการอ่านและค้นหาประโยชน์ที่ได้จากการอ่านเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ซึ่งสอดคล้องกับ Caine R. and G. Caine (2005) ที่กล่าวว่าสมองจะแสวงหาความหมายและความเข้าใจจากประสบการณ์ในชีวิตตลอดเวลา การพยายามค้นหาความหมายเป็นสิ่งที่มาตั้งแต่เกิดเพื่อชีวิตที่อยู่รอด สมองจึงพยายามค้นหาและตอบสนองต่อสิ่งเร้าใหม่ๆ ดังนั้นการสอนที่ดีครูจึงควรคำนึงและยอมรับความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะตนของผู้เรียนภายใต้บริบทและประสบการณ์ของตนเอง

2. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อาจเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) เป็นการนำองค์ความรู้เรื่องสมองและธรรมชาติการทำงานของสมองมาใช้ออกแบบในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนนี้มีการผสมผสานหลักการสอนอ่านจับใจความกับหลักการเรียนรู้ของสมองที่จะช่วยให้ ทุกกิจกรรมการเรียนรู้มีความสนุกสนาน ทำทาย กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มศักยภาพการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายต่อบทเรียนและสามารถอยู่กับกิจกรรมการอ่านได้เป็นเวลานานจนจบกระบวนการเรียนรู้ การใช้เกมและเพลงเข้ามาช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนมีความกระฉับกระเฉง ในแต่ละขั้นตอนมีการแข่งขันกับเวลาในการทำกิจกรรม และการแข่งขันระหว่างกลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเอง ทำทายต่อการคิดหาคำตอบ ได้เห็นบรรยากาศที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกันทำงานให้ถึงเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2553) ที่กล่าวว่า การเรียนในระดับประถมศึกษา นักเรียนจะต้องมีการเตรียมความรู้ในแขนงวิชาต่างๆ ครูผู้สอนควรต้องคำนึงถึงบรรยากาศที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีความร่วมมือกันสามารถใช้สื่อการสอนและมุมประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมทำให้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์หาเหตุผลใช้ประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงต่อการแก้ปัญหาได้ ในขณะที่เกี่ยวกับการสอนด้วยวิธีปกติครูผู้สอนจะเน้นการสอนแบบบรรยายโดยไม่มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ขาดการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ทำทายให้ผู้เรียนได้คิดได้ค้นหาคำตอบร่วมกับเพื่อน อาจส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ไปตามรูปแบบที่ครูกำหนดทำให้บทเรียนไม่น่าสนใจโดยเฉพาะผู้เรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย อ่านหนังสือไม่คล่องซึ่งเกิดจากความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน กิจกรรมการอ่านจับใจความสำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้จึงเป็นเรื่องยากและน่าเบื่อทำให้ผู้เรียนไม่ชอบอ่านเป็นผลให้ไม่สามารถจับใจความสำคัญจากบทเรียนได้ดังที่ แม้นมาศ ขวลิต (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การสอนอ่านจับใจความให้บรรลุถึงเป้าหมายไม่ใช่เรื่องง่าย ครูควรมีเทคนิคการสอน รวมทั้งสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีกิจกรรมที่ดี

รวมถึงการมีแบบฝึกหัดที่ช่วยส่งเสริมการอ่านโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องมีความเข้าใจในพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย สอดคล้องกับ วิลลิตซ์ สุนทรโรจน์ (2549) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่าน ด้านสื่อการเรียนการสอนที่มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้เพราะสื่อเป็นตัวกลางการสื่อสารระหว่างครูกับผู้เรียนให้เข้าใจได้ตรงกัน และช่วยให้บทเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีความน่าสนใจมากขึ้นกว่าการสอนที่มีครูอธิบายเพียงอย่างเดียว สังเกตพบว่าในกลุ่มเด็กที่เรียนอ่อนและเด็กสมาธิสั้นในกลุ่มทดลองมีคะแนนความสามารถในการอ่านที่สูงขึ้นเมื่อได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐาน เพราะได้สังเกตพบว่าผู้เรียนกลุ่มดังกล่าวมีความกระตือรือร้นต่อการอ่านและการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนมีการแบ่งปันความคิดแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความถนัดและความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเป็นมิตรช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสนุกกับการได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการเล่นทำให้ผู้เรียนเปิดใจที่จะเรียนรู้ ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านที่ดีขึ้นสอดคล้องกับ Caine R. and G. Caine (2005) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ทุกคนเกิดมาพร้อมกับสมองที่มีหน้าที่ในการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นพื้นฐานโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงาน หากสมองยังทำงานปกติการเรียนรู้ก็จะดำเนินต่อไปตามธรรมชาติหากไม่อยู่ในสภาวะของการถูกข่มขู่ กดดัน และตึงเครียด การเรียนรู้ก็จะดำเนินต่อไป ในการสอนด้วยวิธีปกติครูผู้สอนจะใช้รูปแบบการสอนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ซึ่งเน้นการสอนแบบบรรยาย อธิบาย ตามเนื้อหาทำให้ขาดการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มเด็กที่เรียนอ่อนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีปกติพบว่าความสามารถในการอ่านไม่พัฒนาขึ้น เพราะขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนและไม่สนุกกับการอ่านอาจเป็นผลมาจากการอ่านไม่คล่อง อ่านช้า และไม่มีนิสัยรักการอ่าน ขาดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้จากบทเรียนการอ่านจึงเป็นเรื่องยาก น่าเบื่อและไม่อยากทำสำหรับผู้เรียนส่งผลให้ความสามารถในการอ่านจับใจความไม่พัฒนาขึ้นเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับผู้เรียนที่เรียนอ่อนที่ได้รับการสอนด้วยกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานซึ่งมีความสามารถในการอ่านจับใจความเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการอ่านครูควรชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีการวางแผนเป้าหมายในการเรียนรู้ทุกครั้ง และควรอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรมอย่างถูกต้องชัดเจนตามขั้นตอนกิจกรรมและนำเสนอตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็นภาพและวิธีการทำงานอย่างถูกต้องเป็นระบบ
2. การเลือกบทอ่านที่จะใช้ในกิจกรรมการอ่านมีความสำคัญอย่างมากต่อการส่งเสริมความสนใจในการอ่านของผู้เรียนซึ่งไม่ควรเลือกบทอ่านที่ผู้เรียนขาดพื้นฐานความรู้เดิมในเรื่องนั้นๆ เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจและมองเป็นเรื่องยาก ไม่สนุก เพราะไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่

จากประสบการณ์เดิมในเรื่องนั้นๆ ได้ตั้งนั้นเนื้อหาของบทอ่านควรเหมาะเลือกให้เหมาะแก่วัยและพัฒนาการทางสมองของผู้เรียนโดยให้มีความสัมพันธ์กับระดับความสามารถในการอ่านของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

3. การทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอนครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันโดยใช้กระบวนการกลุ่มระดมความคิดพิชิตความเข้าใจและร่วมแรงร่วมใจในการช่วยกันทำงาน การซึ่งควรออกแบบการจัดกลุ่มผู้เรียนแบบละความสามารถโดยมีครูคอยให้คำแนะนำในการแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความสามารถของสมาชิกภายในกลุ่มตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าในตนเองและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยกันระดมสมองหาคำตอบจากใบงานที่ครูกำหนดให้เสร็จทันเวลา

4. การสร้างบรรยากาศและการส่งเสริมกำลังใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในทุกกิจกรรมมีความสำคัญอย่างมากต่อการส่งเสริมการเรียนรู้เพราะจะช่วยกระตุ้นให้สมองของผู้เรียนหลังสารเคมีแห่งความสุขโดย โดปามีน จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดสมาธิ อารมณ์และเจตคติมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ครูจึงควรมีความเข้าใจและให้ความสำคัญในความแตกต่างของผู้เรียนโดยจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนทั้งด้านอารมณ์และเจตคติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งควรมีการทำการศึกษามีการจัดกิจกรรมการอ่านอย่างต่อเนื่องตลอดจนมีการทดลองใช้อย่างน้อยหนึ่งภาคเรียนเพื่อฝึกให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและเรียนรู้กระบวนการกลุ่มผ่านการทำงานอย่างเป็นระบบมีความคล่องแคล่วในวิธีการคิดตามขั้นตอนการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ตามหลักการทำงานของสมอง

2. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวิธีการสอนอ่านจับใจความที่ได้รับการสอนโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ เช่นในกลุ่มเด็กที่สมาธิสั้นเพราะการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานเป็นแนวทางหนึ่งซึ่งออกแบบการเรียนรู้โดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลและยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนที่สมาธิสั้นเกิดกำลังใจและมีทัศนคติบวกต่อการเรียนรู้ส่งผลให้กระตือรือร้นและจดจ่อต่อกิจกรรมต่างๆในการเรียนภายใต้บรรยากาศที่ผ่อนคลายช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุกสนานต่อการเรียนรู้

3. ควรมีการนำกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานไปใช้กับผู้เรียนในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของกิจกรรม

รายการอ้างอิง

- Bloom, B. S., at al. (1964). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*. New York: Mcgraw-Hill Book Company.
- Caine R. and G. Caine. (2005). 12 Principles for Brain-Based Learning.
<http://www.cainelearning.com/brain-mind-principles/>
- Gardner, H. (1993). *Multiple intelligence: The theory in practice*. New York: Basicbook.
- Jensen, E. (2000). *Brain-Based Learning*. San Diego: Brain Store Incorporated.
- McCullough, C. (1975). Responses of Elementary School Children to Common Types of Reading Comprehension Questions. *Journal of Educational Research*, 51, 65-70.
- MILLER.L. (1972). *Deleoping Reading Efficiency (3rd ed ed.)*: Minneapolis,Burgers Pub.
- Perkins, P. g. (1982). Decoding Skill and Vocabulary Knowledge in Reading Comprehension. *Dissertation Abstracts International*, 43(3802-A).
- Piaget, J. (1999). *The Construction of Reality in the chill*. New York: Routledge Kegan Paul.
- Smith, F. (1971). *Understanding Reading: a Psycholonquistic Analysis of Reading and Learning To Read*. New York Holt, Rinehrat Winstone, Inc.
- กมลพรรณ ชิวพันธุ์ศรี. (2548). สมอองและการเรียนรู้อ. หมอชาวบ้าน, 17-26.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกวิท ประวาลพฤษช์. (2549). *Brain-Base Learning การเรียนรู้อที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอองและสร้างพหุปัญญา (M) ด้วยโครงงาน*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาวิชาการ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉัตรวิภา เลิศวิชา. (2557). *GO GRAPHIC ORGANIZERS (พัฒนากระบวนการและทักษะการคิด)*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิงจำกัด (มหาชน).
- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2554). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาษาไทย.
<https://www.gotoknow.org/posts/424756>

- ฐะปะนีย์ นาครทรรพม. (2545). การสอนภาษาไทยขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ณัฐสุภาภรณ์ ยิ่งสง่า. (2550). การเปรียบเทียบการอ่านจับใจความภาษาไทยและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมตามหลักการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและการจัดกิจกรรมตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต), มหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ทิตินา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่3 ed.). กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการ.
- นิศรา เสือคล้าย. (2550). การวิจัยและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถทางการคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิจัยการศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- บันลือ พุกกะวัน. (2532). มิติใหม่ในการสอนอ่าน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรพิไล เลิศวิชา. (2550). สมองเรียนรู้อย่างไร. กรุงเทพมหานคร: ศาลาแดง.
- พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร. (2550a). สมองวัยเริ่มเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิทยาการการเรียนรู้.
- พรพิไล เลิศวิชา และ อัครภูมิ จารุภากร. (2550b). ออกแบบกระบวนการเรียนรู้โดยเข้าใจสมอง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิทยาการการเรียนรู้.
- พัชนี หนูคง. (2546). การสร้างชุดการสอนการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- พัชรี แซ่สุ่น. (2545). การสร้างชุดการสอนเพื่อใช้เสริมสมรรถภาพการอ่านในใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4. (ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- แม่นมาศ ขวลิต. (2544). แนวทางส่งเสริมการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่2 ed.). กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพฯ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- วนิษา เรช. (2550). อัจฉริยะสร้างได้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยยูเนียนกราฟฟิกส์.
- วรรณิ โสสมประยูร. (2544). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร.
- วิทยากร เชียงกุล. (2548). เรียนลึกรู้ไวใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). นวัตกรรมตามแนวคิด *Backward Design*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- แวมมยุรา เหมือนนิล. (2541). การอ่านจับใจความ. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2543). สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้อย่างไร.
กรุงเทพมหานคร: สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สถาบันวิทยาการการเรียนรู้. (2549). *BRAIN-BASE LEARNING*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิทยาการ
การเรียนรู้.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2558). สรุปผลการประเมิน PISA 2015.
<http://pisathailand.ipst.ac.th/pisa/reports/pisa2015summaryreport>
- สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้. (2550). การจัดการเรียนรู้ตามหลัก *Brain –
Based Learning*. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. (2544). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สายสุณี สุกุลแก้ว. (2533). การพัฒนาชุดทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 1. (2555). รายงานการประเมินผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558.
กรุงเทพมหานคร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2555). แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่สอดคล้องกับ
พัฒนาการทางสมอง. กรุงเทพมหานคร.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2544). หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2545). เทคนิควิจัยด้านการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่3 ed.). กรุงเทพมหานคร: ไทย
วัฒนาพานิช.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2553). พัฒนาทักษะภาษา พัฒนาความคิดด้วยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอน
ภาษาไทย (พิมพ์ครั้งที่8 ed.). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี สัณห์หวี. (2550). ทฤษฎีการเรียนรู้ของสมองสำหรับพ่อ แม่ ครูและผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร:
มิตรสัมพันธ์.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2546). การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง.
กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สำเนา

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 6131

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กันยายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ปิตินันท์ สุทธสาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางภณิตา พงศ์วัชร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี อาจารย์ ดร. ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวินิตย์ สงคราม)

รักษาการแทนรองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนรักษาการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทรนิสิตผู้วิจัย: 089-7809688 E-mail: judy_mookzy.acsp@hotmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59-6130

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กันยายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมใจ บุญอุรพิภิญโญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางภณิตา พงศ์วัชร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้หมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี อาจารย์ ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษาราชการแทนรองคณบดี

ปฏิบัติการแทนรักษาราชการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทรนิสิตผู้วิจัย: 089-7809688 E-mail: judy_mookzy.acsp@hotmail.com

สำเนา

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 6132

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กันยายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤกร รุจิเรข

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางภณิตา พงศ์วัชร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี อาจารย์ ดร. ยุรวรรณ คล้ายมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษาการแทนรองคณบดี

ปฏิบัติการแทนรักษาการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทรนิสิตผู้วิจัย: 089-7809688 E-mail: judy_mookzy.acsp@hotmail.com

สำเนา

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- ๕128

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กันยายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ลินจง อินทร์พรหม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางภณิตา พงศ์วีชร์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี อาจารย์ ดร. ยรวุฒิ คัลลายมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นาวินิตย์ สงคราม)

รักษาการแทนรองคณบดี

ปฏิบัติการแทนรักษาการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทรนิสิตผู้วิจัย: 089-7809688 E-mail: judy_mookzy.acsp@hotmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 6129

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

29 กันยายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวิษ วิเชียรพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางภณิตา พงศ์วัชร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี อาจารย์ ดร. ยุรวัฒน์ คล้ายมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนาวนิตย์ สงคราม)

รักษาการแทนรองคณบดี

ปฏิบัติกรแทนรักษาการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทรนิสิตผู้วิจัย: 089-7809688 E-mail: judy_mookzy.acsp@hotmail.com

ที่ ศธ 0512.6(2791.10)/59- 6620

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์พรพิไล เลิศวิชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางภณิตา พงศ์วัชร นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” โดยมี อาจารย์ ดร.สุรวัฒน์ คล้ายมงคล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยศวีร์ สายฟ้า)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร 0-2218-2565 ต่อ 6732

เบอร์โทรนิสิตผู้วิจัย: 089-7809688 E-mail: judy_mookzy.acsp@hotmail.com

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง : นักเรียนเลือกกากบาท (X) คำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

อ่านบทกลอนต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 – 2

ต้นแคออกดอกไสวในหน้าหนาว ใส่แกงส้มสรรพคุณสมุนไพร	ดอกสีขาวยช่วยสร้างภูมิคุ้มกันได้ กินเสียก่อนป้องกันไว้ “ ไข้หวัดลม ” (ผู้แต่ง : ผศ.ประทีปอง คล้ายสุบรรณ)
---	--

1. ดอกแคมีมากในฤดูใด (ความรู้-ความจำ)
 - 1) ฤดูร้อน
 - 2) ฤดูหนาว
 - 3) ฤดูฝน
 - 4) ฤดูแล้ง
2. “ไข้หวัดลม” หมายถึงโรคในข้อใด (การคิดวิเคราะห์)
 - 1) หวัด
 - 2) ตาแดง
 - 3) ท้องร่วง
 - 4) บาดทะยัก

อ่านบทกลอนแล้วตอบคำถามข้อ 3

พวกเราทำนา ไถหว่านอดทน ต้นข้าวงอกงาม หุ่นฟางนั้นไฉ	เมื่อคราหน้าฝน หวังผลตั้งใจ มียามเฝ้าให้ คอยไล่กาดำ (ผู้แต่ง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤกร รุจิเรข)
---	--

3. “พวกเราทำนา เมื่อคราหน้าฝน” คำว่า **พวกเรา** หมายถึงผู้ประกอบอาชีพใด (ความเข้าใจ)
 - 1) ค้าขาย
 - 2) ประมง
 - 3) เพาะปลูก
 - 4) เลี้ยงสัตว์

อ่านบทรื่องเล่นแล้วตอบคำถามข้อ 4

บทรื่องเล่น “ รี้ รี้ ข้าวสาร ”		
รี้ รี้ ข้าวสาร	สองทะนานข้าวเปลือก	เลือกท้องโบลาน
เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน	คดข้าวใส่จาน	พานเอาคนข้างหลังไว้
แหล่งที่มา : สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช		

4. คำว่า “ รี้รี้ ” มีความหมายตรงกับข้อใด(ความเข้าใจ)

1) สีสัน	2) จำนวน
3) น้ำหนัก	4) ลักษณะ

อ่านบทรื่องเล่นแล้วตอบคำถามข้อ 5

บทรื่องเล่น “ จ้าจี้ผลไม้ ”	
จ้าจี้ผลไม้	แดงไทย แดงกวา
ขนุน น้อยหน้า	พุทรา มังคุด
ละมุด ลำไย	มะเฟือง มะไฟ
มะกรูด มะนาว	มะพร้าว ส้มโอ
ฟักแฟง แดงโม	ไชโย โห้ฮิ้ว
แหล่งที่มา : สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช	

5. นักเรียนคิดว่าการรับประทานผักและผลไม้ดีหรือไม่ เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)

- 1) ดีเพราะทำให้อ้วนท้วนสมบูรณ์
- 2) ดีเพราะทำให้ร่างกายได้รับวิตามิน
- 3) ไม่ดีเพราะผลไม้บางชนิดมีรสเปรี้ยว
- 4) ไม่ดีเพราะผักบางชนิดรับประทานยาก

อ่านบทกล่อมเด็กแล้วตอบคำถามข้อ 6 – 9

บทเพลงกล่อมเด็ก "กาเหว่า"

เจ้านกกาเหว่าเอ๋ย	ไซ้ให้ไว้แม่กาฟัก
แม่มากี่หลงรัก	คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาข้าวมาเพื่อน	คาบเอาเหยื่อมาป้อน
ถนอมไว้ในรังนอน	ซ่อนเหยื่อมาให้กิน
ปีกเจ้ายังอ่อนคลอแคล	ท้อแท้จะสอนบิน
พาลูกไปหากิน	ที่ปากน้ำพระคงคา

(บทเพลงกล่อมเด็ก, หอสมุดวชิรญาณ รวบรวม)

6. “แม่มากี่หลงรัก คิดว่าลูกในอุทร” คำว่า **อุทร** มีความหมายตรงกับข้อใด (ความเข้าใจ)
- 1) ท้อง
 - 2) หัวใจ
 - 3) หน้าอก
 - 4) กระเพาะ
7. นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย (การคิดวิเคราะห์)
- 1) ไซ้ให้แม่กาฟัก
 - 2) แม่มากี่หลงรัก
 - 3) คาบเอาเหยื่อมาป้อน
 - 4) ถนอมไว้ในรังนอน
8. เพราะเหตุใด แม่กา จึงเลี้ยงลูกนกกาเหว่า (การวิเคราะห์)
- 1) เอ็นดู
 - 2) รู้หน้าที่
 - 3) ช่วยเหลือ
 - 4) เข้าใจผิด
9. พระคุณของแม่ในข้อใดตรงกับเนื้อเรื่อง (การวิเคราะห์)
- 1) พาเราไปเที่ยวและซื้อของเล่น
 - 2) พาเราไปทำงานทำเมื่อเราเรียนจบ
 - 3) ส่งให้เราเรียนหนังสือในโรงเรียนที่ดี
 - 4) ฝ่าเสี่ยงดูเราให้เติบโตอย่างปลอดภัย

อ่านบทอาขยานแล้วตอบคำถามข้อ 10– 11

เด็กน้อย	
เด็กเอ๋ย เด็กน้อย	ความรู้ เรายังด้อย เร่งศึกษา
เมื่อเติบโตใหญ่ เราจะได้ มีวิชา	เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพ สำหรับตน
ได้ประโยชน์ หลายสถาน เพราะการเรียน	จงพากเพียร ไปเถิด จะเกิดผล
ถึงลำบาก ตรากตรำ ก็จำทน	เกิดเป็นคน ควรหมั่น ขยันเอย
	(ดอกสร้อยสุภาษิต, กระทรวงศึกษาธิการ.)
	บทอาขยานบทหลัก

10. ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา คำว่า **ด้อย** มีความหมายตรงกับข้อใด (ความเข้าใจ)

1) มีอายุน้อย	2) มีความรู้ด้อย
3) มีทรัพย์สินน้อย	4) มีความคิดน้อย

11. “เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน” หมายถึงสิ่งใด (ความเข้าใจ)

1) การทำงาน	2) วิชาความรู้
3) สมุดหนังสือ	4) เครื่องมือช่าง

อ่านบทท่องเล่นแล้วตอบคำถามข้อ 12

บทอาขยาน ฝนตกแดดออก	
ฝนตกแดดออก	นกกระจอกแปลกใจ
โผบินบินไป	ไม่รู้หนทาง
ไปพบมะพร้าว	นกหนาวครวญคราง
พื้มะพร้าวใจกว้าง	ขอพักสักวัน
	(ผู้แต่ง : ศาสตราจารย์กิตติคุณฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

12. นักเรียนคิดว่า **พื้มะพร้าว** เป็นแบบอย่างที่ดีให้เราปฏิบัติตามในเรื่องใด (การนำไปใช้)

1) ขยันหมั่นเพียร	2) เมตตาปราณี
3) มีน้ำใจไมตรี	4) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

อ่านบทเพลงต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13 – 16

เพลงต้นไม้ของพ่อ

นานมาแล้วพ่อได้ปลูกต้นไม้ไว้ให้เรา เพื่อวันหนึ่งจะบังลมหนาวและคอยเป็นร่มเงา
ปลูกไว้เพื่อพวกเราทุกคน พ่อใช้เหงื่อแทนน้ำรดลงไป เพื่อให้ผลิดอกใบออกผล
ให้เราทุกคนเติบโตอย่างร่มเย็นในบ้านเรา ผ่านมาแล้วห้าสิบปี ต้นไม้นั้นสูงใหญ่
ลมแรงเท่าไรก็บรรเทา ออกผลให้กับกิน แลกใบเพื่อให้ร่มเงา คอยดูแลเรา
ให้เรายังมีวันต่อไป

คำร้อง/ทำนอง: นิตินพงษ์ ห่อนาค

13. ประโยชน์ของต้นไม้ในข้อใดไม่ได้กล่าวไว้ในบทเพลง(ความรู้-ความจำ)
- 1) ให้ร่มเงา
 - 2) ให้ดอกออกผล
 - 3) บังลมหนาว
 - 4) ป้องกันน้ำท่วม
14. ให้เราทุกคนเติบโตอย่างร่มเย็นในบ้านเรา คำว่าเราทุกคนหมายถึงใคร (ความรู้- เข้าใจ)
- 1) ชาวไทย
 - 2) ชาวบ้าน
 - 3) ชาวป่าชาวเขา
 - 4) ชาวต่างชาติ
15. จากบทเพลงนักเรียนจะช่วยดูแลต้นไม้ที่พ่อปลูกได้อย่างไร (การคิดวิเคราะห์)
- 1) มีความสามัคคี
 - 2) มีจิตอาสาต่อสังคม
 - 3) มีความขยันหมั่นเพียร
 - 4) ไม่ตัดไม้ทำลายป่า รักษาสิ่งแวดล้อม
16. ถ้าทุกคนไม่ช่วยกันดูแลต้นไม้ที่พ่อปลูกนักเรียนคิดว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในวันข้างหน้า (การประเมินค่า)
- 1) น้ำท่วม
 - 2) อากาศเป็นพิษ
 - 3) ลมพายุพัดแรง
 - 4) ต้นไม้มีราคาแพง

อ่านบทร้องเล่นแล้วตอบคำถามข้อ 17

เพลงลอยกระทง

วันเพ็ญเดือนสิบสอง	น้ำกั้นองเต็มตลิ่ง
พวกเราทั้งหลายชายหญิง	สนุกกันจริงวันลอยกระทง
	เนื้อเรื่อง : ครูแก้ว อัจฉริยะกุล วันเพ็ญ

17. วันเพ็ญเดือนสิบสอง **เดือนสิบสอง** หมายถึงข้อใด (ความรู้- ความจำ)

1) มกราคม	2) เมษายน
3) พฤษภาคม	4) พฤศจิกายน

อ่านบทร้องเล่นแล้วตอบคำถามข้อ 18 – 19

บทเพลง “ส้มตำ”

ต่อไปนี้จะเล่าถึงอาหารอร่อย	คือส้มตำกินบ่อยรสชาติแซบจั่ง
วิธีการก็ง่ายจะกล่าวได้ดังนี้	มันเป็นวิธีพิเศษเหลือหลาย
ไปซื้อมะละกอลูกขนาดพอเหมาะเหมาะ	สับสับเฉาะเฉาะไม่ต้องมากมาย
ตำพริกกับกระเทียมยอดเยี่ยมกลืนอายุ	มะนาวน้ำปลาน้ำตาลทรายน้ำตาลปีปถ้ามี
ปรุงรสให้เยี่ยมหนอใส่มะละกอลงไป	อ้อ อย่าลืมใส่กุ้งแห้งป่นของดี
มะเขือเทศเร็วเข้าถั่วฝักยาวเร็ววี	เสร็จสรรพแล้วชียกออกจากครัว
	พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

18. “รสชาติแซบจั่ง” มีความหมายตรงกับข้อใด (ความรู้-ความจำ)

1) รสดี	2) เผ็ดร้อน
3) มันเค็ม	4) เปรี้ยวหวาน

19. ข้อใดคือใจความสำคัญของบทเพลงส้มตำ (ความรู้-ความจำ)

1) วิธีการทำ	2) ประโยชน์
3) เครื่องปรุง	4) วิธีรับประทาน

20. จากบทเพลงพระราชนิพนธ์ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนการทำส้มตำได้ถูกต้อง (การนำไปใช้)

1) สับมะละกอ	2) ใส่มะนาวน้ำปลา
3) ใส่มะละกอ	4) ตำพริกกระเทียม

ข้อใดลำดับขั้นตอนการทำส้มตำได้ถูกต้อง

1) 1-4-2-3	2) 4-2-1-3
3) 1-2-3-4	4) 3-4-2-1

อ่านบทเพลงแล้วตอบคำถามข้อ 21

บทเพลง "ใครหนอ"

ใครหนอ รักเรา เท่าชีวี	ใครหนอ ปราณี่ ไม่มีเสื่อมคลาย
ใครหนอ รักเราใช้เพียงรูปกาย	รักเขาไม่หน่าย มิคิดทำลาย ใครหนอ
ใครหนอ เห็นเรา เศร้าทรวงใน	ใครหนอ เอาใจปลอบเราเรื่อยมา
ใครหนอ รักเราดังดวงแก้วตา	รักเขากว้างกว่า พื้นพสุธา นภากาศ
	เนื้อร้องโดย : สุรพล โทณะวณิก

21. ใจความสำคัญของบทเพลง ใครหนอ กล่าวถึงความรักของใคร(การคิดวิเคราะห์)

1) พ่อแม่ที่มีต่อลูก	2) คุณครูที่มีต่อศิษย์
3) ในหลวงที่มีต่อประชาชน	4) คนไทยที่รักประเทศไทย

อ่านนิทานเรื่อง เด็กเลี้ยงแกะแล้วตอบคำถามข้อ 22

นิทานเรื่อง เด็กเลี้ยงแกะ

วันหนึ่งเด็กเลี้ยงแกะนึกสนุกจึงตะโกนบอกชาวบ้านว่าหมาป่ามากินแกะหมดแล้ว ชาวบ้านรีบวิ่งมาช่วยแต่พบว่าไม่มีหมาป่ามาจริง หลังจากนั้นเด็กเลี้ยงแกะตะโกนบอกชาวบ้านอีกครั้งชาวบ้านไม่เชื่อจึงไม่มาช่วยอีก ครั้นหมาป่ามาจริงเด็กเลี้ยงแกะตะโกนก็ไม่มีใครมาช่วยหมาป่าจึงกินแกะจนหมด

ผู้แต่ง : ปลายพู่กันสีรุ้ง

22. เหตุการณ์ใดต่อไปนี้สอดคล้องกับนิทานข้างต้น (การคิดวิเคราะห์)

1) การไม่ทำการบ้าน	2) การทะเลาะกับเพื่อน
3) การขโมยดินสอเพื่อน	4) การโกหกครูว่าไม่สบาย

อ่านนิทานเรื่อง มดกับนกพิราบ แล้วตอบคำถามข้อ 23-26

นิทานเรื่อง มดกับนกพิราบ

กาลครั้งหนึ่งมีมดตัวหนึ่งลงดื่มกินน้ำที่ริมธาร อนิจจาเจ้ามดลื่นไหลลงสู่ลำธารนั้น มันพยายามตะเกียกตะกายขึ้นจากลำธารนั้น แต่มันก็ไม่สามารถนำตนเองขึ้นกระแสน้ำในลำธารนั้นได้ ทันใดนั้นเองเจ้านกพิราบตัวหนึ่งบินผ่านมา มันนึกสงสารจึงเด็ดใบไม้ลงไปให้มดเกาะ เจ้ามดเกาะใบไม้และขึ้นฝั่งได้อย่างปลอดภัย เจ้ามดขอบคุณเจ้านกพิราบนั้นและบอกแก่เจ้านกพิราบว่า สักวันหนึ่งมันจะหาทางตอบแทนบุญคุณแก่เจ้านกพิราบหลายวันต่อมา มีนายพรานคนหนึ่งเห็นเจ้าพิราบเข้า จึงจ้างคนศรหวังจะยิงนกพิราบไปเป็นอาหาร เจ้ามดน้อยเห็นเข้าจึงรีบวิ่งไปบนเท้านายพราน และกัดนายพรานสุดแรงลูกศรพลาดเจ้านกพิราบ เจ้านกพิราบรู้ตัวจึงบินหนีไป

23. นิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ใด (ความรู้-ความจำ)
1) ไร่	2) นา
3) ป่า	4) สวน
24. เหตุการณ์ในข้อใดที่เกิดขึ้นเป็นลำดับแรก (ความเข้าใจ)
1) นกพิราบบินหนีไป	2) มดกัดเท้านายพราน
3) นกพิราบเด็ดใบไม้ให้มดเกาะ	4) นายพรานกำลังจะยิงนกพิราบ
25. จากนิทานเรื่อง มดกับนกพิราบ นักเรียนสามารถนำแบบอย่างที่ดีของมดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร (การนำไปใช้)
1) คาเมลให้เพื่อนยืมดินสอ	2) เมทิกาแบ่งขนมให้เพื่อน
3) ธัชกฤษช่วยเพื่อนที่ถูกรังแก	4) มะลิเล่นกับเพื่อนด้วยความสามัคคี

อ่านข้อความแล้วตอบคำถาม ข้อ 26

เรื่อง ทองแดง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงรับลูกสุนัขตัวน้อยและพระราชทานชื่อสุนัขว่า "ทองแดง" คุณทองแดงเป็นสุนัขทรงเลี้ยงที่มีกิจกรรมายาทเรียบร้อยมีสัมมาคารวะเมื่อเวลาที่ลูก ๆ ของคุณทองแดงเข้าเฝ้าฯ ก็จะแสดงความดีใจกระโดดขึ้นนั่งบนพระเพลาแล้วเลียพระพักตร์แต่คุณทองแดงไม่เคยทำเช่นนั้นเลยเวลาเฝ้าฯจะนั่งอยู่ต่ำกว่าเสมอแม้จะทรงดึงตัวขึ้นมากอดคุณทองแดงก็จะหมอบลงกับพื้น และทำหูลู่อ่างนอบน้อม เจียมเนื้อเจียมตัวคล้ายๆ กับแสดงว่า "ไม่อาจเอื้อม" เวลาเข้าเฝ้าฯ คุณทองแดงจะหมอบในท่าประจำคือประสานมือไว้ข้างหน้า เป็นที่คุ้นเคยดีสำหรับผู้ที่เคยพบเห็นมีข้าราชการบริพารผู้หนึ่งกล่าวว่า ถ้าจะดูการหมอบเข้าเฝ้าฯ อย่างถูกต้องให้คุณทองแดง

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

26. นักเรียนคิดว่าผู้ที่ได้อ่านเรื่องราวของคุณทองแดงสุนัขทรงเลี้ยงแล้วจะเกิดความรู้สึกอย่างไรมากที่สุด (ความเข้าใจ)

1) สบายใจ	2) สนุกสนาน
3) ประทับใจ	4) ภาคภูมิใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 27 – 29

“รังนกและไข่นก มีลักษณะและขนาดแตกต่างกันตามชนิดของนก นักสัตวศาสตร์สามารถบอกได้ว่าเป็นรังและไข่ของนกประเภทใด โดยตรวจรังและไข่นกเท่านั้น ไข่นกต่าง ๆ จะมีสีสันต่างกัน นกที่วางไข่ตามโพรงไม้โพรงดินมักจะมีสีขาวย นกที่วางไข่ตามกอหญ้า ดิน ทราย หิน จะมีสีสันคล้ายกับพื้นที่บริเวณนั้นเพื่อพรางตาศัตรูของมัน”

27. ขนาดไข่ของนกที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอะไร (ความรู้-ความจำ)

- 1) รังนก
- 2) ขนาดของนก
- 3) ชนิดของนก
- 4) รูปร่างของนก

28. ไช่นกที่มีสีขาจะอยู่ในบริเวณใด (ความเข้าใจ)

- 1) กอหญ้า
- 2) โขดหิน
- 3) ดินทราย
- 4) โพรงไม้

29. ไช่นกจะมีสีสันทคล้ายกับพื้นที่บริเวณนั้น เพื่อป้องกันอะไร

(การคิดวิเคราะห์)

- 1) แสงแดด
- 2) ศัตรูของนก
- 3) การปะปนกับไชนกชนิดอื่น
- 4) การปะปนกับไข่ของสัตว์อื่น

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 30

ภัยแล้งยังอยู่ในขั้นวิกฤติ ทำให้สังคมเริ่มตระหนักถึงคุณค่าของน้ำ ข้อควรรู้ในขณะที่ซักผ้าไม่ควรเปิดน้ำทิ้งไว้ตลอดเวลาเพราะจะเสียน้ำถึง 9 ลิตรต่อนาที ควรรวบรวมผ้าให้ได้มากพอต่อการซักแต่ละครั้ง ทั้งการซักด้วยมือและเครื่องซักผ้า เมื่อต้องล้างถ้วยชามภาชนะ ควรใช้กระดาษเช็ดคราบสกปรกก่อน แล้วล้างพร้อมกันในอ่างน้ำจะประหยัดเวลา ประหยัดน้ำและให้ความสะอาดมากกว่าล้างจากก๊อกโดยตรง ซึ่งจะสิ้นเปลืองน้ำ 9 ลิตรต่อนาที

ข้อมูลจากการประปานครหลวง

30. นักเรียนคิดว่าภัยแล้ง เกิดจากสาเหตุใดเป็นสำคัญ (การคิดวิเคราะห์)

- 1) อากาศร้อนอบอ้าว
- 2) ใช้น้ำไม่ประหยัด
- 3) สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ
- 4) ตัดต้นไม้ทำลายป่า

ภาคผนวก ค
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย

แบบประเมินความสอดคล้องแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง การอ่านจับใจความ
 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดการประเมินผลการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

ชื่อเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อ
 ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
 EFFECTS OF BRAIN-BASED LEARNING READING ACTIVITY ON
 READING COMPREHENSION ABILITY OF THIRD GRADE ELEMENTA
 RY STUDENTS

เสนอโดย นางภณิตา พงศ์วัชร เลขประจำตัวนิสิต 5783852027
 ภาควิชา หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาประถมศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ยุรวัดน์ คล้ายมงคล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการอ่านตามแนวคิดสมองเป็นฐานกับวิธีการสอนแบบปกติ

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านพิจารณาแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความว่าข้อสอบแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือไม่อย่างน้อยเพียงไร โดยกำหนดให้

1	หมายถึง	แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด
- 1	หมายถึง	แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด

ลงชื่อ

.....
 (ผู้เชี่ยวชาญ)

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3**

โดยผู้เชี่ยวชาญ.....ตำแหน่ง.....

**คำชี้แจง: โปรดพิจารณาและประเมินความสอดคล้องโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องความคิดเห็น
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดย**

1 หมายถึงแน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึงไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

- 1 หมายถึงแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
ท1.1 ป.3/2 อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน	อ่านบทกลอนต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ1-3 ต้นแคออกดอกไสวในหน้าหนาว ดอกสีขาวช่วยสร้างภูมิคุ้มกันได้ ใส่แกงส้มสรรพคุณสมุนไพร กินเสียก่อนป้องกันไว้ “ไขหัวลม”			
ท1.1 ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถาม เชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่ อ่าน	1. ต้นแคออกดอกในฤดูใด (ความรู้-ความจำ) 1) ฤดูร้อน 2) ฤดูหนาว 3) ฤดูฝน 4) ฤดูใบไม้ผลิ			
ท1.1 ป.3/4 ลำดับเหตุการณ์และ คาดคะเนเหตุการณ์จาก เรื่องที่อ่านโดยระบุ เหตุผล ประกอบ	2. ผักสมุนไพรในข้อใดใช้ส่วนของดอกประกอบอาหาร ได้เหมือนดอกแค (ความเข้าใจ) 1) แตงกวา 2) ผักกาด 3) ต้นหอม 4) ดอกขจร			
ท1.1 ป.3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจาก เรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	3. ถ้านักเรียนกลัวเป็นไขหัวลมนักเรียนจะเลือก รับประทานอาหารในข้อใด (การนำไปใช้) 1) ต้มจืดเต้าหู้ไข่ 2) หมูทอดน้ำปลา 3) ดอกแคจิ้มน้ำพริก 4) ไข่เจียวทรงเครื่อง			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>อ่านบทร้องเล่นแล้วตอบคำถาม</p> <p>วิธีข้าวสาร สองทะนนานข้าวเปลือก เลือกทองใบลาน คดข้าวใส่จาน พานเอาคนข้างหลังไว้</p> <p>7. ข้อใดมีความหมายเหมือนคำว่า ทะนนาน (ความเข้าใจ)</p> <p>1) ตะกร้า 2) กระบุง 3) ถังข้าว 4) โอ่งข้าว</p> <p>8. ถ้านักเรียนนำบทร้องเล่น จำจี้ผลไม้ ไปเล่นกับเพื่อน จะได้รับประโยชน์ด้านใดมากที่สุด (การนำไปใช้)</p> <p>1) สนุกสนานสามัคคี 2) ประหยัดเงินค่าของเล่น 3) ได้เหงื่อในการออกกำลังกาย 4) ไม่ต้องเคร่งเครียดกับการเรียน</p> <p>9. ผลไม้ชนิดใดมีเมล็ดภายในผลเพียง ๑ เมล็ด (การวิเคราะห์)</p> <p>1) ขนุน 2) น้อยหน่า 3) พุทรา 4) มังคุด</p>			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>14. ถ้านักเรียนเป็น ลูกนก นักเรียนควรปฏิบัติต่อ แม่กา อย่างไรเป็นลำดับแรก (การนำไปใช้)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เลี้ยงดูท่านให้สุขสบาย 2) ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน 3) พาท่านไปเที่ยวในที่ต่างๆ 4) ซื่อของที่มีค่าตอบแทนพระคุณ <p>15. ลักษณะของคุณแม่ในข้อใดเหมือน แม่กา (การวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แม่ส่งให้เราเรียนหนังสือในโรงเรียนที่ดี 2) แม่พาเราไปทำงานทำเมื่อเราเรียนจบ 3) แม่พาเราไปเที่ยวและซื้อของเล่นให้ 4) แม่คอยเฝ้าเลี้ยงดูเราให้เติบโตอย่างปลอดภัย <p>อ่านบทอาขยานแล้วตอบคำถามข้อ 16-18</p> <p>เด็กเอ๋ย เด็กน้อย ความรู้ เรายังด้อย เร่งศึกษา เมื่อเติบโตใหญ่ เราจะได้ มีวิชา เป็นเครื่องหา เลี้ยงชีพ สำหรับตน ได้ประโยชน์ หลายสถาน เพราะการเรียน จงพากเพียร ไปเถิด จะเกิดผล ถึงลำบาก ตรากตรำ ก็จำทน เกิดเป็นคน ควรหมั่น ขยันเอ๋ย</p> <p>16.ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา คำว่า ด้อย มีความหมายตรงกับข้อใด(ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีอายุน้อย 2) มีความรู้น้อย 3) มีทรัพย์สินน้อย 4) มีเครื่องมือน้อย <p>17. จากบทอาขยาน “เครื่องหาเลี้ยงชีพ” หมายถึงสิ่งใด (ความเข้าใจ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เครื่องปรุงอาหาร 2) เครื่องมือต่างๆ 3) สมุดหนังสือ 4) วิชาความรู้ 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>18. “ได้ประโยชน์ หลายสถานเพราะการเรียนรู้ จงพากเพียรไปเกิดจะเกิดผล” ข้อใดไม่ได้กล่าวไว้ (การวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การเรียนทำให้เรารอบรู้ทันโลก 2) ความพากเพียรจะทำให้เกิดผลสำเร็จ 3) การเรียนต้องมีความขยันอดทน 4) การเรียนหลายอย่างไม่เกิดผลดีต่อผู้เรียน <p>อ่านบทกลอนแล้วตอบคำถาม</p> <p>ฝนตกแดดออก นกกระจอกแปลกใจ โผผินบินไป ไม่รู้หนทาง ไปพบมะพร้าว นกหนาวครวญคราง พื้มะพร้าวใจกว้าง ขอพักสักวัน</p> <p>19. ข้อใดไม่ได้กล่าวไว้ในบทอาขยาน (ความรู้- ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นกกระจอกหลงทาง 2) นกกระจอกแปลกใจ 3) พื้มะพร้าวใจกว้าง 4) นกกระจอกบินไปในฤดูหนาว <p>20. นักเรียนคิดว่า พื้มะพร้าว เป็นแบบอย่างที่ดีให้เรา ได้ปฏิบัติตามในเรื่องใด (การนำไปใช้)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) น้ำใจไมตรี 2) เมตตากรุณา 3) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 4) ขยันอดทน <p>อ่านบทเพลงต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ21-24</p> <p style="text-align: center;">เพลงต้นไม้ของพ่อ</p> <p>นานมาแล้วพ่อได้ปลูกต้นไม้ไว้ให้เรา เพื่อวันหนึ่งจะบังลมหนาว และคอยเป็นร่มเงา ปลูกไว้เพื่อพวกเราทุกคน พ่อใช้เหงื่อแทนน้ำรดลงไป เพื่อให้ผลิดอกใบออกผล ให้เราทุกคนเติบโตอย่างร่มเย็นในบ้านเรา</p>			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>21. ประโยชน์ของต้นไม้ในข้อใดไม่ได้กล่าวไว้ในบทเพลง (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ให้ร่มเงา 2) ให้ดอกออกผล 3) ช่วยบังลมหนาว 4) ช่วยป้องกันไม่ให้น้ำท่วม <p>22. ให้เราทุกคนเติบโตอย่างร่มเย็นในบ้านเรา คำว่า เราทุกคน หมายถึงใคร (ความรู้-เข้าใจ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) คนไทย 2) นักเรียน 3) ทหาร 4) ตำรวจ <p>23. จากบทเพลงนักเรียนจะช่วยดูแลต้นไม้ที่พอปลูกได้อย่างไร (การคิดวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีความสามัคคีต่อกัน 2) มีความขยันหมั่นเพียร 3) มีจิตอาสาต่อสังคม 4) ไม่ตัดไม้ทำลายป่า รักษาสิ่งแวดล้อม <p>24. ถ้าทุกคนไม่ช่วยกันดูแลต้นไม้ที่พอปลูกนักเรียนคิดว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นในวันข้างหน้า (การคิดวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ต้นไม้มีราคาแพง 2) อากาศปลอดโปร่ง 3) น้ำท่วมอากาศเป็นพิษ 4) มีลมพายุพัดแรง 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p style="text-align: center;">เพลงลอยกระทง</p> <p>วันเพ็ญเดือนสิบสอง น้ำก็นองเต็มตลิ่ง พวกเราทั้งหลายชายหญิง สนุกกันจริงวันลอยกระทง</p> <p>28. วันลอยกระทงจัดให้มีขึ้นในเดือนใดของทุกปี (ความรู้-ความจำ)</p> <p>1) พฤษภาคม 2) พฤศจิกายน 3) ธันวาคม 4) มกราคม</p> <p>29. “ ไหว้แม่คงคา ปกป้องรักษา พวกเราทั่วหน้า ให้เป็นเด็กดี ” ข้อความดังกล่าวเกี่ยวข้องกับวันใด (การวิเคราะห์)</p> <p>1) วันสงกรานต์ 2) วันลอยกระทง 3) วันปิยมหาราช 4) วันรัฐธรรมนูญ</p> <p style="text-align: center;">บทเพลง ไครหนอ</p> <p>ไครหนอ รักเรา เท่าชีวี ไครหนอ ปราณี ไม่มีเสื่อมคลาย ไครหนอ รักเราใช้เพียงรูปกาย รักเขาไม่หน่าย มิติตทำลาย ไครหนอ ไครหนอ เห็นเรา เศร้าทรวงใน ไครหนอ เอาใจปลอบเราเรื่อยมา ไครหนอ รักเราดังดวงแก้วตา รักเขากว้างกว่า พื้นพสุธา นภากาศ</p> <p>30. ใจความสำคัญของบทเพลงไครหนอกล่าวถึงสิ่งใด (การคิดวิเคราะห์)</p> <p>1) ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก 2) ความรักของคุณครูที่มีต่อศิษย์ 3) ความรักของในหลวงที่มีต่อประชาชน 4) ความรักของคนไทยทุกคนในประเทศ</p>			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>อ่านนิทานเรื่อง มดกับนกพิราบแล้ว ตอบคำถาม ข้อ 31-34</p> <p>มดตัวหนึ่งลงดื่มกินน้ำที่ริมธาร มันพลัดตกน้ำด้วยความประมาท นกพิราบตัวหนึ่งบินผ่านมามันนึกสงสารจึงเด็ดใบไม้ลงไปให้มดเกาะเจ้ามดเกาะใบไม้และขึ้นฝั่งอย่างปลอดภัยขณะนั้นเอง นายพรานเห็นเจ้านกพิราบเข้า จึงง้างคันศรหวังจะยิงนกพิราบเป็นอาหาร เจ้ามดรีบวิ่งเข้าไปบนเท้านายพราน มันกัดนายพรานสุดแรงลูกศรพลาดนกพิราบ นกพิราบรู้ตัวจึงบินหนีไป</p> <p>31. นิทานเรื่องนี้เกิดขึ้นที่ใด (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) สวนสัตว์ 2) สวนน้ำ 3) สวนสาธารณะ 4) ในป่าเขา <p>32. เหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นเป็นลำดับแรก (ความเข้าใจ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) นกพิราบเด็ดใบไม้ให้มดเกาะ 2) นายพรานง้างคันศรจะยิงนกพิราบ 3) นกพิราบรู้ตัวบินหนีไป 4) มดกัดเท้านายพรานอย่างสุดแรง <p>33. ใครนำแบบอย่างที่ดีของมดไปใช้ในชีวิตประจำวัน (การนำไปใช้)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) บอกรับผิดชอบ 2) กล้าแบ่งขนมให้เพื่อน 3) ต้นช่วยเพื่อนที่ถูกรังแก 4) มานะทำบุญใส่บาตรทุกวัน <p>34. การที่นกพิราบช่วยชีวิตของมดแสดงให้เห็นว่ามีคุณธรรมในข้อใด (การคิดวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มีน้ำใจไมตรี 2) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ 3) โอบอ้อมอารี 4) เมตตากรุณา 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>อ่านนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะแล้วตอบคำถามข้อ 35</p> <p>วันหนึ่งเด็กเลี้ยงแกะนี้สนุกสนานจึงตะโกนบอกชาวบ้านว่าหมาป่ามากินแกะหมดแล้วชาวบ้านรีบวิ่งมาช่วยแต่พบว่าไม่มีหมาป่ามาจริงหลังจากนั้นเด็กเลี้ยงแกะตะโกนบอกชาวบ้านอีกครั้งชาวบ้านไม่เชื่อจึงไม่มาช่วยอีกครั้งหมาป่ามาจริงเด็กเลี้ยงแกะตะโกนก็ไม่มีใครมาช่วยหมาป่าจึงกินแกะจนหมด</p> <p>35. เหตุการณ์ใดต่อไปนี้อาจคล้องกับนิทานข้างต้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เด็กชายต้นขโมยดินสอเพื่อน 2) เด็กชายต้องทะเลาะกับเพื่อน 3) เด็กชายต่อมโกหกครูว่าไม่สบาย 4) เด็กชายแค้นไม่ชอบทำการบ้าน <p>อ่านนิทานเรื่องลิงน้อยเกร แล้วตอบคำถามข้อ 36 - 38</p> <p>“ ลิงน้อยมีนิสัยซุกซนวิ่งไปเหยียบขมดแดง มดแดงบอกให้ขอโทษแต่ลิงน้อยไม่ยอมขอโทษมดแดงจึงชวนเพื่อนมารุมกัดต่อยลิงน้อย ลิงน้อยได้รับความเจ็บปวดมากจนทนไม่ไหวจึงยอมขอโทษมดแดง ”</p> <p>36. ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์แบบลิงน้อยนักเรียนจะเลือกทำอะไร (การนำไปใช้)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ขอโทษมดแดง 2) เรียกเพื่อนมาช่วย 3) วิ่งหนีให้เร็วที่สุด 4) กระโดดขึ้นไปบนต้นไม้ <p>37. การเหยียบขมดแดงของลิงน้อยตรงกับคำกล่าวในข้อใด (คิดวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ยกตนข่มท่าน 2) วานรได้แก้ว 3) กวนน้ำให้ขุ่น 4) กระต่ายเหย่เสือ 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>38. การกระทำของลิงน้อยดีหรือไม่เพราะเหตุใด (การประเมินค่า)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ดีเพราะไม่เชื่อคำพูดมดแดง 2) ดีเพราะเพื่อนกันไม่ต้องกล่าวขอโทษก็ได้ 3) ไม่ดีเพราะคนที่ทำผิดควรกล่าวคำขอโทษ 4) ไม่ดีเพราะไม่รับยอมรับผิดในสิ่งที่ทำ <p>อ่านนิทานเรื่องเปิดตำเปิดขาว แล้วตอบคำถาม ข้อ 39 - 40</p> <p>บ้านของตามี มีเปิด 2 ตัวชื่อตำกับขาว เปิดทั้งสองชอบทะเลาะกันในตอนเช้า ตามีเอาข้าวมาให้ตำกับขาวกิน ทั้งสองก็ทะเลาะกันแย่งข้าวกันกิน เจ้าโต้งมาถึงก็เห็นทั้งสองวิ่งหนีไปแล้วเจ้าโต้งก็กินข้าวจนหมด ตำกับขาวหิวมากจึงตกลงกันว่าจะไม่ทะเลาะกันอีก และจะช่วยกันไล่เจ้าโต้งไม่ให้มาแย่งข้าวกันอีก ตั้งแต่นั้นมาตำกับขาวก็เป็นเพื่อนรักกัน</p> <p>39. ในเรื่องนี้มีสัตว์กี่ชนิด (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 1 ชนิด 2) 2 ชนิด 3) 3 ชนิด 4) 4 ชนิด <p>40. นักเรียนคิดว่าคุณธรรมในข้อใดจากเนื้อเรื่องสำคัญมากที่สุดในการที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (การวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ความรักความสามัคคี 2) ความช่วยเหลือเกื้อกูล 3) ความอดทนอดกลั้น 4) ความมีน้ำใจไม่ตรีต่อกัน 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>อ่านเรื่องกุหลาบผู้ชอบโอ้อวดแล้วตอบคำถาม ข้อ 41 - 43</p> <p>ดอกกุหลาบสีแดงดอกหนึ่ง กำลังผลิดอกแบ่งบาน สวยงามมาก มันโน้มกิ่งอวดตัวว่ามันสวยที่สุดในโลก มันหัวเราะเยาะดอกไม้อื่น ๆ ที่เหี่ยวเฉาและถูกหนอน เจาะ ยังมีผีเสื้อมาไต่ตอมมันมาก มันยิ่งดีใจและมีความสุขมาก วันหนึ่งมันถูกเด็ดไปปักแจกัน มันเริ่มโอ้อวดความสวยงามกับดอกไม้อื่นๆ ที่เหี่ยวเฉา แต่ไม่นานนักมันก็เริ่มเหี่ยวเฉา และถูกนำไปทิ้งขยะ มันร้องไห้ด้วยความเสียใจ</p> <p>41. ดอกไม้ที่ชอบโอ้อวดตัวเองคือดอกอะไร (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จำปา 2) จำปี 3) มะลิ 4) กุหลาบ <p>42. ดอกไม้ชนิดอื่นๆ ถูกหัวเราะเยาะเพราะอะไร (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) สีไม่สวย 2) เหี่ยวเฉา 3) ดอกไม่งาม 4) อยู่ในถังขยะ <p>43. จากเรื่องให้อ่านให้ข้อคิดกับนักเรียนอย่างไร (การคิดวิเคราะห์)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ไม่ควรเยาะเย้ยผู้อื่น 2) ทุกคนเกิดมาต้องตาย 3) กุหลาบเป็นดอกไม้ที่สวยงามที่สุด 4) ดอกไม้ทุกชนิดต้องเหี่ยวเฉา 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 44 - 45</p> <p>ชูการ์ไกรเดอร์หรือที่เมืองไทยเรียกกันว่ากระรอกบินออสเตรเลียเป็นสัตว์เลี้ยงประเภทกระรอกบินจัดอยู่ในตระกูลจิงโจ้ (marsupials) เพราะชูการ์ไกรเดอร์เพศเมียจะมีถุงหน้าท้อง (pouch) เหมือนเจ้าจิงโจ้พวกมันเป็นสัตว์ตื่นกลางคืนนอนกลางวัน (nocturna) และจะปราดเปรียวมากในตอนดึกตามธรรมชาติชูการ์ไกรเดอร์จะอาศัยอยู่บนต้นไม้ตั้งนั้นธรรมชาติจึงสร้างกรงเล็บอันแหลมคมให้มันเพื่อใช้เกาะเวลายามันกระโดดจากต้นไม้ต้นหนึ่งไปยังอีกต้นหนึ่งแต่เพื่อนๆที่คิดจะเลี้ยงไม่ต้องกลัวว่าเล็บของมันจะจิกเนื้อเราเพราะว่าเราสามารถจับมันตัดเล็บได้ ระวังเวลาตัดหน่อยนะเพราะมันเป็นสัตว์ที่ไม่อยู่นิ่งส่วนหางของมันจะทำหน้าที่เป็นเหมือนหางเสือเรือที่ไว้ใช้บังคับทิศทางคนส่วนมากมักเข้าใจว่าเจ้าชูการ์ไกรเดอร์บินได้เพราะเรียกมันว่ากระรอกบิน แต่จริงๆมันบินไม่ได้แต่มันจะร่อนจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำเท่านั้นเองในอเมริกานิยมเลี้ยงชูการ์ไกรเดอร์เป็นสัตว์เลี้ยงเอามากๆพวกมันมีอยู่ประมาณเกือบ 10 สปีชีส์ในเมืองไทยตอนนี้มีแค่สปีชีส์เดียวคือสีเทา</p> <p>44. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับชูการ์ไกรเดอร์ (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ชูการ์ไกรเดอร์เป็นสัตว์ในตระกูลจิงโจ้ 2) เมืองไทยเรียกชูการ์ไกรเดอร์ว่ากระรอกบิน 3) ชูการ์ไกรเดอร์มีหางใช้บังคับทิศทาง 4) ชูการ์ไกรเดอร์บินได้จึงชื่อว่ากระรอกบิน <p>45. สัตว์ชนิดใดนอนตอนกลางวันและตื่นกลางคืน เหมือนชูการ์ไกรเดอร์ (ความเข้าใจ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ค้างคาว 2) จิงโจ้ 3) กระรอก 4) ช้าง 			

จุดประสงค์ในการเรียนรู้	แบบทดสอบ	1	0	-1
	<p>อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถาม ข้อ 48 - 50</p> <p>“ รังนกและไข่นก มีลักษณะและขนาดแตกต่างกันตามชนิดของนก นักสัตวศาสตร์สามารถบอกได้ว่าเป็นรังและไข่ของนกประเภทใด โดยตรวจรังและไข่นกเท่านั้น ไข่ของนกต่างๆ จะมีสีสันทันกัน นกที่วางไข่ตามโพรงไม้โพรงดินมักจะมีสีขาว นกที่วางไข่ตามกอหญ้า ดินทราย หิน จะมีสีสันทันคล้ายกับพื้นที่บริเวณนั้นเพื่อพรางตาศัตรูของมัน”</p> <p>48. ไข่นกที่มีสีขาวจะอยู่ในบริเวณใด(ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กอหญ้า 2) โขดหิน 3) ดินทราย 4) โพรงไม้ <p>49. ขนาดไข่ของนกที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอะไร (ความรู้-ความจำ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) รังนก 2) ขนาดของนก 3) ชนิดของนก 4) รูปร่างของนก <p>50. ไข่นกจะมีสีสันทันคล้ายกับพื้นที่บริเวณนั้น เพื่อป้องกันอะไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) แสงแดด 2) ศัตรูของนก 3) การปะปนกับไข่นกชนิดอื่น 4) การปะปนกับไข่ของสัตว์อื่น 			

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

แผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้สมองเป็นฐาน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ผู้สอน นางภณิตา พงศ์วัชร

เรื่อง การอ่านจับใจความนิทาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 เวลา 1 คาบเรียน

1. สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึงการอธิบายความหมายของคำและประโยคใจความสำคัญของข้อความที่อ่านโดยสามารถสรุปได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร รวมถึงการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งบอกข้อคิดที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3. ตัวชี้วัด (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓)

- ท 1.1 ป.3/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
- ท 1.1 ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
- ท 1.1 ป.3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ
- ท 1.1 ป.3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- ท 1.1 ป.3/6 มีมารยาทในการอ่าน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถหาคำและประโยคใจความสำคัญได้
2. นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. มีมารยาทในการอ่าน

5. สาระการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความสำคัญจากนิทานเรื่อง หมาป่ากับแกะ
2. การเขียนลำดับเหตุการณ์และสรุปใจความสำคัญ

6.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้ชั่วโมงที่ 1

ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม(กิจกรรมขยับกายขยายสมอง)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและพูดคุยซักถามเช็คชื่อการมาเรียนเพื่อสำรวจความพร้อมของนักเรียน
2. ครูนำนักเรียนร้องเพลง “ หากว่าเรากำลังสบายจงตบมือพลัน” เพื่อให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายและร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับเพื่อนเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและกระฉับกระเฉง

ขั้นที่ 2 ท่องโลกนักอ่าน(การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งเป้าหมายในการอ่านเรื่องหมาป่ากับลูกแกะ
4. ครูนำเสนอภาพตัวละครในนิทานและชวนสนทนาเกี่ยวกับภาพเหตุการณ์จากนิทานและให้นักเรียนคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นจากนิทานในบทเรียน
5. ครูนำอ่านนิทาน เรื่อง หมาป่ากับลูกแกะ โดยสลับกันอ่านกับนักเรียนคนละ1 ย่อหน้า โดยหยุดตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากเรื่องในนิทานหลังจากอ่านจบ 1 ย่อหน้าเมื่อ

อ่านนิทานจบครูสนทนาซักถามนักเรียนในประเด็นต่อไปนี้

- นักเรียนชอบนิทานเรื่องนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- นักเรียนชอบตัวละครตัวใดในนิทาน เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นลูกแกะ นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- ถ้านักเรียนเป็นหมาป่า นักเรียนจะทำอย่างไร เพราะเหตุใด
- นักเรียนเล่นบิงโกคำสำคัญ และคำไหนหายไป จากใบงานที่ 1

ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด(การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยคและข้อความ)

6. นักเรียนเข้ากลุ่มทำกิจกรรมร่วมด้วยช่วยคิด จากใบงานที่ 2 โดยช่วยกันตอบคำถามจากแผนภาพโครงเรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ตามลำดับเหตุการณ์และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ(การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรม พิชิตความเข้าใจ จากใบงานที่ 3 โดยเขียนสรุปใจความสำคัญจากบทเรียนตามแนวทางที่ถนัด เช่น เขียนแผนภาพความคิด วาดภาพสื่อความหมาย หรือการแสดงบทบาทสมมติ

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนเองจากใบงานที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นสร้างสรรค์ทางปัญญา(สร้างกระบวนการคิดและทำความเข้าใจสัญลักษณ์)

9. ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนคำตอบพร้อมอธิบายเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง

10. ให้นักเรียนบอกถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้จากการอ่านและแนวทางการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ส่งเสริมความรู้เรื่องการอ่าน
2. นิทานอีสปเรื่อง“หมาป่ากับลูกแกะ”
3. ใบงาน / แบบประเมินผลงาน

9. การประเมินผลการเรียนรู้

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน
2. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

10.เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

1. แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แบบประเมินผลงานจากใบงาน

11. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(ครูผู้สอน)

ใบความรู้ที่ ๕
หมาป่ากับลูกแกะ

ขณะที่หมาป่ากำลังกินน้ำอยู่ที่ต้นลำธารแห่งหนึ่ง แลเห็นลูกแกะเดินท่องน้ำมาแต่ไกล หมาป่าตั้งใจว่าจะจับกินเสีย แต่เมื่อจะกิน คิดว่าจะต้องทำให้ลูกแกะเห็นความชอบธรรมของตนเสียก่อน เมื่อคิดดังนั้นแล้ว ก็ตรงเข้าไปด่าลูกแกะว่า “เอ็งนี่ชาติชั่ว เอ็งถือดีอย่างไรจึงมากวนน้ำกินของข้าให้ชุ่นเป็นตมไปดังนี้” ลูกแกะตกใจ ร้องตอบไปโดยชื่อว่า “ท่านจะว่าข้าพเจ้ากวนน้ำกินของท่านให้ชุ่นอย่างไรลูก เพราะน้ำในลำธารนี้ไหลจากท่านมายังข้าพเจ้า หาได้ไหลจากข้าพเจ้าไปยังท่านไม่” หมาป่าก็แสวงหาความต่อไปว่า “เอาเถิด ถึงเอ็งจะไม่ได้ทำน้ำชุ่นวันนี้ เมื่อปีกลายนี้ เอ็งก็ได้ด่าว่าข้าเป็นนักหนา” ลูกแกะตัวสั่น ร้องตอบไปว่า “พุดโธ่เอ๋ย เมื่อปีกลายนี้ ข้าพเจ้าก็ยังไม่ได้เกิดมาเห็นเดือนเห็นตะวันเลย” หมาป่าตอบไปว่า “เอาเถอะนะ ถึงเอ็งไม่ได้ด่าข้า พ่อของเอ็งก็ด่าข้า เอ็งมีความผิดเหมือนกัน จะมาต่อล้อต่อเถียงกันไปทำไม” ว่าแล้วก็ตะครุบลูกแกะกินเป็นอาหาร

(มหาอำมาตย์โท พระยาเมธาธิบดี [สาทร สุทธเสถียร], นิตานอีสป,
กระทรวงศึกษาธิการ.)

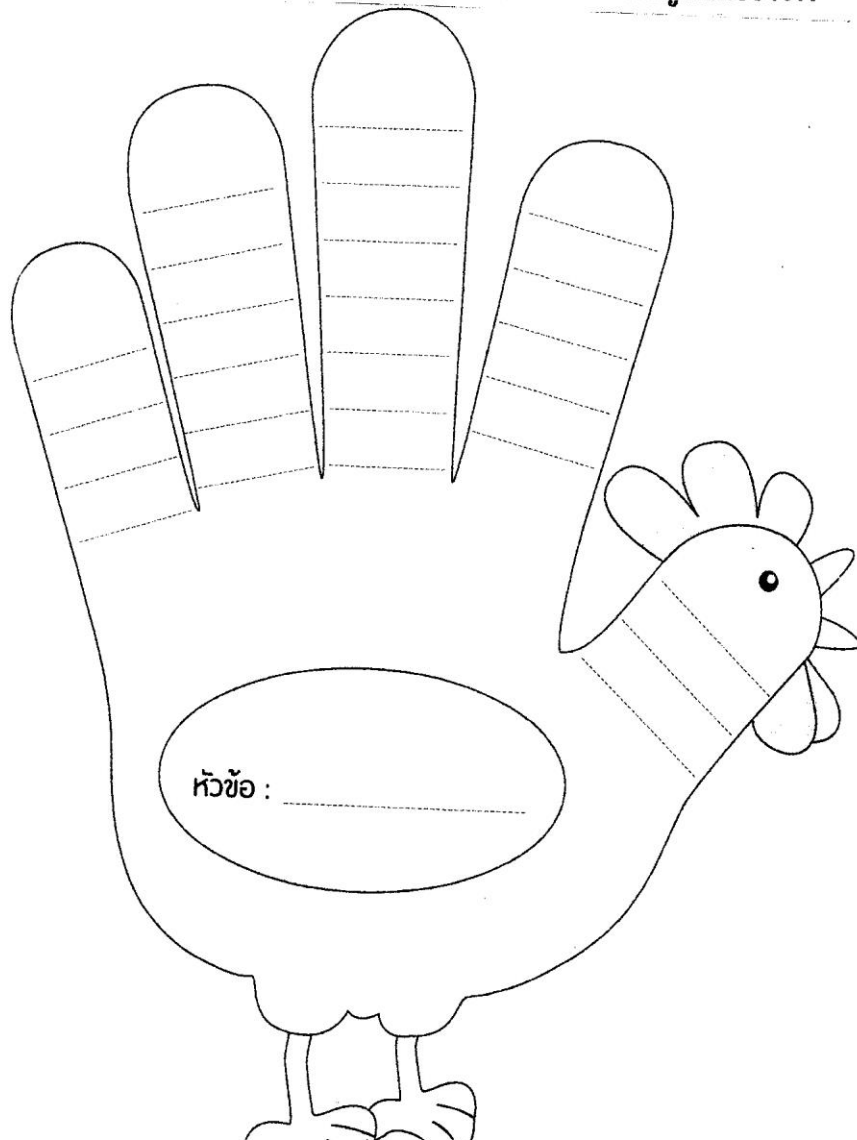
ใบงานที่ ๑

กิจกรรมท่องโลกนักอ่าน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/.... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนคำสำคัญลงในช่องว่าง

ใบงานที่ ๒

กิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยคิด”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

หัวข้อ :

A vertical timeline diagram for a story. It consists of a central vertical line with a downward-pointing arrow at the bottom. Six horizontal dotted lines cross this central line, each leading to a rectangular box with a scalloped border. Each box contains four horizontal dashed lines for writing. The boxes are arranged in two columns of three, with the central line between them.

ใบงานที่ ๓

กิจกรรม “พิชิตความเข้าใจ”

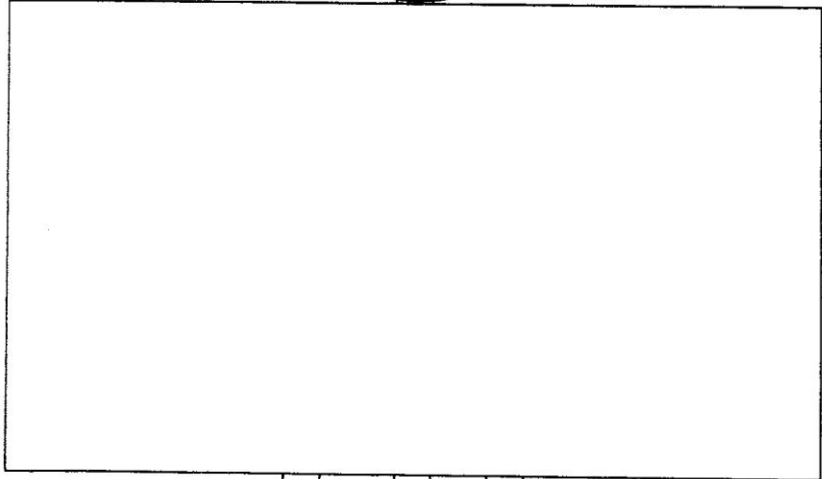

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านด้วยภาษาของตนเอง

หัวข้อ:

ภาพ

ข้อคิดจากเรื่อง
.....
.....
.....
.....
.....

การจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้สมองเป็นฐาน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 6

เรื่อง การอ่านจับใจความเรื่องสั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน นางภณิตา พงศ์วัชร

ภาคเรียนที่ 2 เวลา 1คาบ(50นาที)

1. สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึงการอธิบายความหมายของคำและประโยคใจความสำคัญของข้อความที่อ่านโดยสามารถสรุปได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร รวมถึงการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งบอกข้อคิดที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3. ตัวชี้วัด (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓)

ท 1.1 ป.3/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

ท 1.1 ป3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

ท 1.1 ป3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ

ท 1.1 ป3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ท 1.1 ป3/6 มีมารยาทในการอ่าน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถหาคำและประโยคใจความสำคัญได้
2. นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. มีมารยาทในการอ่าน

5. สารการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความสำคัญจากข้อความบรรยาย เรื่องนอกเมือง...ในกรุง
2. การเขียนสรุปใจความสำคัญ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม (กิจกรรมขยับกายขยายสมอง)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและเตรียมความพร้อมนักเรียนด้วยกิจกรรมขยับกายขยายสมอง
2. ครูนำนักเรียน “อาหารหลัก 5 หมู่” พร้อมตบมือประกอบท่าทางเพื่อให้นักเรียนสนุกสนานและมีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนและเกิดความตื่นตัวในการเรียน

ขั้นที่ 2 ท่องโลกนักอ่าน (การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งเป้าหมายในการอ่านข้อความบรรยาย เรื่องนอกเมือง...ในกรุง
4. นักเรียนรับชมสื่อวีดิทัศน์ “โครงการเด็กไทยดูดี – ผัก ผลไม้” และสนทนาจากสิ่งที่ดู
5. ครูนำเสนอภาพผลไม้และพืชผักสวนครัว ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบคำถามจากภาพและบอกถึงประโยชน์ของผลไม้และพืชผักสวนครัว
6. ครูนำอ่านข้อความบรรยาย เรื่องนอกเมือง...ในกรุงนักเรียนอ่านตามครู หลังจากอ่านจบนักเรียนค้นหาคำสำคัญจากบทอ่านและเล่นเกมบิงโกจากใบงานที่ 1

ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด (การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยคและข้อความ)

7. นักเรียนเข้ากลุ่มทำกิจกรรม ร่วมด้วยช่วยคิด จากใบงานที่ 2 โดยช่วยกันตอบคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ตามลำดับเหตุการณ์ และข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ (การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงาน พิชิตความเข้าใจ โดยช่วยกันสรุปใจความสำคัญจากบทอ่านพร้อมบอกข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากบทอ่านลงในใบงานที่ ๓ตามแนวทางที่ถนัด เช่น เขียนแผนภาพความคิดวาดภาพสื่อความหมาย หรือการแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นที่ 5 ขั้นสร้างสรรค์ทางปัญญา(สร้างกระบวนการคิดขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์)

9. ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนคำตอบพร้อมอธิบายเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง
10. ครูมอบหมายให้นักเรียนเลือกปลูกผักสวนครัวที่ตนชอบมา 1 ชนิด (สามารถทำเป็นครอบครัวได้และถ่ายภาพส่งให้คุณครูดู)

8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ “ โครงการเด็กไทยดูดี – ผัก ผลไม้ ”
2. เรื่องสั้น นอกเมือง...ในกรุง
3. ใบงาน / แบบประเมินผลงาน

9. การประเมินผลการเรียนรู้

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน
2. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

10. เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

1. แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แบบประเมินผลงานจากใบงาน

11. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(ครูผู้สอน)

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่องนอกเมือง...ในกรุง

เวลาใครพูดถึงไก่แจ้ว่าเป็นเด็กบ้านนอก ไก่แจ้จะยอมรับและไม่โกรธเลย ยอมรับเพราะบ้านของไก่แจ้อยู่ต่างจังหวัด เป็นหมู่บ้านเล็กๆอยู่ไกลจากตัวเมืองมาก

ไก่แจ้อยู่กับพ่อแม่ ตาและยาย บริเวณบ้านของไก่แจ้มีพื้นที่กว้างพอพ้นจากตัวบ้านจะเป็นพื้นที่สวน มีทั้งผลไม้และพืชผักสวนครัว ต้นมะม่วงน้ำดอกไม้ของยายขึ้นชื่อว่าหวานอร่อย พอถึงหน้ามะม่วง ตา

กับพ่อช่วยกันสอยลงมาแจกบ้านโน้นบ้านนี้ คนที่ได้รับแจกบางทีก็ทำข้าวเหนียวมูนมาให้หมู่บ้านของไก่แจ้ไม่มีรั้วเป็นกำแพง แต่จะเป็น “รั้วกินได้” คือ ปลูกต้นกระถินเป็นแนวไว้ พืชผักสวนครัวมีทั้งพริก โหระพา กะเพรา ดอกแค ขี้เหล็ก เพื่อนบ้านคนไหนอยากกินก็มาขอได้ เก็บไปแล้วทำอาหารแบ่งปันกันไป แบ่งปันกันมา ไก่แจ้จึงเรียกผลไม้และพืชผักพวกนี้ว่า “อาหารมิตรภาพ”

ไก่แจ้ตื่นนอนประมาณ ๖ โมงเช้า แล้วรีบมาช่วยพ่อให้อาหารไก่ เก็บไข่ส่วนหนึ่งไว้เป็นอาหาร ที่เหลือนำไปขายที่ตลาด พ่อเป็นค่างับข้าวอย่างที่แม่บอก เสร็จแล้วก็ช่วยเอาข้าวให้เจ้ามอมหมาแสนรัก หลังจากนั้นก็อาบน้ำ กินข้าว แต่งตัวไปโรงเรียนซึ่งอยู่ในวัดท้ายหมู่บ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

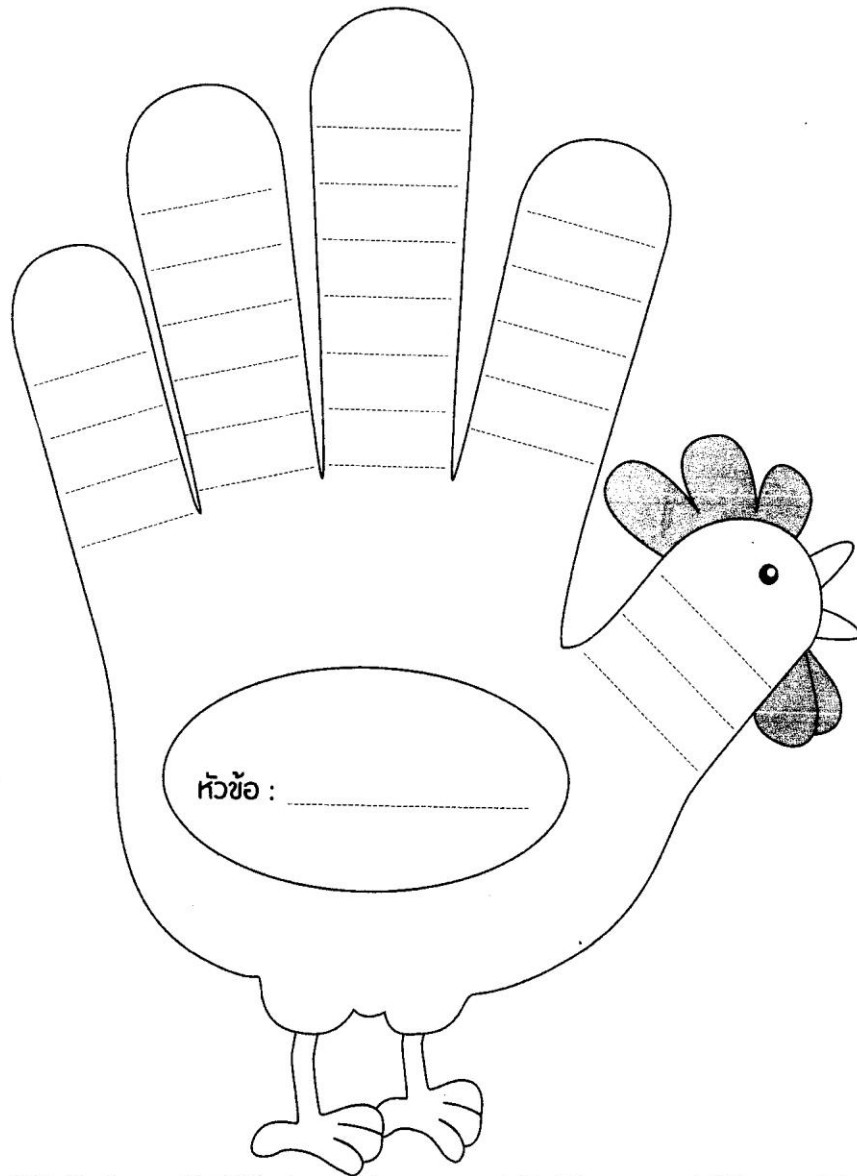
บทอ่านภาษาพาทีประถมศึกษาปีที่ ๓

ใบงานที่ ๑

กิจกรรมท่องโลกนักอ่าน

ภาระงาน : ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนคำสำคัญลงในช่องว่าง

ใบงานที่ ๒

กิจกรรม “ ร่วมด้วยช่วยคิด ”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

ใคร

เหตุการณ์สำคัญ

ทำอะไร

ผลสุดท้ายของเรื่อง

ข้อคิดและการนำไปใช้

ใบงานที่ ๓

กิจกรรม “ พิชิตความเข้าใจ ”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านด้วยภาษาของตนเอง

<p>ชีวิตบ้านนอก</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ชีวิตในเมือง</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>คำ</p>	
<p>คำสำคัญ</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ข้อคิดและการนำไปใช้</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

แผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้สมองเป็นฐาน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ผู้สอน นางภณิตา พงศ์วัชร

เรื่อง การอ่านจับใจความสารคดี

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 เวลา 1 คาบเรียน

1. สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึงการอธิบายความหมายของคำและประโยคใจความสำคัญของข้อความที่อ่านโดยสามารถสรุปได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร รวมถึงการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งบอกข้อคิดที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3. ตัวชี้วัด(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3)

ท 1.1 ป.3/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

ท 1.1 ป3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

ท 1.1 ป3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ

ท 1.1 ป3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ท 1.1 ป3/6 มีมารยาทในการอ่าน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถหาคำและประโยคใจความสำคัญได้
2. นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. มีมารยาทในการอ่าน

5. สารการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความสำคัญจากสารคดีเรื่อง ความรักของพ่อแม่ (ชีวิตนกเงือก)
2. การเขียนสรุปใจความสำคัญ

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม(กิจกรรมขยับกายขยายสมอง)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและพูดคุยซักถามเช็คชื่อการมาเรียนเพื่อสำรวจความพร้อมของนักเรียน
2. ครูนำนักเรียนร้องเพลง “ พระอาทิตย์ยิ้มแฉ่ง ” เพื่อให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย และร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับเพื่อนเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและกระฉับกระเฉง

ขั้นที่ 2 ท่องโลกนักอ่าน(การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งเป้าหมายในการอ่านสารคดีเรื่อง ความรักของพ่อแม่ (ชีวิตนกเงือก) ครูชวนนักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคำว่า ความรัก
4. ครูนำเสนอสื่อวีดิทัศน์เกี่ยวกับ การดำรงชีวิตของนกเงือก และชวนสนทนาเกี่ยวกับคุณค่าและความสำคัญของความรัก
5. ครูนำอ่านสารคดี เรื่อง ความรักของพ่อแม่ (ชีวิตนกเงือก) โดยให้นักเรียนอ่านคนละ 2 บรรทัด จากนั้นให้หยุดตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลจากสารคดีที่อ่าน เมื่ออ่านบทความจบครูให้นักเรียนทำกิจกรรม ท่องโลกนักอ่าน จากใบงานที่ 1 โดยให้นักเรียนร่วมเล่นเกมคำไหนสำคัญ และจับคู่คำที่มีความหมายที่สัมพันธ์กับคำที่ครูกำหนดให้

ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด(การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยคและข้อความ)

6. นักเรียนเข้ากลุ่มทำกิจกรรมร่วมด้วยช่วยคิด จากใบงานที่ 2 โดยช่วยกันเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และบอกข้อคิดที่ได้จากเรื่อง

ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ(การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรม พิชิตความเข้าใจ จากใบงานที่ 3 โดยเขียนสรุปใจความสำคัญจากบทเรียนตามแนวทางที่ถนัด เช่น เขียนแผนภาพความคิด วาดภาพสื่อความหมาย

ขั้นที่ 5 ขั้นสร้างสรรค์ทางปัญญา(สร้างกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์)

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานจากใบงานที่ 4 ตามแนวทางที่ตนถนัด
9. ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนคำตอบพร้อมอธิบายเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์จริง

8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์เรื่อง การดำรงชีวิตของนกเงือก
2. สารคดีเรื่อง ความรักของพ่อแม่ (ชีวิตนกเงือก)
3. ใบงาน / แบบประเมินผลงาน

9. การประเมินผลการเรียนรู้

1. ตรวจสอบผลงานจากใบงาน
2. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

10. เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

1. แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แบบประเมินผลงานจากใบงาน

11. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(ครูผู้สอน)

ใบความรู้ที่ ๗

ความรักของพ่อแม่

ทุกคนย่อมเกิดมาจากรักของพ่อแม่ และด้วยความรักนี้เอง ท่านจึงคอยดูแลทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกจนเติบโตใหญ่ ให้สามารถดูแลตนเองได้ต่อไป

ชีวิตของสัตว์บางชนิด อาจเป็นตัวอย่างของเราได้ เช่น นกเงือกเมื่อมันสร้างรัง แม่จะขังตัวและปักไข่อยู่ในโพรงไม้ ดูแลลูกนกอย่างทะนุถนอม และไม่จากไปไหน พ่อจะทำหน้าที่หาอาหารมาป้อนด้วยความรักและห่วงใย ระหว่างที่เลี้ยงดูแม่และลูกนก พ่อจะดมมาก เพราะอาหารที่หาได้จะนำมาให้แม่และลูกนกโดยเหลือเป็นส่วนของตนเพียงเล็กน้อย เมื่อลูกนกแข็งแรงพอจะบินได้แล้ว แม่จะจิกโพรงไม้ออกมา พ่อจะฝักบินให้ จนกว่าแม่และลูกทุกตัวจะแข็งแรง และแยกจากอกพ่อแม่ไปมีชีวิตอิสระต่อไป

แม่เงือกและพ่อเงือกได้ทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกของตนด้วยความรักและห่วงใย พ่อแม่ทุกคนก็เลี้ยงดูลูกจนเติบโตใหญ่ด้วยความรักอย่างสุดหัวใจเช่นกัน เราทุกคนจึงควรทำหน้าที่ดูแลท่านตอบ ด้วยความเคารพและกตัญญูให้สมกับความรักที่ท่านมีต่อเรา

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทอ่านภาษาพาทีประถมศึกษาปีที่ ๓

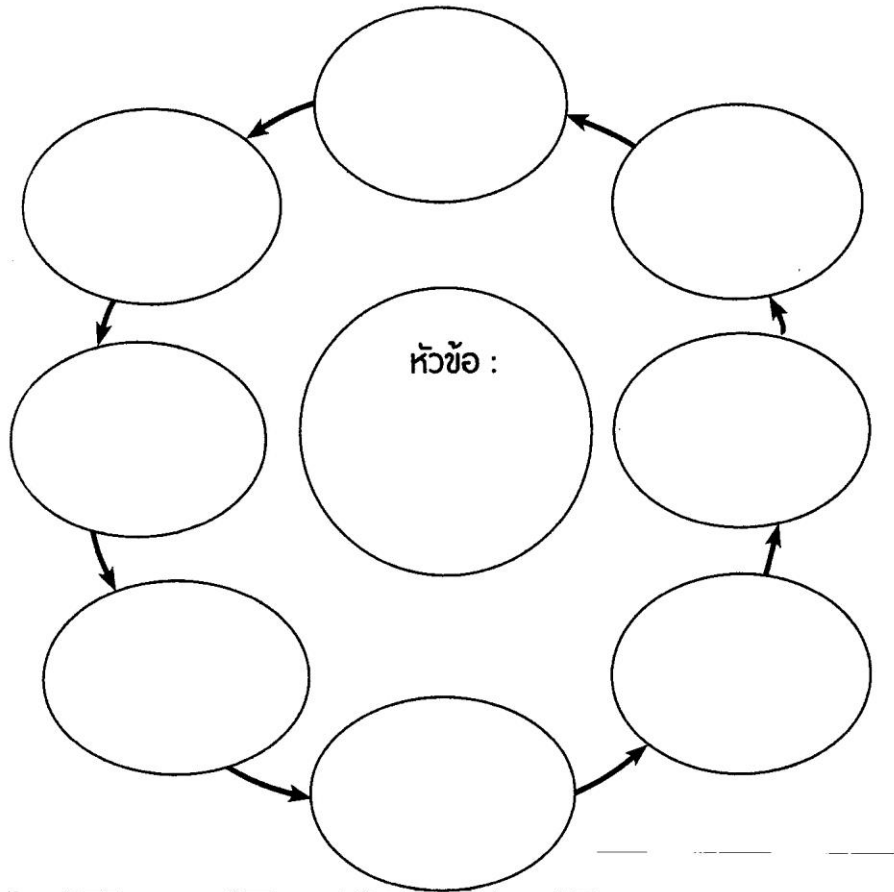
ใบงานที่ ๑

กิจกรรมท่องโลกนักอ่าน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/.... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนคำสำคัญลงในช่องว่าง

ใบงานที่ ๒

กิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยคิด”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">เริ่มต้น</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ต่อมา</div>
<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ต่อมา</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ตอนจบ</div>

ใบงานที่ ๓

กิจกรรม“ พิชิตความเข้าใจ ”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านด้วยภาษาของตนเอง

หัวข้อ: _____

ภาพ

คิดคำดูซี

การจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความโดยใช้สมองเป็นฐาน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

ผู้สอน นางภณิตา พงศ์วัชร

เรื่อง การอ่านจับใจความบทกล่อมเด็ก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาคเรียนที่ 2 เวลา 1คาบ(50 นาที)

1. สาระสำคัญ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึงการอธิบายความหมายของคำและประโยคใจความสำคัญของข้อความที่อ่านโดยสามารถสรุปได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร รวมถึงการตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านพร้อมทั้งบอกข้อคิดที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

3. ตัวชี้วัด(ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓)

ท 1.1 ป.3/2 อธิบายความหมายของคำและข้อความที่อ่าน

ท 1.1 ป3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้

ท 1.1 ป3/4 ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ

ท 1.1 ป3/5 สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ท 1.1 ป3/6 มีมารยาทในการอ่าน

4. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถหาคำและประโยคใจความสำคัญได้
2. นักเรียนสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
3. นักเรียนสามารถลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านได้
4. นักเรียนสามารถสรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. มีมารยาทในการอ่าน

5. สาระการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความสำคัญจากบทเพลงกล่อมเด็ก(นกกาเหว่า)
2. การเขียนสรุปใจความสำคัญ

6.คุณลักษณะอันพึงประสงค์

มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม (กิจกรรมขยับกายขยายสมอง)

1. ครูกล่าวทักทายนักเรียนและพูดคุยซักถามเช็คชื่อการมาเรียนเพื่อสำรวจความพร้อมของนักเรียน
2. นักเรียนรับชมสื่อวีดิทัศน์ “ เพลงจันทร์เจ้า ” และตอบคำถาม เตรียมความพร้อมก่อนเรียน

ขั้นที่ 2 ท่องโลกนักอ่าน (การแปลความหมายของสัญลักษณ์ที่ปรากฏในสาร)

3. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และตั้งเป้าหมายในการอ่านบทเพลงกล่อมเด็กที่มีชื่อเรื่องว่า นกกาเหว่า
4. นักเรียนรับชมสื่อวีดิทัศน์ “บทกล่อมเด็ก (นกกาเหว่า)” และตอบคำถาม
5. ครูนำอ่านบทเพลงกล่อมเด็ก (นกกาเหว่า)นักเรียนอ่านตามครูทีละวรรค หลังจากอ่านจบนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับบทอ่าน ช่วยกันค้นหาคำและสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านจดบันทึกลงในใบงานที่ 1 เพื่อเล่นเกมบิงโก

ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด (การทำความเข้าใจความหมายของคำ ประโยคและข้อความ)

6. นักเรียนเข้ากลุ่มทำกิจกรรมร่วมด้วยช่วยคิด จากใบงานที่ 2 โดยคำสำคัญจากบทอ่านเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้องและจัดเรียงข้อความใหม่ตามลำดับเหตุการณ์

ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ (การจับใจความสำคัญและแนวคิดของผู้เขียน)

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำกิจกรรม พิชิตความเข้าใจ จากใบงานที่ 3 โดยเขียนสรุปใจความสำคัญจากบทร้อยกรองที่อ่านและบอกข้อคิดที่ได้พร้อมเสนอแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 ขั้นสร้างสรรค์ทางปัญญา (สร้างกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นขณะที่ทำความเข้าใจสัญลักษณ์)

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานของตนเองจากใบงานที่ได้รับมอบหมายตามแนวทางที่ตนเองถนัด

8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. สื่อวีดิทัศน์ “เพลงจันทร์เจ้า ” “บทเพลงกล่อมเด็ก (กาเหว่า)”
2. บทเพลงกล่อมเด็ก (กาเหว่า)
3. ใบงาน / แบบประเมินกิจกรรม
4. เกมบิงโก

9. การประเมินผลการเรียนรู้

1. ตรวจผลงานจากใบงาน
2. สังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

10. เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้

1. แบบสังเกตการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้
2. แบบประเมินผลงานจากใบงาน

11. บันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(ครูผู้สอน)

ใบความรู้ที่ ๓

บทกล่อมเด็ก นกกาเหว่า

เจ้านกกาเหว่าเอ๋ย	ไปไว้ให้แม่กาฟัก
แม่กาก็หลงรัก	คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาข้าวมาเผื่อ	ไปคาบเอาเหยื่อมาป้อน
ถนอมไว้ในรังนอน	ซ่อนเหยื่อมาให้กิน
ปีกเจ้ายังอ่อนคลอแคล	ท้อแท้จะสอนบิน
แม่กาพาไปกิน	ที่ปากน้ำพระคงคา
ดินเจ้าเหยียบสาหร่าย	ปากก็ใช้หาปลา
กินกุ้งแลกินกั้ง	กินหอยกระพังแมงดา
กินแล้วก็โผมา	จับที่ต้นหว้าโพธิ์ทอง
ยังมีนายพราน	เที่ยวเยียมเยียมมองมอง
ยกเอาปืนขึ้นส่อง	จ้องเอาแม่กาดำ
ตัวหนึ่งว่าจะตัม	อีกตัวว่าจะยำ
กินนางแม่กาดำ	คำวันนี้คุณแม่่า

(บทเพลงกล่อมเด็ก, หอสมุดทรวชิรญาณ รวบรวม.)

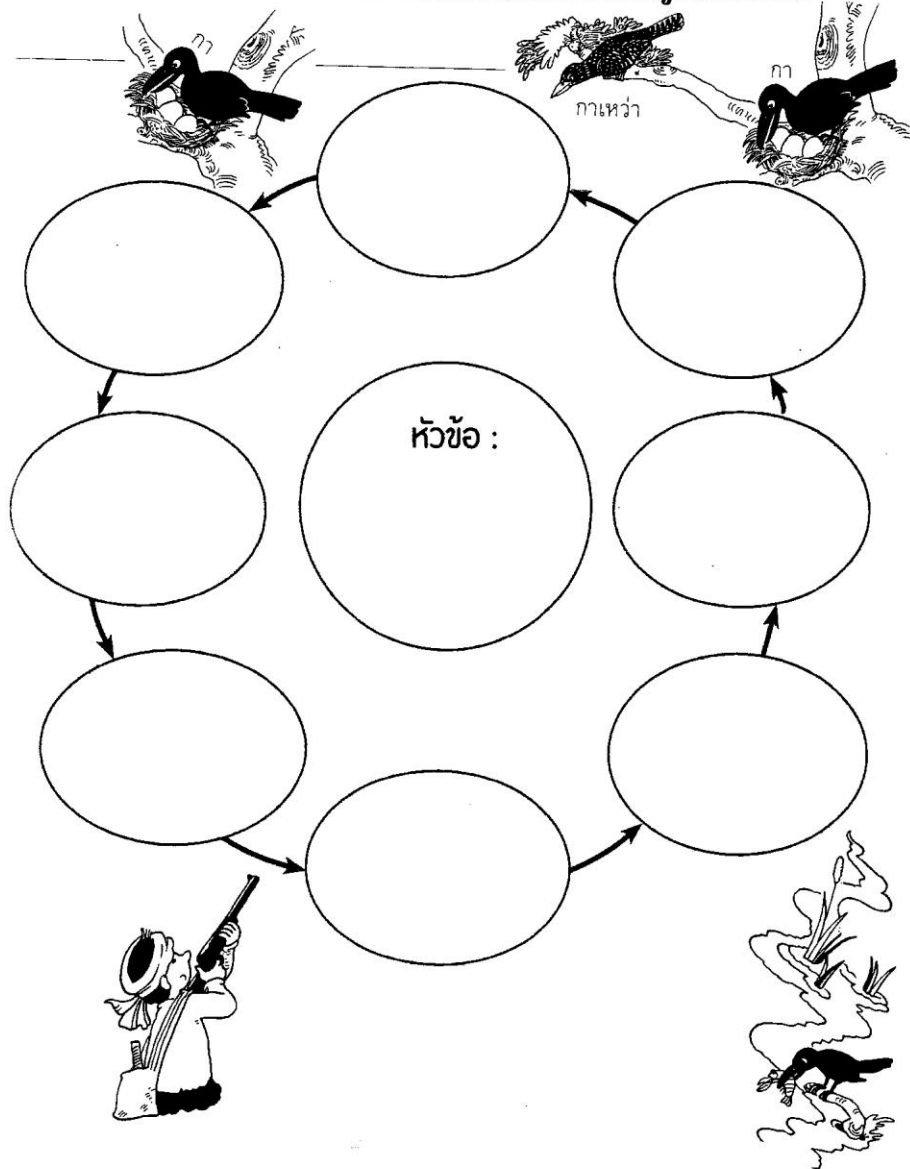
ใบงานที่ ๑

กิจกรรมท่องโลกนักอ่าน

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/.... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนคำสำคัญลงในช่องว่าง

ใบงานที่ ๒

กิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยคิด”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/..... วันที่.....

ภาระงาน : ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

หัวข้อ :

เริ่ม

จบ

ใบงานที่ ๓

กิจกรรม“ พิชิตความเข้าใจ ”

ชื่อกลุ่ม.....ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/๕.. วันที่ 10.1 พ.ย. 2559

หัวข้อ :

ผล

เหตุ

Empty rectangular box for the cause (เหตุ).

Three horizontal empty boxes for the effects (ผล) corresponding to the first cause.

Empty rectangular box for the cause (เหตุ).

Three horizontal empty boxes for the effects (ผล) corresponding to the second cause.

Empty rectangular box for the cause (เหตุ).

Three horizontal empty boxes for the effects (ผล) corresponding to the third cause.

.....

ภาคผนวก ฉ
ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 11 ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
1.การอ่านจับใจความ บทร้อยกรอง 2.การอ่านจับใจความ บทร้อยกลอน 3.การอ่านจับใจความ บทกล่อมเด็ก 4. การอ่านจับใจความ บทเพลง 5. การอ่านจับใจความ นิทาน 6. การอ่านจับใจความ เรื่องสั้น 7.การอ่านจับใจความ สารคดี 8.การอ่านจับใจความ วรรณกรรมท้องถิ่น 9. การอ่านจับใจความ วรรณคดีไทย 10.การอ่านจับใจความ ข่าว เหตุการณ์ใน ชีวิตประจำวัน	1.อธิบายความหมายของคำและ ข้อความที่อ่าน 2. ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิง เหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 3. ลำดับเหตุการณ์และคาดคะเน เหตุการณ์จากเรื่องที่อ่านโดยระบุ เหตุผลประกอบ 4. สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่ อ่านเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1.00
		2	1	1	1	1.00
		3	1	1	1	1.00
		4	1	1	0	.67
		5	-1	-1	1	-.33
		6	1	1	1	1.00
		7	1	1	1	1.00
		8	1	1	1	1.00
		9	-1	-1	1	-.33
		10	1	1	1	1.00
		11	1	1	1	1.00
		12	1	1	1	1.00
		13	1	1	0	.67
		14	-1	-1	1	-.33
		15	1	1	1	1.00
		16	1	1	1	1.00
		17	1	1	1	1.00
		18	1	1	1	1.00
		19	1	1	1	1.00
		20	1	1	1	1.00
		21	1	1	1	1.00
		22	1	1	1	1.00
		23	1	1	1	1.00
		24	1	1	1	1.00
		25	1	1	1	1.00

เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
			1	2	3	
1. การอ่านจับใจความบท ร้อยกรอง 2. การอ่านจับใจความบท ร้อยกลอน 3. การอ่านจับใจความบท กล่อมเด็ก 4. การอ่านจับใจความบท เพลง 5. การอ่านจับใจความ นิทาน 6. การอ่านจับใจความเรื่อง สั้น 7. การอ่านจับใจความ สารคดี 8. การอ่านจับใจความ วรรณกรรมท้องถิ่น 9. การอ่านจับใจ ความวรรณคดีไทย 10. การอ่านจับใจความข่าว	1. อธิบายความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน 2. ตั้งคำถามและตอบคำถาม เชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 3. ลำดับเหตุการณ์และ คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่อง ที่อ่านโดยระบุเหตุผลประกอบ 4. สรุปความรู้และข้อคิดจาก เรื่องที่อ่านเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	26	0	0	1	.33
		27	1	1	1	1.00
		28	1	1	1	1.00
		29	1	1	1	1.00
		30	1	1	1	1.00
		31	1	1	0	.67
		32	1	1	1	1.00
		33	1	1	1	1.00
		34	1	1	1	1.00
		35	1	1	1	1.00
		36	1	1	1	1.00
		37	1	1	1	1.00
		38	1	1	1	1.00
		39	1	1	1	1.00
		40	1	1	1	1.00
		41	-1	-1	1	-.33
		42	-1	-1	1	-.33
		43	1	1	1	1.00
		44	-1	-1	1	-.33
		45	-1	-1	1	-.33
46	1	1	1	1.00		
47	1	1	1	1.00		
48	1	1	1	1.00		
49	1	1	1	1.00		
50	1	1	1	1.00		
ค่าความสอดคล้องโดยรวม						0.78

หมายเหตุ +1 หมายถึง มีความสอดคล้อง

หมายเหตุ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

หมายเหตุ -1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง

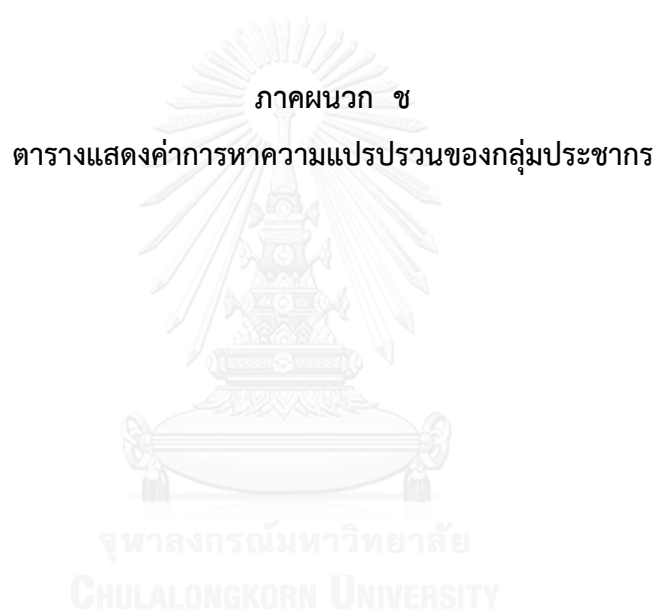
ตารางที่ 12 ความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้สมองเป็นฐานจากผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		1	2	3	
1	แผนการจัดกิจกรรมการอ่านมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้	1	1	1	1.00
2	แผนการจัดกิจกรรมการอ่านมีความสอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง	1	1	1	1.00
3	การจัดกิจกรรมการอ่านมีความสัมพันธ์กับเวลาในการจัดการเรียนรู้	1	1	1	1.00
4	การจัดกิจกรรมการอ่านมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีบรรยากาศในการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5	1	1	1	1.00
5	การออกแบบกิจกรรมการอ่านมีความสอดคล้องกับหลักการทำงานของสมองและขั้นตอนการสอนอ่านจับใจความ	1	1	1	1.00
6	กิจกรรมการอ่าน 5 ขั้นตอนส่งเสริมกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มของผู้เรียน	1	1	1	1.00
7	ใบงานกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนมีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านจับใจความ	1	1	1	1.00
8	แผนการจัดการเรียนรู้กำหนดชิ้นงาน/ภาระงานอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00
9	การวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้	1	1	1	1.00
10	การวัดและการประเมินผลระบุเครื่องมือวัดและประเมินไว้อย่างชัดเจน	1	1	1	1.00
	ค่าความสอดคล้องโดยรวม				1.00

หมายเหตุ 1 หมายถึง มีความสอดคล้อง

หมายเหตุ 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้อง

หมายเหตุ -1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้อง

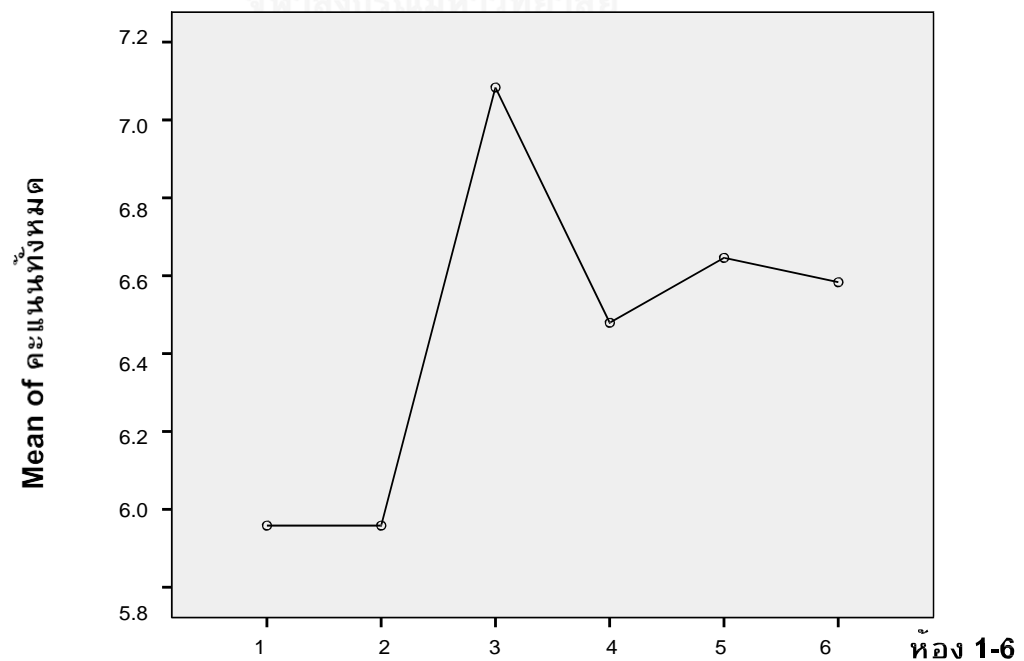
F-Test

Descriptive

	N	Mean	Std.Deviation	Std.Error	95%ConfidenceIntervalforMean	
					LowerBound	UpperBound
1	48	5.96	1.924	.278	5.40	6.52
2	48	5.96	1.637	.236	5.48	6.43
3	48	7.08	1.596	.230	6.62	7.55
4	48	6.48	1.833	.265	5.95	7.01
5	48	6.65	1.744	.252	6.14	7.15
6	48	6.58	1.674	.242	6.10	7.07
Total	288	6.45	1.768	.104	6.25	6.66

ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	45.194	5	9.039	2.991	.012
Within Groups	852.125	282	3.022		
Total	897.319	287			

ภาคผนวก ซ

ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความสามารถในการ
อ่านจับใจความวิชาภาษาไทย

ตารางที่ 13 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ

ข้อ	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	.77	.15
2	.50	.08
3	.96	.04
4	.77	.06
5	.79	.08
6	.94	.06
7	.71	.08
8	.96	.04
9	.58	.04
10	.60	.06
11	.73	.19
12	.88	.04
13	.58	.21
14	.85	.10
15	.79	.08
16	.50	.04
17	.63	.13
18	.71	.08
19	.52	.10
20	.85	.06
21	.67	.17
22	.44	-.06
23	.81	.10
24	.81	.15
25	.75	.21
26	.75	.13
27	.73	.10
28	.90	.06
29	.71	.21
30	.77	.06

ตารางที่ 14 ผลความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

คนที่	ทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	ทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)	คนที่	ทดสอบก่อนเรียน (30 คะแนน)	ทดสอบหลังเรียน (30 คะแนน)
1	17	22	25	14	24
2	5	20	26	25	26
3	22	24	27	20	24
4	21	25	28	22	22
5	23	25	29	12	20
6	21	21	30	15	23
7	16	21	31	16	20
8	25	25	32	24	24
9	26	27	33	17	20
10	14	26	34	22	21
11	12	21	35	26	26
12	24	30	36	17	19
13	22	23	37	18	23
14	16	21	38	3	6
15	11	21	39	15	19
16	19	24	40	18	24
17	20	21	41	22	20
18	14	20	42	23	24
19	15	26	43	10	22
20	23	26	44	25	25
21	21	23	45	8	20
22	8	20	46	14	22
23	24	27	47	18	20
24	22	21	48	14	20

ภาคผนวก ฅ

ภาพบรรยากาศการจัดกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน

ภาพที่ 3 บรรยากาศการเรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการอ่านโดยใช้แนวคิดสมองเป็นฐาน 5 ขั้นตอน
ขั้นที่ 1 กายพร้อมใจพร้อม

ชั้นที่ 2 ห้องโลกนักอ่าน

ขั้นที่ 3 ร่วมด้วยช่วยคิด

ขั้นที่ 4 พิชิตความเข้าใจ

ชั้นที่ 5 สร้างสรรค์ทางปัญญา

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางภณิตา พงศ์วัชร เกิดวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2514 ที่อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี เมื่อปีการศึกษา 2537 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557

